

T.C.

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ PROGRAMI

İLKÖĞRETİM 5. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN GÖRSEL
SANATLAR DERSİNDE GÖRSEL İMGE ÇİZİMLERİNİ
GELİŞTİRMEYE YÖNELİK EYLEM ÇALIŞMASI

Yüksek Lisans Tezi

Ercan ÇINAR

Danışman

Prof. Dr. İbrahim Halil TÜRKER

SAMSUN
2024

TEZ KABUL VE ONAY

Ercan ÇINAR tarafından, Prof. Dr. İbrahim Halil TÜRKER danışmanlığında hazırlanan “İLKÖĞRETİM 5. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN GÖRSEL SANATLAR DERSİNDE GÖRSEL İMGE ÇİZİMLERİNİ GELİŞTİRMEYE YÖNELİK EYLEM ÇALIŞMASI” başlıklı bu çalışma, jürimiz tarafından 13.12.2023 tarihinde yapılan sınav sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

	Unvanı Adı Soyadı Üniversitesi Ana Bilim/Ana Sanat Dalı	Sonuç
Başkan	Doç. Dr. Şeyda ERASLAN TAŞPINAR Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı	☒ Kabul ☐ Ret
Üye	Prof. Dr. İbrahim Halil TÜRKER Ondokuz Mayıs Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı	☒ Kabul ☐ Ret
Üye	Doç. Dr. Selma KARAAHMET BALCI Ondokuz Mayıs Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı	☒ Kabul ☐ Ret

Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen ve yukarıda adları yazılı jüri üyeleri tarafından uygun görülmüştür.

Prof. Dr. Ahmet TABAK

Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI

Hazırladığım Yüksek Lisans tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin Kaynaklar'da gösterilenlerden oluştuğunu, her unsurun enstitü yazım kılavuzuna uygun yazıldığını ve TÜBİTAK Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Yönetmeliği'nin 3. bölüm 9. maddesinde belirtilen durumlara aykırı davranılmadığını taahhüt ve beyan ederim.

Etik Kurul Gerekli mi ?

Evet (Gerekli ise ekler kısmına ekleyiniz)

Hayır

07/ 09 / 2023
Ercan ÇINAR

TEZ ÇALIŞMASI ÖZGÜNLÜK RAPORU BEYANI

Tez Başlığı : İLKÖĞRETİM 5. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN GÖRSEL SANATLAR DERSİNDE GÖRSEL İMGE ÇİZİMLERİNİ GELİŞTİRMEYE YÖNELİK EYLEM ÇALIŞMASI

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışması için şahsım tarafından 04/09/2023 tarihinde intihal tespit programından alınmış olan özgünlük raporu sonucunda;

Benzerlik oranı : % 18

Tek kaynak oranı : % 3 çıkmıştır.

07 / 09 / 2023
Prof. Dr. İbrahim Halil TÜRKER

ÖZET

İLKÖĞRETİM 5. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN GÖRSEL SANATLAR DERSİNDE GÖRSEL İMGE ÇİZİMLERİNİ GELİŞTİRMEYE YÖNELİK EYLEM ÇALIŞMASI

Ercan ÇINAR

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı

Resim-İş Eğitimi Programı

Yüksek Lisans, Ocak/2024

Danışman: Prof. Dr. İbrahim Halil TÜRKER

Öğrencilerin okul öncesi ve ilköğretim sürecinde sanat eğitimini görsel sanatlar öğretmeninden almamış olmaları erken yaşlarda kazanabilecekleri görme ve biçimlendirme becerilerini yeteri kadar edinmemelerine zemin oluşturabilmektedir. Erken yaşlarda yeteri kadar sanatsal ve teknik bilgi edinmeyen çocukların ortaokul çağlarında ezberlenmiş kalıp çizimler ile yaratıcılıktan uzak bir sanat eğitimi süreci geçirdikleri gözlemlenmiştir. Bu gözlem neticesinde, öğrenci çizimlerinin geliştirilmesi ve sürecin izlenmesi amacıyla;

-Gördüklerini algılama becerilerinin geliştirilmesi,

-Oran orantının öğretilmesi,

-Üç boyutlu görüntünün doğru bir şekilde çizimlerinin öğretilmesi,

-Kalıplaşmış imgelerin farklı bakış açıları ve doğru görünüşleriyle çiziminin öğretilmesi hedeflenmiştir.

Bu hedefler doğrultusunda konuya en uygun araştırma modeli olan eylem araştırması uygulanmıştır. Öncesinde literatür taraması yapılmış ve öğrenci tutumları izlenmiştir. Bu araştırmada eylem araştırması, Şehit Ferhan Hasovalı Ortaokulu 5. Sınıf öğrencilerinden oluşan gönüllü 25 öğrenciyle yapılmıştır. Çalışma uygulama öncesi, uygulama sırası ve uygulama son aşaması şeklinde on hafta boyunca uygulanmış, araştırmacı günlükleri ve öğrenci değerlendirme formlarıyla verilerin toplanması sağlanmıştır.

Uygulama öncesinde, öğrencilere hiçbir bilgi verilmeden belirlenen konu doğrultusunda çizimlerin yapılması sağlanmıştır. Çizimler incelenerek ağaç, ev, insan, masa, bulut, güneş ve dağ imge çizimleri kalıp imge çizimler olarak belirlenmiş ve uygulamanın şeklini belirlemiştir. Belirlenen imgeler haftalara yayılarak teker teker konu edilmiştir. Her uygulamada seçilen imgenin çizimi önce müdahale edilmeden yaptırılmış, anlatım ve bilgilendirmeler yapıldıktan sonra tekrar çizimleri yaptırılmıştır. Seçilen her imge bir hafta bazen de iki hafta olacak şekilde uygulanmıştır. 8., 9. ve 10. haftada, ilk uygulamada ele alınan konu tekrar uygulanmıştır. Uygulama sonunda; ilk uygulama ve son uygulama çalışmaları karşılaştırılmış, öğrenci değerlendirme formları da incelenerek beklenen gelişme ve değişimin olup olmadığı değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır.

Eylem araştırmasının sonucunda öğrencilerin daha istekli çalışmalar yaptıkları, derse karşı öğrenilmiş çaresizliklerinden kurtulmaya başladıkları, kalıp çizimlerden sıyrılarak farklı bakış açılarıyla resim yaptıkları gözlemlenmiştir. Öğrencilerin yapabildiklerini, çizebildiklerini görmeleri ve başarıma duygusunu yaşayabilmelerinde Görsel Sanatlar öğretmenin etkili olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: İmge çizim, Kalıp imge, Sanat eğitimi, Görsel sanatlar

ABSTRACT

AN ACTION STUDY TO IMPROVE THE IMAGE DRAWINGS OF 5th GRADE PRIMARY EDUCATION STUDENTS IN VISUAL ART CLASSES

Ercan ÇINAR

Ondokuz Mayıs University
Institute of Graduate Studies
Department of Arts Education
Visual Arts Programme
Master, January/2024

Supervisor: Prof. Dr. İbrahim Halil TÜRKER

The fact that the students don't get their art education from an Art teacher during their pre-school and primary school learning processes may build the ground for them not acquiring enough visual and forming skills. It is observed that children who don't take enough artistic and technical knowledge undergo an art education period along with memorized pattern drawing and far from creativity. As a result of this observation, for the purpose of improving children drawings and following the process; it is aimed

- to develop the skills of sensing what they see,
- to teach ratio and proportion,
- to teach the drawing of 3-D images correctly,
- to teach the drawing of stereotyped images with different viewpoints

Based upon these goals; an action study, which is the most suitable research type to this subject, is practised. First, Literature search was done and students' attitudes were observed. In this research, the action study is performed with 25 voluntary students in 5th grade at Şehit Ferhan Hasovalı Secondary School. The study is practised during 10 weeks as Pre-Application, Application Process and Post-Application Stages and, researcher diaries were kept and data were collected with the help of weekly course evaluation forms.

In Pre-application period, students completed their drawings without any teaching given. Their drawings were analysed and "tree, house, human, table, cloud, Sun and mountain drawings" were identified to be as stereotype images and established the style of the research. Selected images were practised week by week. In every application, the drawing of selected items were made with no interference at first, and again after teaching and giving enough information. Every selected item is practised one or two weeks. In 8., 9. and 10. weeks; the subject in the first application is practised again. At the end of the application, by comparing the works in the first and the last application, it was analysed and evaluated whether there were any expected developments and changes or not.

At the end of the action study, it was seen that students did their works more voluntarily, started to get rid of their learned helplessness and draw their pictures with different viewpoints, leaving their stereotype images aside. It was observed that Visual Art teacher is efficient at seeing themselves draw and feel the success.

Key Words: Image drawing, Stereotype Image, Art Education, Visual Arts

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜRLER

Çalışmalarımın her aşamasında bana rehberlik eden, yardımlarını esirgemeyen çok değerli hocam ve tez danışmanım Prof. Dr. İbrahim Halil TÜRKER hocama teşekkür ve minnetlerimi sunuyorum.

Çalışma sürecimde karşılaştığım sorunların çözümünde yılmadan destek veren Doç. Dr. Selma KARAAHMET BALCI' ya sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Bana inanan, güvenen ve beni cesaretlendiren, sonsuz desteklerini üzerimden eksik etmeyen eşim Merve ÇINAR' a tüm kalbimle teşekkür ediyorum.

Ercan ÇINAR

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI	i
TEZ ÇALIŞMASI ÖZGÜNLÜK RAPORU BEYANI	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜRLER.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ	ix
TABLolar DİZİNİ	xiv
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi	1
1.3. Alt Problemler	1
1.4. Araştırmanın Amacı	2
1.5. Araştırmanın Önemi	3
1.6. Kapsam ve Sınırlılıklar	3
1.7. Varsayımlar	3
1.8. Tanımlar	4
2. KURAMSAL VE KAVRAMSAL ÇERÇEVE	5
2.1. Sanat ve Sanat Eğitimi	5
2.2. Görsel Sanatlar Eğitimi	6
2.3. Çocuğun Çizgisel Gelişim Evreleri.....	9
2.2.1. Karalama evresi (2 ile 4 yaş arası).....	10
2.2.2. Şema öncesi evre (4 ile 7 yaş arası).....	10
2.2.3. Şematik evre (7 ile 9 yaş arası).....	12
2.2.4. Ergenlik öncesi evre (9 ile 11 yaş arası).....	13
2.2.5. Mantık çağı (11 ile 13 yaş arası)	14
2.2.6. Ergenlik krizi (13 yaş ve ötesi).....	15
2.4. Çocuk Resimlerindeki Kalıp İmge Çizimleri (Stereotipler)	15
3. YÖNTEM	21
3.1. Araştırmanın Modeli	21
3.2. Araştırma Ortamı	21
3.3. Araştırma Grubu.....	21

3.4. Veri Toplama Teknikleri.....	22
3.5. Verilerin Çözümlemesi	22
4. BULGULAR.....	23
4.1. 1. Hafta Uygulaması (Piknik Alanında Bir Gün).....	23
4.2. 2. Hafta Uygulaması (Ağaç Çizimi).....	28
4.3. 3. Hafta Uygulaması (Ev Çizimi).....	38
4.4. 4 Ve 5. Hafta Uygulaması (İnsan Çizimi).....	52
4.5. 6. Hafta Uygulaması (Masa Çizimi)	66
4.6. 7. Hafta Uygulaması (Güneş, Bulut, Dağ Çizimi)	79
4.7. 8., 9. Ve 10. Hafta Uygulaması (Piknik Alanında Bir Gün)	93
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	109
5.1. Sonuç	109
5.1. Tartışma.....	110
5.2. Öneriler	112
KAYNAKÇA.....	113
EKLER	115
ÖZ GEÇMİŞ.....	117

SİMGELER VE KISALTMALAR

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

OMÜ : Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Vb. : Ve benzeri

Vd. : Ve diğerleri

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 4.1	24
Şekil 4.2	24
Şekil 4.3	24
Şekil 4.4	24
Şekil 4.5	24
Şekil 4.6	24
Şekil 4.7	24
Şekil 4.8	24
Şekil 4.9	25
Şekil 4.10	25
Şekil 4.11	25
Şekil 4.12	25
Şekil 4.13	25
Şekil 4.14	25
Şekil 4.15	25
Şekil 4.16	26
Şekil 4.17	26
Şekil 4.18	26
Şekil 4.19	29
Şekil 4.20	29
Şekil 4.21	29
Şekil 4.22	29
Şekil 4.23	29
Şekil 4.24	30
Şekil 4.25	30
Şekil 4.26	30
Şekil 4.27	30
Şekil 4.28	30
Şekil 4.29	30
Şekil 4.30	31
Şekil 4.31	31
Şekil 4.32	31
Şekil 4.33	31
Şekil 4.34	31
Şekil 4.35	31
Şekil 4.36	31

Şekil 4.37	39
Şekil 4.38	39
Şekil 4.39	39
Şekil 4.40	39
Şekil 4.41	39
Şekil 4.42	39
Şekil 4.43	40
Şekil 4.44	40
Şekil 4.45	40
Şekil 4.46	40
Şekil 4.47	40
Şekil 4.48	40
Şekil 4.49	40
Şekil 4.50	40
Şekil 4.51	41
Şekil 4.52	41
Şekil 4.53	41
Şekil 4.54	41
Şekil 4.55	41
Şekil 4.56	41
Şekil 4.57	41
Şekil 4.58	42
Şekil 4.59	42
Şekil 4.60	42
Şekil 4.61	42
Şekil 4.62	42
Şekil 4.63	43
Şekil 4.64	43
Şekil 4.65	43
Şekil 4.66	43
Şekil 4.67	43
Şekil 4.68	44
Şekil 4.69	44
Şekil 4.70	44
Şekil 4.71	44
Şekil 4.72	44
Şekil 4.73	44

Şekil 4.74	44
Şekil 4.75	44
Şekil 4.76	53
Şekil 4.77	53
Şekil 4.78	53
Şekil 4.79	53
Şekil 4.80	54
Şekil 4.81	54
Şekil 4.82	54
Şekil 4.83	54
Şekil 4.84	54
Şekil 4.85	54
Şekil 4.86	54
Şekil 4.87	55
Şekil 4.88	55
Şekil 4.89	55
Şekil 4.90	55
Şekil 4.91	56
Şekil 4.92	56
Şekil 4.93	56
Şekil 4.94	56
Şekil 4.95	56
Şekil 4.96	57
Şekil 4.97	57
Şekil 4.98	57
Şekil 4.99	57
Şekil 4.100	57
Şekil 4.101	58
Şekil 4.102	58
Şekil 4.103	58
Şekil 4.104	58
Şekil 4.105	58
Şekil 4.106	67
Şekil 4.107	67
Şekil 4.108	68
Şekil 4.109	68
Şekil 4.110	68

Şekil 4.111	68
Şekil 4.112	69
Şekil 4.113	69
Şekil 4.114	69
Şekil 4.115	70
Şekil 4.116	70
Şekil 4.117	70
Şekil 4.118	70
Şekil 4.119	70
Şekil 4.120	71
Şekil 4.121	71
Şekil 4.122	71
Şekil 4.123	72
Şekil 4.124	72
Şekil 4.125	72
Şekil 4.126	72
Şekil 4.127	80
Şekil 4.128	80
Şekil 4.129	81
Şekil 4.130	81
Şekil 4.131	82
Şekil 4.132	82
Şekil 4.133	83
Şekil 4.134	83
Şekil 4.135	84
Şekil 4.136	84
Şekil 4.137	85
Şekil 4.138	85
Şekil 4.139	86
Şekil 4.140	94
Şekil 4.141	94
Şekil 4.142	94
Şekil 4.143	94
Şekil 4.144	94
Şekil 4.145	95
Şekil 4.146	95
Şekil 4.147	95

Şekil 4.148	95
Şekil 4.149	95
Şekil 4.150	96
Şekil 4.151	96
Şekil 4.152	96
Şekil 4.153	96
Şekil 4.154	96
Şekil 4.155	97
Şekil 4.156	97
Şekil 4.157	97
Şekil 4.158	97
Şekil 4.159	97
Şekil 4.160	98
Şekil 4.161	98
Şekil 4.162	98
Şekil 4.163	98
Şekil 4.164	98
Şekil 4.165	99
Şekil 4.166	99
Şekil 4.167	99

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. 1. Hafta Uygulamasının Ders Planı	27
Tablo 2. 2. Hafta Uygulamasının Ders Planı	37
Tablo 3. 3. Hafta Uygulamasının Ders Planı	51
Tablo 4. 4 Ve 5. Hafta Uygulamasının Ders Planı.....	65
Tablo 5. 6. Hafta Uygulamasının Ders Planı	78
Tablo 6. 7. Hafta Uygulamasının Ders Planı	92
Tablo 7. 8. 9. Ve 10. Hafta Uygulamasının Ders Planı.....	108

1. GİRİŞ

Sanat eğitimi; sanata duyarlı, sanat bilgisi olan, çevresine estetik ve sanatsal gözle bakabilen, yaratıcı düşünceye sahip, farklı bakış açıları geliştirebilen bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir.

Eğitim sisteminin her kademesinde sanat eğitiminin önemine yer verilse de eğitim sistemindeki sanat eğitiminin amacı herkesi sanatçı olarak yetiştirmek değil, bireyin sanat yoluyla estetik eğitimini sağlamaktır (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 22). Ancak gerekli bilgi ve birikimlerin de oluşturulması gerektiği genel bir görüştür.

Görsel Sanatlar eğitimi bireyin hayal gücü ve yaratıcı düşüncesinin gelişmesinde önemli yere sahiptir. Doğduğu andan itibaren öğrenmeye açık olan bireyin hayal dünyasının en geniş olduğu dönem ilköğretim çağıdır. Bireylerin bu yaşlarda yetkin kişiler tarafından verilen sanat eğitimine ve yaratıcı düşünce eğitimi yoluyla hayal güçlerinin geliştirilmesine ihtiyaçları vardır (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 23).

1.1. Problem Durumu

Öğrencilerin ilkokuldaki sanat eğitimini Görsel Sanatlar öğretmeninden alamadıkları, yeterli teknik bilgi ve sanatsal bakış açılarını geliştiremedikleri ve bu nedenle ortaokula kalıplaşmış çizimlerle başladıkları gözlemlenmiştir. Anaokulu ve ilkokul eğitiminde kullanılan yöntem ve tekniklerin öğrencilerin sanat eğitimindeki olumsuz etkileri sonucu oluşan kalıp-şablon çizimler bu araştırmanın problem durumunu oluşturur.

1.2. Problem Cümlesi

Ortaokul 5. Sınıf öğrencilerinin yaptıkları resimlerde bulunan kalıplaşmış çizimlerin belirlenerek, bu çizimlerin değişiminin ve gelişiminin sağlanmasında Görsel Sanatlar öğretmenin ne derecede etkili olduğunun araştırılması bu çalışmanın problemini oluşturmaktadır.

1.3. Alt Problemler

Sınırsız hayal gücüne sahip olan çocukların eğitim sürecinde farklı nedenlerle hayal dünyalarında şemalar ve kalıplar oluşturdukları düşünülmektedir.

Bu düşünce doğrultusunda aşağıda belirtilenler bu araştırmanın alt problemlerini oluşturmaktadır.

- Ortaokul 5. Sınıf öğrencilerinin resimlerinde kalıplaşmış çizimler nelerdir?
- Anasınıfı ve İlkokul kademelerinde öğretmenlerin görsel sanat etkinliklerinde kullandıkları (hazır çizimden boyama etkinlikleri, kopya çizimler, vb.) yöntemler öğrencilerin kalıp çizimlere yönelmesine ve bu durumun tekrar etmesine etkisi var mıdır?
- Eylem çalışması sonucunda belirlenen imge çizimlerinde değişim ve gelişim oldu mu?
- Akran öğretiminin kalıplaşmış çizimler yapmaya etkisi var mıdır?

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada; “Ortaokul 5. Sınıfa geçmiş öğrencilerin resimlerinde kalıplaşmış çizimler var mı?”, “Varsa bunlar nelerdir?”, “Kalıp imgelerin değiştirilmesi ve geliştirilmesinde Görsel Sanatlar öğretmenin etkisi nedir?” sorularına yanıt bulmak hedeflenmiştir.

Bu araştırma sürecinde belirlenen imge çizimlerin geliştirilmesi ve izlenmesi amacıyla uygulamalar yaptırılarak;

-Gördüklerini algılama becerilerinin geliştirilmesi,

-Oran orantının öğretilmesi,

-Üç boyutlu görüntünün doğru bir şekilde çizimlerinin öğretilmesi,

-Kalıplaşmış imgelerin farklı bakış açıları, doğru orantı ve görünüşleriyle çiziminin öğretilmesi hedeflenmiştir.

-Bu çalışmayla öğrencilerin derse karşı öğrenilmiş çaresizliklerinden kurtularak çizebildiklerini görmelerinde, başarıma duygusunu yaşayabilmelerinde ve kalıplaşmış çizimlerinin değiştirilmesi ve geliştirilmesinde Görsel Sanatlar öğretmenin etkisinin gözlemlenmesi hedeflenmiştir.

1.5. Araştırmanın Önemi

İlkokul çağları öğrencilerin yaratıcı düşünceye sahip oldukları en önemli dönemdir. İlkokul öğretmeninin görsel sanatlar dersinde kendi birikimlerini kullanması bu dönemde sanat eğitimi ve yaratıcı düşünme eğitiminin eksik kalmasına sebep olabilmektedir (Başbuğ ve Başbuğ, 2016: 84).

Sanat eğitiminin temel taşı olan Görsel Sanatlar dersinde karşılaşılan sorunlardan biri de yaratıcılığın ve hayal gücünün sınırlandırılmasıyla ortaya çıkan kalıplaşmış çizimlerdir.

Bu araştırma öğrencilerin zihinlerinde oluşan kalıplaşmış imgeleri gerçek görüntü ve çizimlerine kavuşturmak, imgeler kalıplaşmadan müdahale edebilmek, hayal dünyalarını serbest bırakmak ve yaratıcı düşüncelerinin geliştirilmesi açısından önem arz etmektedir.

1.6. Kapsam ve Sınırlılıklar

- Araştırma Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ortaokul 5. Sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilerin Görsel Sanatlar dersindeki sanat eğitimlerini kapsamaktadır.
- Araştırma, öğrencilerin imge çizimi yaparken görsel sanat ilkelerini öğrenip, farklı bakış açıları ve doğru oran orantılarda çizimler yapabilmeleri ve belirlenen "insan, ev, masa, ağaç, bulut, güneş, dağ" imge çizimleriyle sınırlıdır.
- Araştırma 2022-2023 eğitim öğretim yılı bahar dönemi ile sınırlıdır.
- Araştırma uygulamaları, 2022-2023 Eğitim Öğretim yılında Samsun ili Çarşamba ilçesine bağlı Şehit Ferhan Hasovalı Ortaokulu 5. sınıfta öğrenim görmekte olan gönüllü 25 öğrenci ile sınırlıdır.

1.7. Varsayımlar

- Veri toplama araçlarının, araştırmanın amacına uygun olduğu varsayılmaktadır.
- Örneklem evreninin temsil edici olduğu varsayılmaktadır.
- Araştırma için seçilen yöntemin araştırma konusu için uygun olduğu varsayılmaktadır.

1.8. Tanımlar

Görsel Sanatlar:

1. Ressamlık, oymacılık, heykeltçilik, mimarlık vb. sanatlar, plastik sanatlar.

2. Desen, resim, özgün baskı, heykel; film, televizyon, grafik, üretim tasarımı gibi iletişim ve tasarım sanatları; kentsel tasarım, iç mimarlık ve manzara tasarımı gibi mimarlık ve çevresel sanatları; halk sanatlarını; seramik, elyaf, takı ve mücevher, ahşap eserler ve diğer malzemelerle yapılanları içeren geniş bir sınıf (Özsoy, 2007: 252).

İmge:

1. Zihinde tasarlanan ve gerçekleşmesi özlenen şey, hayal, hülya. (Türk Dil Kurumu)

2. Duygularla algılanan, bir uyarıcı söz konusu olmaksızın bilinçte beliren nesne ve olaylar, hayal, imaj. (Türk Dil Kurumu)

İmgesel: İmgeyle ilgili, hayali. (Türk Dil Kurumu)

Kalıp resim (Stereotip resim): Kalıp şekil ve klişe resim. Kalıplaşmış ve başkası tarafından yapılan çizimler (Karaca, 2011).

2. KURAMSAL VE KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Sanat ve Sanat Eğitimi

Sanat insanlık var olduğundan beri kendini farklı şekillerde göstermesine karşın net olarak ne zaman ortaya çıktığını bilmek mümkün değildir. “İnsanlar ilk çağlardan günümüze kadar duygularını ve düşüncelerini; seslerle, çizgilerle, renklerle simgeler halinde şekillere dönüştürerek yansıtmıştır.” (Şenel, 2010: 290; aktaran Geçen, 2018: 61). Sanatın pek çok tanımı yapılmaktadır. Bu tanımların en çok birleştiği şekliyse; “insanın duygu düşünce ve izlenimlerini maddeye dönüştürerek yansımasıdır.” Herbert Read’e göre sanatın en basit ve kullanım tanımı hoşça giden biçimler yaratma çabasıdır (Aktaran Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 16). Artut (2006)’a göre ise, sanat; insan ile doğadaki nesnel gerçekler arasındaki estetik ilişkinin dışavurumudur (Özsoy, 2003; aktaran İnceağaç, 2013: 8). Sanat eğitimi ile ilgili literatürler incelendiğinde; sanat insanın kendini ifade aracı olduğu çıkarımı yapılabilir. İnsanlık kadar eski olan sanatın, hayatın her alanında kendini gösteren bir olgu olduğu kabul edilir.

“20.yy.’ın başından bu yana sanat eğitimi kavramı, kaplamsal ve genel anlamda, güzel sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanatsal eğitimi tanımlamaktadır.” (San, 1983: 19).

Yetişmekte olan bireye genel eğitim içerisinde sanat eğitiminin de eğitim-öğretim sürecinin en başından beri sistematik olarak verilmesi gerekir. “Yalnız yetişmekte olanın değil, bir sanat anlayışı, sanat gereksinmesi ve sanat görüşü yerleştirmek üzere, yetişkinlerin de sanat eğitimi, hatta halkın eğitimi, sanat bilimi kapsamına girebilmektedir.” (San, 1983: 23).

Eğitimin her aşamasında amacına uygun bir sanat eğitimi, nitelikli sanat eğitimcileri ile mümkündür. Okul öncesinden üniversiteye kadar sanat eğitimi eğitimin her aşamasında gerektiği kadar yerini almalıdır. Ülkemizde genellikle ilköğretim birinci kademe (1,2,3,4 ve 5. Sınıflar) sanat eğitimi dersleri sınıf öğretmenleri tarafından verilmektedir. Bu nedenle sınıf öğretmenleri eğitim-öğretim süreçlerinde, çocuğun çizgisel gelişimi, sanat eğitiminin önemi ve gerekliliği, müzede eğitim, öğrencilerine seviyelerine uygun neler yaptırabilecekleri ve zarar vermeden nasıl yönlendirebilecekleri ile ilgili teorik ve uygulamalarla bilgi sahibi olmalıdır (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 19).

Sanat eğitiminin en önemli amaçlarından biri görmeyi, işitmeyi, dokunmayı, tat almayı öğretmektir. Çevresini hakkıyla algılayıp onu biçimlendirmeye yönelmek gerekli ilk şarttır. Yalnızca bakmak değil “görmek”, yalnızca duymak değil “işitmek”, yalnızca ellerle yoklamak değil, “dokunulana duymak” yaratıcılık için gerekli ilk aşamalarıdır (San, 1985: 17; aktaran Buyurgan, 2007: 22).

Sanat eğitimcisi öğrencinin zihinsel gelişim özelliklerine de dikkat etmeli bilgiyi alma ve yorumlama şeklini iyi izlemelidir. Bu süreç öğrencinin sanatsal ve estetik algısının geliştirilmesinde önemli yere sahiptir. Küçük yaşlardan itibaren bireyin gelişim evrelerini de göz önüne alınarak sanat eğitiminin gerçekleştirilmesine katkı sunmalıdır.

“Öğrenme süreçlerinin en iyi biçimde düzenlenip örgütlendiği ve yönlendirilebildiği bu yaratıcı etkinlikler sürecinin sonunda, katılanlar dolaysız olarak yaşadıklarının ve denediklerinin birer yaratıcı anlatıma kavuştuğunu “kendini ifade” “kendini gerçekleştirme” olgularının gerçekleştiğini görürler.” (San, 1983: 27).

Sanatla ilgili sorunların başında sanat eğitime olan bakış açıları gelmektedir. Bunlar; sanatı dengeleyici deşarj aracı olarak görenler, bireyin tam donanımlı gelişimi için destekleyici eğitim olarak görenler, kimisi için boş zaman değerlendirmesi, oyun ve eğlenceli etkili zaman geçirme yöntemi olarak görülürken kimi görüşlere göre de insanın sanat yoluyla eğitilmesi gerekliliğidir (San, 1983: 28).

“Bireyin eğitim sistemi içerisinde alacağı nitelikli bir sanat eğitimi, hangi alanda olursa olsun onun gelişimine artılar katacaktır.” (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 18).

2.2. Görsel Sanatlar Eğitimi

Görsel sanatlar dersi bireyin duygu düşünce ve izlenimlerini dışa vurması, kendini ifade etmesi açısından önemli yere sahiptir. Bireyin algı birikimini ve hayal gücünü geliştirmek, her alanda kullanılabilecek yaratıcı davranışlar geliştirmesini sağlamak, görsel algı ve birikimleri ile öznel algılarını sanatsal anlatımlara dönüştürebilmesine katkı sunmak gibi pek çok hedefi vardır görsel sanatlar eğitiminin (MEB, 2018).

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı kitabının önsözünde;

Sanat, insani özelliklerin geliştirilmesinde ve erdemli bireylerin yetiştirilmesinde en temel etkinlik alanlarından biridir. Sanat ve sanatsal eylem insanın hem kendi iç dünyasını hem de çevresini tanımasının, onunla iletişim kurmasının ve ilişkilerini geliştirmesinin, -bilimin yanı sıra- bir diğer biçimi, yöntemi ve sürecidir. Bu nedenle sanat eğitimi ya da sanat yoluyla eğitim, sanayi devriminden beri çağdaş eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Daha yaşanılabilir, barış içinde, mutlu, huzurlu, sağlıklı ve insanca bir dünya kurabilmek amacıyla bireyin yaratıcı gücünün ortaya çıkarılması ve bu güçle estetik bir çevre

oluşturabilmesinin temel uygulama alanlarından biri, eski adıyla “Resim-İş Eğitimi” olan “Görsel Sanatlar” dersidir (Aktaran Başbuğ, Başbuğ, 2016: 77).

denilmektedir.

Türkiye’de ki eğitim sisteminin akademik başarı odaklı olduğu görülmektedir. “Ne yazık ki bazı okullar akademik başarıyı ön plana çıkararak, yaratıcı eleştirel düşünceyi körelten bir anlayışa sahiptir.” (Artut, 2007). Velilerin, öğretmenlerin, hatta öğrencilerin dahi kendi bakış açısına göre yalnızca altı ana ders başarısını, gerçek başarı olarak gördükleri bir gerçektir. Ders saatlerinin bu derslerde fazla olması kat sayı olarak ortalamayı artırdığından ve sınava yönelik bir eğitim öğretim anlayışına sahip oluşumuzdan dolayı sanat ve spor derslerinin göz ardı edildiği yadsınamaz bir gerçektir.

Çocukluk ve ergenlik döneminde gelişen ve öğretimle zenginleşebilen estetik anlayış kaderine terk edilmemelidir. Eğer ki çocuğun sosyal hayatında bir şekilde sanat eğitimine erişme şansı olursa, akademik başarı sanatsal estetik anlayışla birleşir ve estetik algıya sahip mühendisler, mimarlar, diş hekimleri, plastik cerrahlar, vb. ortaya çıkabilir. Bu durum sayıları oldukça az olan şanslı çocuklar için geçerli görülebilir.

“Nitelikli bir sanat eğitimi ve öğretimini gerçekleştirebilmek için yeterli ders saatine ihtiyaç vardır; içerisinde teorik bilgilenme, örneklerle bilgileri pekiştirme ve uygulamalarla kendini ifade etmeyi barındıran sanat eğitimi ve öğretimi, eğitimin her aşamasında seviyeye ve amaca uygun ders saati ile mümkün olur.” (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 20).

Maddi-manevi açıdan bu tarz eğitimlere erişemeyen, akademik başarı odağı yüzünden yeterli zaman bulamayan çocuklar ise görsel/uzamsal yetileri eksik bir mimar, estetik anlayışı olmayan bir cerrah olma yolunda ilerleyebilir.

Görsel sanatlar dersi, çocukları araştırmaya, yaratıcılıklarını kullanmaya üretmeye yönlendiren ve bunları yaparken onları dinlendiren, eğlendiren yönleriyle her zaman çok ilgi uyandıran bir ders olmuştur. (Aktaran Özsoy, 2006: 19)

Yaratma yetisinin ortaya çıkarılması, görmenin, algılamanın, farklı bakış açılarının ortaya çıkarılması, geleceği şekillendiren bireylerin görsel sanat ilkeleriyle yetiştirilmesi için geçirilmesi gereken ders süresi; dersi planlama, düzenleme ve sınıfı bir sonraki derse hazırlama gibi kaygıların yaşandığı zorlu bir süreç halini

almaktadır. Yaşamın uygulama alanıdır görsel sanat atölyeleri; paylaşmanın, saygı ve sevginin yaşandığı, malzemeyi kullanma, düzenleme ve sorumluluk bilincinin geliştiği, başarıya duygusunun yaşandığı, özgür ifade ortamlarıdır. Gelişmiş ülkelerin bilim ve sanatı eşit tuttuğu, sanatı ve sanat eğitimi hayatın her alanına yerleştirdiği, sanayiye, mimariye, çevre bilincini vb. sanat eğitimiyle desteklediği bilinmektedir, Bu bağlamda, ülkemiz eğitim sisteminin sanat eğitimi dersi olan görsel sanatlar dersine yaklaşımının değiştirilmesi ve geliştirilmesi önemli bir gerekliliktir. Çevrenin güzelleştirilmesi, şehir planlaması, yollar, bahçeler, estetik bakış açısının yer alması gereken yerlerden bazılarıdır. “Yaşadığımız çevredeki bilinçsiz betonlaşma, gelişme adına yaşanan düzensiz ve zevksiz oluşumlar ancak sanat eğitimi derslerinde kazandırılacak estetik çevre bilinci ile güzelliklere dönüştürülebilir.” (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 24).

Sanat eğitimcileri uygulama sırasında bazı sorunlarla karşılaşsa da bu sorunları görmeli ve bu sorunlara karşı önlemler almaya çalışmalıdır. Ancak bu sorunlar içerisinde boğulmadan asıl yapması gereken işin bireyin sanatsal gelişimine katkı sağlama olduğunu ve bu yolda ilerlemesi gerektiğini bilmelidir (San, 1983).

Görsel sanatlar dersinde öğrenciler ürün ortaya koyma çalışmaları yaparken teorik ve uygulamalı bilgiler edinirler. Uygulama sürecinin her aşaması ayrı değerlendirilmeli ve her öğrenci de kendi gelişimsel özelliklerine göre değerlendirilmelidir. Sadece ürün ortaya koyma odaklı olmayan bu süreç; çocuğun sosyalleşmesi, kişilik gelişimi, hayal gücü, çevresine duyarlı, iletişim becerisi yüksek bireyler olması açısından da dikkatle izlenmelidir. Gerekli yönlendirme ve kontrollerin yapılması da önem arz etmektedir. Röprodüksiyon çalışmalarıyla sanatçı bakış açıları, ifade tarzları, boya teknikleri, temalar irdelenirken; atık malzemelerle maket çalışmalarında çevre ve geri dönüşüm bilinci oluşturulur. Tasarım eğitimi ve malzeme kullanımı üzerine eğitimlerin verilip; sanat ve zanaat arasındaki farklar anlatılırken, sanayi ve teknoloji çağında milli kültürün korunması gerektiği öğretilir. Uzak ve yakın kültür yeni nesillere aktarılırken, tarih bilinci oluşturulur ve böylece disiplinler arası eğitim sağlanır. Dolayısıyla bireyin çok yönlü gelişimi ön plana alınır. “Çocukların yaptıkları çalışmaların hazzını duyabilmeleri, bir sonraki çalışmaya daha istekli başlamaları ortaya koydukları çalışmaların onlarda uyandırdığı mutluluk duygusundandır.” (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 23).

Nitelikli bir sanat eğitimcisi, öğrencilerinin kendi kişilikleri doğrultusunda gelişmelerine zemin hazırlamalıdır. Öğrencilerine çalışma disiplini kazandırmalı; onlara görmeyi öğretmeli, yeni sentezlere varabilme cesareti yüklemelidir. Yaptırdığı uygulamalarla öğrencilerinin sorumluluk duygusu gelişmiş, fikir üretebilen, paylaşan, sorunlara karşı duyarlı, çözüm önerileri geliştirebilen, yaratıcı bireyler olmasına katkı sağlamalıdır (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 20).

Feldman; "...gelişmenin ileri olduğu kadar geriye doğru da olabileceğinin bilinmesi..." gerektiğinden bahseder (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 38). Bunun içindir ki, sanat eğitimi yetkin kişiler tarafından verilmeli ve yanlış öğrenmelerin önüne geçilmelidir.

2.3. Çocuğun Çizgisel Gelişim Evreleri

"Sanat, sanat için midir? Yoksa sanat toplum için midir?" sorusuna benzer bir soru daha vardır içinden çıkılamayan. "Çocuk bildiğini mi yoksa gördüğünü mü çizer?" Bu sorunun yanıtı birçok bilim insanına göre bildiğini çizer olmuştur. Çocukların resimlerinde görünen bir nesnenin görünmeyen yanlarının gösterilmesi, bir evin ya da arabanın içinin de gösterilerek çizilmesi bu görüşü savunan bilim adamlarının görüşünü desteklemektedir (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 34).

Sanat hayatına ilk adımını bilinçsiz karalamalarla atan çocuk; küçük yaşlarda, gördüğü ve algıladıklarını resmederken basit şekillerden yola çıkarak ortaya koymaktadır. Birçok resmi ilk başlarda aynı çizen çocuk, zamanla benzer kavramlar için ortak şemalar oluşturmaktadır. Algılar geliştikçe şemalarına yeni eklemeler yapmakta, kavramlar arasında ki ayrımları fark ettikçe de dağarcığına yeni şemalar eklemektedir. "Çocuk bedensel, ruhsal, zihinsel, toplumsal gelişimine paralel olarak çizgisel olarak da gelişir. Algıları güçlendikçe, öğrenme arttıkça resimlerindeki farklılıklarda hissedilir." (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 35).

Çocuk resimlerinin sistematik bir gelişimi olduğunu öne süren birçok araştırmacı çizgisel gelişim evrelerinde benzer görüşler ortaya koymuşlardır. Bu gelişim sürecinde dışarıdan herhangi bir etkinin gelişimin doğal akışını engelleyeceği de bilinmektedir (Lowenfeld, 1965; aktaran Kırıçoğlu, 2002: 75; aktaran Buyurgan, 2007: 51).

LOWENFELD'İN ÇİZGİSEL GELİŞİM EVRELERİ

1. Karalama evresi (2 ile 4 yaş arası)
2. Şema öncesi evre (4 ile 7 yaş arası)

3. Şematik evre (7 ile 9 yaş arası)
4. Ergenlik öncesi evre (9 ile 11 yaş arası)
5. Mantık çağı (11 ile 13 yaş arası)
6. Ergenlik krizi (13 yaş ve ötesi)

2.2.1. Karalama evresi (2 ile 4 yaş arası)

Karalama evresi gelişim evrelerinin ilk aşamasıdır. Çocuk bu evrede eline geçen kalem ve benzeri malzemelerle kağıt, masa, duvar gibi yerlere gelişi güzel çizgiler çizer ki, bu süreç çocuk için bir oyundur. Ortaya olmayan bir şeyler çıkardığını fark eden çocuk mutluluk duygusu yaşar. Çevresindekilerde bu olaya mutlulukla karşılık veriyorsa karalama davranışları artarak devam eder (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 52).

Bu çizgiler başlangıçta istemsiz şekiller iken, zaman içerisinde kas gelişimi ve algı gelişimiyle birlikte anlamlı şekiller halini almaya başlar. Genel itibariyle düz şekillerle başlayan süreç dairesel formlarla devam eder. Çocuk çizdiği çizgileri (büyüklerinin de etkisiyle olsa gerek) dış dünyayla benzerlikler kurarak bağdaştırmaya başlar. Bu bağdaştırma çocuğun imgesel düşünmeye başladığını gösterir. Renkli çalışmalar yapmaktan büyük haz duyar. Çalışmasını benimser ve başkalarının çalışmasına müdahale etmesine izin vermez (San, 1977: 96).

Çizdiği dairesel formların içerisini çizimlerle doldurur ve bu çizimlerinde anne, baba, kardeşlerini çizdiğini söyler. Buyurgan, çocuk resimlerinde görülen ilk simgenin insan olduğunu, kocaman baştan çıkan kollar ve bacaklarla çizildiğini söyler. Bu süreçte çocuğa sanatsal eğitim verilmez ancak gelişimin sağlanabilmesi için gerekli imkânlar sağlanarak güdülenmesi sağlanır. Çocuğun sürekli çizim yapması ayrıntıları fark ederek uygulamasını sağladığı gibi çizgisel gelişimini de hızlandırır (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 54-56).

2.2.2. Şema öncesi evre (4 ile 7 yaş arası)

Çocuğun kendini en özgür hissettiği ve öznel resimler ortaya koyduğu bir dönemdir. Ayrıca hayal dünyasını en iyi yansıttığı dönemdir. Çocuğun gelişimini takip eden, onun resimlerini izleyen, onu dinleyen ebeveynler, psikologlar, araştırmacılar çocuğun düşünceleri, ilgileri, hayalleri ve davranışlarıyla ilgili çok şey öğrenebilirler bu dönemde. Bu evredeki çocuklar oran orantı, perspektif gibi bilgiler

sahip değildirler ve çalışmalarında bu özelliklere dikkat etmezler. Renkli çalışmalar yapmaktan haz duyarlar ancak nesnelere gerçek renklerinde boyama kaygısı taşımazlar (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 56-57). Çocuklar 4-5 yaşlarına kadar hiçbir ayırım yapmadan ve önceden kararlaştırmadan renkleri kullanırken bu yaşlarda canlı renkleri kullanmaya başlarlar. Ana renklerin öğrenilmesi de bu yaşlara denk gelir (San, 1977: 100). “Bu yaşta yapılan figür ve boyamalarda, bir nesneyi boyamak için seçilen renk ile canlandırılan nesne arasında bir ilişki yoktur. Hangi renkler çocuğun hoşuna gidiyorsa o rengi kullanır.” (Yavuzer, 1995: 48).

5 yaşından itibaren çocuklar artık insan figürüne gövdeyi de eklerler kollar ve bacaklar gövdeden çıkarlar. İnsan figürünü artık sıklıkla kullanmaya başlarlar. Yaş ilerledikçe ve deneyimlerde arttıkça boyun, parmaklar, kulaklar, gözbebekleri gibi ayrıntılarda resimlerde yerini alır (Yavuzer, 1995: 42).

Buyurgan, bu evrede çocukların resimlerini üç boyutlu anlatabilmeleri adına yaptıkları uygulamaları şöyle anlatır:

1. Röntgen resim uygulaması; çocuklar yaptıkları çizimlerin içini de yansıtmaya çalışırlar. Örneğin ev, araba gibi imgeleri dış görünüşüyle çizerken içerisinde neler olduğunu da çizerek gösterirler. “Bir evin içini ya da denizin altını göstermek düşüncüsü röntgen resim dediğimiz tip resimleri doğurur. Ön duvarlar ortadan kaldırılıp evin içi işlenir, ya da yer çizgisi yukarı kaldırılıp yer altı gösterilir.” (San, 1977:103).
2. Mekan çizgisi kullanımı; kağıda çizdikleri bir çok figürün uçuyormuş gibi görünmemesi için figürlerin altlarına çizdikleri bir çizgi veya lekedir. Bu çizgilerle resimlerinde birden fazla mekan algısı oluşturabilirler. Bu çizgi birçok nesneyi yere bağlayabilen, bütün dünyayı üzerinde taşıyabilen güçlü bir çizgidir.
3. Düzleme özelliği; imgeleri resim düzlemine yatırarak çizerler. İmgeler bir görüş noktasına bağlı kalmadan birkaç görüş noktasıyla çizilebilirler. Bu resimlere kağıdı ne tarafa çevirip bakarsanız bakın her kenara uygun duruşta imgelere rastlayabilirsiniz. Örneğin yolda yürüyen insanları çizerken sağ taraftaki insanları sağa yatık, sol taraftaki insanları sola yatık olarak çizerler.

4. Vurgulama, çocuklar yaptıkları resimlerin bazı yerlerini daha büyük çizebilirler bu onların anlatımda neyi ön plana aldıklarını gösterir.

Bu evrede çocuklar istekle, korkusuzca, yapamama endişesi taşımadan resim yaparlar. Resimlerindeki kavramların gelişimi düşünme süreçleri konusunda bilgilenmemizi sağlar (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 59). Kreş ve anaokulu dönemine denk gelen bu evrede boyama kitapları, anne-baba ve eğitimcilerinde etkisiyle, çocukların hayal dünyasındaki imgeleri kalıplara yerleştirilmeye başladıkları görülmektedir.

2.2.3. Şematik evre (7 ile 9 yaş arası)

İlköğretim birinci kademeye denk gelen evredir. Bu evrede çocuk benmerkezcilikten uzaklaşmakta ve çevresinin daha çok farkına varmaktadır. Hayatının büyük bir bölümü kalabalık bir sınıf ve okulun içerisinde geçerken, kurallar ve sınırlamalar ardı ardına gelmektedir. Resimlerini yaparken takındığı özgür düşünceler, arkadaşlarının öğretmeninin etkisinde şekil almaya başlamakta, özgünlüğünü ve özgürlüğünü kaybetmekte ve canlı resimlerin yerini sadeliğe kuruluğa bıraktığı gözlenir. Okuma yazmayı öğrenen çocuk resimlerine bu heyecanını da yansıtır ve resimlerini yazılarla bütünleştirirler (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 62).

Çocuklar bu evrede çevresini daha gerçekçi yansıtmakta istekli olurken başaramadıklarında karamsarlığa kapılır ve heyecanlarını yitirirler. Bu süreçte çocuklar yaptıkları resimlerin sürekli onaylanmasını isterler. Artık öğrenmeye açık olan çocuklar yanlış yapmaktan da korkarlar.

“Bu evrede onların çizgisel gelişimini tanımayan ve sanatsal öğrenmenin nasıl gerçekleşeceğini bilmeyen öğretmenler çocuğun aradığı çıkış noktasını bulmasına yardım edemez. Eğitim bir bütün olarak değerlendirilmeli çocukların gelişmesinde sanat eğitiminin önemi ve gerekliliği göz ardı edilmemelidir.” (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 62).

İlkokulun birinci sınıfındaki çocuk ile son sınıfındaki çocuk arasında formları bakımından önemli değişiklikler görülür. Bu dönemde çocuğun fiziksel çevresinde değişimler olmuş yaşantıları ve deneyimleri çoğalmıştır. El becerisinin gelişmesinin yanında işin tekniği ve sürecini de daha iyi kavrayabildiği gözlemlenebilir. Beceri ve deneyimleri yeterli olmadığı halde yetişkinler gibi çalışmalar ortaya koyma çabası

içerisindedir (San, 1977: 101). Çocuklar pek çok denemeden sonra insan ve çevresi hakkında genel bir görüşe sahip olur. Bu görüş doğrultusunda resimlerinde kullanacağı şemalar oluşur. Çocuğun sürekli tekrarladığı bu çizimler şemalarını oluşturur (Yavuzer, 1995: 55). İnsan figürü gibi, ev, ağaç, güneş gibi imgeler içinde şemalar oluşturur. İlerleyen zamanlarda bu şemalar değişime uğrayabilir (San, 1977: 102).

Çocukların şema öncesi dönemde keşfettikleri üç boyutu ortaya koyma teknikleri bu evrede de gelişerek devam etmektedir. İnsan figürü çiziminde belirli gelişmeler olur. Artık gövde belirgin bir hal alır ancak kıyafetle gösterilen şema ile çizilir. Gözler ve burun birbirinden farklı olması gerektiği fark edilerek çizilir ve bunlara da şemalar oluşturulur. Boyun ve saçların çizilmesi de beklenen bir durumdur (Yavuzer, 1995: 56). Yavuzer, “Bu yaş düzeyi (7-9) sürecinde en büyük başarı mekânsal ilişkilerde belirli bir düzenin oluşudur” der. Bu evrede çocuğun mekan algısı daha belirginleşir, insanın bastığı bir yol, ağacın tutunduğu bir toprak olduğunu düşünür (Yavuzer, 1995: 57).

“Öğretmenler, bu yaş grubuna giren çocuklara, hem realist hem de yaratıcı yaklaşımları destekleyen, ortam sağlayan tutum sergilemelidir. Burada denge iyi ayarlanmalıdır. Çünkü bu dönemde yaratıcılık yerine teknik ve beceri etkin olduğundan taklide çok çabuk yönelebilirler.” (Artut, 2009: 252).

2.2.4. Ergenlik öncesi evre (9 ile 11 yaş arası)

Bu dönemde ince motor kaslarında gelişmeler gösteren çocuklar, çalışmalarına daha uzun süre ayırabilmektedirler. Ayrıntıları ve ayrımları daha iyi görebilmekte ve de çalışmalarına yansıtılabilmektedir. Cinsiyet kavramının olduğu resimlerine yansırken kızlar genellikle kız, kalp, çiçek, hayvan, erkeler ise savaş oyunları, futbol gibi konuları resmederler ve kız erkek kıyafet ayrımlarını da ortaya koymaya çalışırlar (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 63). Nesnelerin gerçek büyüklük oranlarına sadık kalmaya çalışırlar. Renkleri kullanırken daha gerçeğe yakın renkler seçerler. Mekan ve perspektif görülmeye başlar (San, 1977: 104). “Bu dönem çocuğunun resminde artık erken yılların güçsüz fakat özgür havası kalkmış, içinde yaşadığı kültür ve toplumun bazı zevk ölçülerine uyma kaygısı egemen olmuştur.” (Yavuzer, 1995: 65).

Bu dönemde resimlerinde eski özgürlüklerini kaybeden çocuklar ne yapacaklarını uzun uzun düşünürler, yaptıklarını beğenmezler, olması gerektiği gibi yapamadıklarını sanıp, cesaretlerini yitirirler. Çocuğun bu yıllarda kendini ifade etme gücüne olan güveninde sarsılmalar olur. İmgeleme gücü de eskisi kadar zengin değildir (San, 1977: 104).

Bu dönemde çocuklara resim yaptırırken serbest konu ya da hazır çizimler üzerinden boyama çalışmaları yaptırmanın hayal güçlerini sınırlandırabileceği unutulmamalıdır. Öğretmen kontrollü görsel ve teorik bilgilerin verildiği çizgisel gelişimin desteklendiği, cesaretlendirici söylemlere yer verildiği bir ders işleme şekli uygulanmalıdır. Çalışma yapılırken bir tema etrafında beyin fırtınası yöntemi kullanılarak imge dağarcıklarının canlanması sağlandıktan sonra çizim aşamalarına geçilmesi öğrenciyi ne yapacağım sorusundan kurtarabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

2.2.5. Mantık çağı (11 ile 13 yaş arası)

İlköğretimin ikinci kademesine denk gelen dönemde çocuklar gerçeği yansıtmaya düşüncesine devam ederler. Bu dönemde öğrenciler arasında artık farklar gözlenmeye başlar. Kimisi oluşturduğu şemaları bütün resimlerinde aynen tekrar ederken kimisi şemalarını geliştirir ve konuyu anlatım şekline arayışlara girer. Bu arayışlarda sanat eğitimcisi tarafından çocuklar yönlendirilerek bir yol bulmaları sağlanırken bazı çocuklar da kendi ifade yollarını bulurlar (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 64-65). Bu dönemde sanatsal yaratma güçleri ortaya çıkmaya başlayan yetenekli çocuklarla, çizmeye korkan, başarma duygusunu yaşayamamış, şablon çizimlere takılı kalmış çocuklar arasında derin uçurumlar gözlenir. Buyurgan ve Buyurgan, “Bu evrede perspektif sorunu tam olarak çözülememiş, renk ilişkileri, mekanın düzenlenmesi, ışık gölge, hareketi tam olarak verebilme başarısızdır.” demiş ve bu süreçte sanat eğitimcisinin etkin rol oynayarak sanatsal bilgilendirmeyi yapması ve öğretiminin sağlamlasının gerekliliğinden bahsetmiştir (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 65).

Ruhsal değişimlerin de yaşandığı bu dönemde çocuklarla ilişkinin dikkatli kurulması gerekir. Onları incitmeden, kırmadan ve küstürmeden eğitimin verilmesi önem arz eder. Eğitimde bireysel farklılıklar dikkate alınırken yaşanan ruhsal değişimlerin de göz ardı edilmemesi gerekir.

Bu dönemde zihinsel olgunlaşma çizimlerine de yansır ve nesnelerin gerçek büyüklüklerine ve renklerine sadık kalma kaygısı belirir. Figür ve imgeler arasında ki ilişkiye dikkat ederek düzenlemeler yapılır (San, 1977: 104).

Gerçeğe uygun çizim arayışları içinde olan çocuk; yetişkinlerin, öğretmenlerin ve akranlarının etkisinde oluşabilecek şablon çizimlere de açık olduğu bir dönem olduğu bilinmektedir. Bu dönemdeki gelişmeler desteklenmeli, hatalı öğrenmelerin önüne geçilmeli, sanat eğitimcisinin kontrolünde çocuğun yaratıcılığının ve özgür düşüncesinin çalışmalarına yansıtılması sağlanmalıdır. Gerçekçi bir dönem içerisine girmiş olan çocuğun yaratıcı ve özgür düşüncelerinin yitirilmemesi önem taşımaktadır.

Artut, okul öncesinin son dönemlerinden ilköğretimin sonuna kadar olan zaman dilimi içerisinde sahte çocuk resimleri ile ilişkili olduğu düşünülen ezberlenmiş bazı taklit figürler kullanıldığından bahseder. “Bu çizimler genellikle çocuğun ilgisini çekmek, resim çizdirmeye özendirmek gibi masum bir yaklaşımla önceden bir yetişkin tarafından çocuğa öğretilmiştir. Bazı çocuklar da büyük olasılıkla arkadaşlarının resimlerine bakarak veya boyama türü kitaplardan bakarak-etkilenererek öğrenmişlerdir.” (Artut, 2009: 258).

2.2.6. Ergenlik krizi (13 yaş ve ötesi)

Artık çatışmaların olduğu bir süreç başlasa da aslında bireyin kendi kişiliğini ve karakterini bulmaya çalıştığı bir dönemdir. Bu arayış resimle ilgilenen ve resim yapmaktan zevk duyanlar için, resimlerinde bir arayış sürecidir. Birey resimlerinde de bir karakter bir yön oluşturmaya çalışırken özneliği yakalamaktadır. Çizgilerde karakter oluşurken çalışmalarında renk ilişkileri göze çarpar. Cinsiyet ayrımları artık çok netleşmiştir. Bu dönemde artık sanatsal ürünler ortaya çıkmaya başlar. Bu süreçte bireye gerekli imkanlar (mekan, malzeme, bilgilendirme, motivasyon) sunulmalı, uygulamalı çalışmalar yaptırılırken sanat tarihi, estetik ve sanat eserlerine eleştirel bakışları da geliştirilmelidir (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 66).

2.4. Çocuk Resimlerindeki Kalıp İmge Çizimleri (Stereotipler)

Kalıp imge çizimleri, çocukların farkında olmadan çevresinin ve çevresindekilerin etkisiyle oluşturdukları ve hafızalarında içselleştirdikleri tek düze imgelerdir. “Aynı yaş grubundaki bazı çocukların resimlerinde, birbirleriyle ilgisi olmayan farklı karakterlerde önceden öğrenilmiş bazı figürler görülebilir.” (Artut,

2009: 258). Çocuklar bu çizimleri çoğu zaman sorgulamadan olduğu gibi alıp kullanmaktadırlar. Kalıp imge çizim ya da diğer bir adıyla stereotipler, birçok çocuğun aynı ya da benzer şekillerde kullandıkları çizimlerdir. Çocukların en çok kullandığı kalıp imge çizimlerinin başında "insan, ev, ağaç, bulut, dağ, masa, vd." gelmektedir. Bu kalıp imge çizimlerinin oluşmasının nedenlerinden biri kopya ve taklit resim yapmaktır.

Kimi zaman arkadaşlarından, kimi zaman kitap resimlerinden, kimi zaman öğretmenin veya bir büyüğünün çiziminden taklit ederek başlanan çizimler zamanla içselleştirilerek kalıp çizimler haline almaktadır. Bu taklit çizimler üzerine sanat eğitimcilerinin farklı görüşleri olduğu da araştırmalarda görülmüştür. Kimi sanat eğitimcileri kopya ve taklidin, resim eğitiminde kalıplaşmaya sürüklediğini düşünse de, kimi sanat eğitimcileri için kopya ve taklit bireyin gelişiminde görme, algılama ve yansıtma süreçlerini doğru yapabilmeleri açısından gerekli ve önemlidir (Karaca, 2011). İnsanoğlunun sıfırdan yaratma gücü yoktur. Hep var olandan yola çıkarak farklı bakış açısı, duygu, düşüncelerle ve izlenimlerinden oluşturduğu ürünlerle sanat eseri ortaya koymaktadır. Sanatçının ortaya koyduğu eser yerine göre bir sezgi, bir duygu kırıntısı, bir anı parçası, bir sesin uyandırdığı izlenimdir (Timuçin, 2013; 197-198). Sanat tanımının içerisinde yer alan izlenim ilk insanların mağara duvarlarına çizdikleri resimlerden buyana kendini göstermektedir. İzlenim sanat eseri ortaya koymanın ilk adımıdır. Sanat eğitimcileri de önce görmeyi ve algılamayı öğretmelidir. Bu süreci de günümüz eğitim sisteminde ders saatinin azlığının da etkisiyle sanat eğitimcisi hızlı ve kolay bir şekilde yapabilmek için hazır resimlerden, sanatçı resimlerinden yola çıkarak çalışmalar yaptırmaktadır. Sanat eğitimcisinin, bireyin ilgi ve istekleri doğrultusunda, yaratma ve hayal gücüne ket vurmadan görsel sanat ilkelerini de öğretmek sanat eğitimini gerçekleştirmesi gerekir.

Görmeyi ve algılamayı ussal dürtüleriyle harmanlayan birey, temel sanat bilgilerinin ışığında ürünler ortaya koyma amacı taşımaktadır. Bireyin sadece ussal boyutuyla sanatsal ürün ortaya koymasını beklemek, yüzlerce yıldır sanatçıların geçtiği yolları hiçe saymak olur.

Öznelğin serbest bırakılması sanat eğitiminin amaçlarından biri olsa da biçimleyici etkinliklerde eğitim ve öğretimin destekleyici unsur olarak bulunması gerekmektedir. Kopya ve taklit yöntemi bu unsurlardan biridir ve

vazgeçilmezlerindedir. Bu yöntem röprodüksiyon çalışması olarak eğitimin birçok kademesinde yerini almaktadır. Öğrencilerin sanat eseri üzerinden çalışmaları ve de bilgilenmeleri amacıyla kullanılan röprodüksiyon çalışmaları öğrencilere renk, espas, kompozisyon, ifade biçimi, ritim, oran-orantı gibi bilgilerin öğretilmesinde büyük kolaylık sağlamaktadır. “Bu tür etkinlikler eski ve yeni sanat ürünlerinin değerlendirilmesi, sanat akımları, üslupları ve ünlü sanatçıların tanıtılması gibi bilgilerle de desteklenir.” (San, 1983; 27).

Şema öncesi dönemde özneliğin, hayal gücünün ön planda olduğu süreç, şematik döneme geldiğinde çocuğun kalıp imgelerle (şemalar-klişe) resimler yaptığı bir duruma dönüşmektedir. Bu kalıp imgeler gelişimin doğal akışında çocuğun kendi oluşturduğu kalıplar-şemalar olabileceği gibi çevrenin de etkisiyle oluşturduğu kalıplar-şemalar da olabilmektedir. Şematik dönem çocuğun net şemalar oluşturduğu dönemdir. Resimlerindeki temsili şekiller (‘bu ağaç’, ‘bu bir adam’ şeklinde), oldukça net birer şema olduğu gözlemlenebilir. Bir obje hakkındaki bilgiler ve kavramlarla ulaştığı sonuçlarla şemayı oluşturur (Yavuzer, 1995: 55-56). “... klişe resimler, çocuğun kolay öğrenmesi ve hızlı resim yapması için yetişkinler tarafından öğretilmektedir.” (Karaca, 2011: 87). Birçok yetişkin farkında olmadan kendisinde olan şemaları çocuklarına aktarmaktadır. Bu durum çocuğun çizgisel gelişimini olumsuz etkilemektedir.

Kalıp resimlerin oluşmasında bir başka etken de boyama kitaplarıdır. Okul öncesi ve ilköğretimin ilk yıllarında sıkça karşılaşılan boyama kitaplarındaki başkaları tarafından çizilmiş, sınırları belli olan hatta hangi renklere boyanacağı bir kenarda gösterimi olan bu boyama resimleri çocukların hayal güçlerini sınırlamaktadır. “Lowenfeld (1982), klişe resimler içeren boyama kitaplarının çocukların sanatsal yaratıcılıkları için zararlı olabileceğini belirtmiştir; çocuklar boyama faaliyetlerini yaparlarken eğleniyor gibi görünseler de, bu etkinliğin onların sanatsal yaratıcılık yeteneklerine zarar verebileceğini açıklamıştır.” (Aktaran Karaca, 2011: 88). Bu yaşlarda kendi şemalarını oluşturmaya başlayan çocuklar, her gün karşılaştıkları boyama kitaplarındaki resimlerle kalıp şemalar oluşturmaktadırlar. Birçok araştırmacı bu kitapların yaratıcılığı engellediği görüşüne sahiptir. Ancak tamamıyla da karşı çıktıklarını söylemek yanlış olur. Çünkü kimi zaman yararının da olduğundan bahseden araştırmacı ve sanat eğitimcilerine rastlanmaktadır.

Boyama kitapları, hazır verilmiş resimlerin içinin çocuk tarafından boyandığı kitaplardır. Bu kitaplara sahip olan çocuk hazır nesnelere boyayacak, resmedilen nesnelere ve durumları değişmez klişeler halinde algılayacak, dolayısıyla sanatsal yaratma, özgün olma heyecanını hiçbir zaman hissetmeyecektir. Boyama kitaplarının tümünden zararlı olduğunu düşünmemekle birlikte, çocuğun resim zevkinin gelişmesi açısından sınırlayıcı bir yanının da var olduğunu kabul etmek zorundayız. Çünkü sonuç olarak boyama kitaplarındaki resimler ne bir öyküyü görsel olarak anlatan resimler ne de kendi başına anlatım amacı taşıyan resimlerdir. Yalnızca kalın dış çizgili, geniş boyama yüzeylerinden oluşmuş kitaplardır (İlhan, 1990: 109; aktaran Karaca, 2011: 88).

Çocukların kalıp çizimler oluşturmasına neden olan, eğitimcilerin de sıkça başvurduğu boyama kağıtları etkinlikleri ve kitaplarda bulunan resimli etkinliklerin kullanımı yaratıcılığı ve özgün düşünmeyi engelleyen bir olgu olarak karşımızda durmaktadır. Artut; okul öncesinde resim eğitiminde çocukların “Boyama kitaplarına ilişkin eğilimleri kontrol altına alınmalıdır. Bu durum sonraki yıllarda çocuğun yaratıcı özelliklerini, hayal güçlerini ve kendine olan güvenini kısıtlar.” der (Artut, 2007).

Anaokulu ve ilköğretimin ilk yılları; meraklı, öğrenmeye istekli, keşfetme isteğiyle etrafına bakan çocukların olduğu bir dönem olduğu bilinmektedir. Bu duygularının bastırılmaması için sanat eğitiminin bu yıllarda başlatılması ve derslerin de sanat eğitimcileri tarafından verilmesi gerekliliği önem arz etmektedir. “... Çünkü en becerikli, yetenekli çocuklar(ın) bile kendilerini yanlış yönlendiren ve uygun olmayan ortamlarda sanatsal gelişimi gerileyebilmektedir.” (Artut, 2007).

Gombrich, günümüzün sanat anlayışı bu tür yöntemlere karşı çıkmaktadır demiştir. Bir sınıf fotoğrafını yorumlarken okulda çocukların oturdukları yerden görmedikleri ve gerçekte bambaşka bir görünümdeki yaprağın şemasını bir örneğe bakarak taş tahtalarına çizmek zorunda olduklarından bahsetmiştir. Bu durumun ruhu öldürdüğünden de bahseder (Gombrich, 1992: 154). Benmerkezci dönemde (2-6 yaş) sınırsız hayal gücüne sahip çocuk, somut işlem dönemiyle (7-12 yaş) onlarca kendi yaşının olduğu, kurallarla dolu eğitim sistemi içerisine düşmektedir. Kurallarla dolu yeni bir hayata adım atan çocuğun düşüncelerinde de sınırlanmalar olmaya başlamaktadır. Bu sürecin dikkatle ele alınması gerekmektedir. Aksi takdirde eğitim sistemimiz içerisinde yığın bilgilerle dolmuş ancak hayal gücü tükenmiş bireyler yetiştirmiş oluruz.

Amerika Kimya Derneği Patentler ve bağlı konular komitesi başkanı Rose Ann Dabek üç ila on altı yaş arasında bir yerde çocuklarımızın yaratıcılığını ve bilgiye

karşı açlığını söndürdüğümüzü çocuklarımızı soru sormaktan ve aldığı cevabı sorgulamaktan vazgeçirdiğimizi ifade etmiştir (Aktaran Noyanalpan, 1993: 40).

Çocukların gelişimin her döneminde kendini ifade edebilmesi, gelecek yıllarda özgür ve sanatsal düşünmesini de etkileyecektir. “Çocukların özellikle yaratıcılığın çıkış noktası olan merak, araştırma yapma duyguları köreltilmemeli, yaratıcı düşüncelerini geliştiren yaklaşımlar, bilgi birikimleri, ortamlar, eğitim sistemi içerisinde onlara sunulmalıdır.” (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 28).

Rosario ve Collazio öğretmenlerin tutumlarına ilişkin iki estetik tutum tanımlamışlardır. İlk yaklaşım, üretici kod olarak isimlendirilmektedir. Bu yaklaşımda estetik ve sanatsal deneyimler çocukların kişisel ilgilerine göre belirlenmekte, öğretmen, çocukların kendilerini ifade etmeleri ve yaratıcılıklarını sergilemeleri kolaylaştırıcı ve destek verici kişi konumunda olmaktadır. İkinci yaklaşım ise, kopyacı kod olarak isimlendirilmektedir. Bu yaklaşımda öğretmen çocukların deneyimlerine biçim vermekte, çalışmalarını kendi kriterlerine göre değerlendirmekte, çocukların çalışmalarını özgünlüklerine göre değil, bir modele benzerliğine göre iyi veya kötü olarak değerlendirmektedir. Rosario ve Collazio iki okulöncesi sınıfında da öğretmenlerin daha çok kopyacı kod yaklaşımında bulduklarını tespit etmişlerdir. (Rosario-Collazio, 1981; aktaran Feeney-Moravick, 1987; aktaran YILMAZ, 2015; 106).

“İyi bir öğretmeni olmadıkça çocuk yıllarca çizgi, leke, renk, biçim gibi kompozisyon öğelerini aynı yönde tekrarlamaya koyulur, dolayısı ile bu tür davranış onu derin bir isteksizlik ve bunalıma doğru sürükler.” (Kehnemuyi, 1995: 43). Sanat eğitimcisi, farklının da değerli oluşunu ve farklı arayışların sanatsal çalışmaları daha dikkat çekici kıldığını öğretmelidir. Düşüncelerini ve bakış açılarını çeşitlendirme yönünde eğitim vermeli ve her öğrencinin farklı kompozisyonlar farklı ifadeler ortaya koyabileceği konusunda da cesaretlendirmelidir. Gözün ve elin eğitilmesinin yanında estetik zevkin eğitime de gerekli önemin verilmesi gerekir. “Pifening; öğrencinin kendisinin giriştiği etkinlikte ifadenin önemini vurgulayarak, “duygusal bileşen, formu, rengi, oranları ve bunların birbirine göre belli bir düzene girmesini etkiler” demektedir.” (Aktaran San, 1983: 150).

“Doğalcı yaklaşım, doğal olarak kopyadan, örneklerden yararlanmayı reddeder, resimli kitapların, çizgi romanların, boyama kitaplarının çocukları kalıplaşmış imgelere yönlendireceğini ve yaratıcılığı ve çocuktaki doğal anlatımı engelleyeceğini savunur.”(Çınar, 2006; aktaran Karaca,2011).

“Çocuklara sadece çizdirip, boyatıp, kestirmek değil, onları görsel ve teorik olarak da bilgilendirmek önemlidir.” (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 64). Öğrencilere verilen öğrenim, sanatsal ürün ortaya koyma sürecinde imgesel zenginliklerini ortaya

çıkarmalarını sağlamalıdır. İmgesel zenginliğin sağlanabilmesi için sanat eğitimcisinin üzerine çok iş düşmektedir. Birkaç örnek çalışmayla yürütülen çalışmalar da kalıp-şablon çizimlere yol açmaktadır. Derslerde çalışmalar çeşitlendirilmeli, öğrencinin çokça sanat eseriyle tanışması sağlanmalı ve sanat eseri incelemelerine önem verilmelidir. Öğrencilerin hayal güçlerini geliştirecek uygulamalara yer verilmelidir. Bir yazarın en önemli kaynağı nasıl ki kelime dağarcığıysa, bir ressamın da imge dağarcığıdır. İmge dağarcığı ne kadar genişse bireyin yaratıcı düşüncesiyle ortaya koyacağı ürün de o denli başarılı olacaktır. “Öğrenci bir formun en önemli yanını iyice kendine mal etmeli ve giderek, tıpkı dilde sözcük hazinesi geliştirir gibi bir formlar hazinesi geliştirmeliydi.” (Heining; San, 1983: 75).

“Read’e göre öğretmene düşen, çocukla birlikte çalışma, onunla birlikte hissetme, onu destekleme ve kendine güvenmesini sağlamaktır.” (Aktaran San, 1983: 134-135). Sanat eğitimi bireyi cesaretlendiren başarıya duygusu yaşamasını sağlayan ve ileriki yıllarda girişeceği işlerin temellerinin atıldığı bir derstir. Bu derste çocukların kendi ifadelerine önem verilmeli, sanatsal çalışmalarına yansıtılmaları teşvik edilmelidir.

3. YÖNTEM

Bu bölümünde araştırmanın yürütülmesinde izlenen yol, kullanılan yöntem, çalışmanın nasıl yapılacağı, araştırmanın ortamı, çalışma grubu ve özelliklerinden, veri toplama tekniklerinden ve verilerin çözümlene yönteminden bahsedilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, ortaokul 5. Sınıf öğrencilerinin görsel sanatlar dersinde görsel imge çizimlerini geliştirmeye yönelik bir çalışmadır. Literatürde öğretmen araştırması olarak da bilinen eylem araştırması yöntemi, bu araştırmanın modelini oluşturmaktadır. Johnson (2003) eylem araştırmasını eğitim örgütlerinde eğitimin kalitesini arttırmak ve geliştirmeye yönelik bir araştırma türü olarak ele almaktadır. (Duran, 2019; 60) “Eylem araştırmasının en önemli amacı, eğitim öğretim sürecinde ortaya çıkan sorunların tespitini yapmak ve bu sorunlara yönelik sistematik bir biçimde müdahalelerde bulunarak çözüm yolları sunmaktır.” (Yenen, 2019; 252)

Uygulama sürecinde öğrencilere ön test çalışması yaptırılarak hazırbulunuşluk düzeyleri belirlenmiştir. Bu bilgiler ışığında öğrencilerin konuyu öğrenebilmesi için uygulama 10 haftalık plan dâhilinde işlenmiştir. Uygulama; sunuş yoluyla anlatım, gösterip-yaptırma, beyin fırtınası tekniği, tartışma ve konu üzerine öğretmen öğrenci sohbetleri ile yapılarak, ders sürecinin işlenişinin daha verimli hale gelmesi sağlanmıştır. Çalışmalar plan doğrultusunda her hafta bir bazen de iki imge çizim olarak işlenmiştir. Yeterli bilgi girdisi sağlanan öğrencilere son olarak 3 hafta süren son test uygulaması yaptırılmıştır. Araştırma haftalık değerlendirme formları, görsel kayıtlar, araştırmacı günlükleri ve saha notlarıyla kayıt altına alınmıştır. 10 hafta olarak uygulanan çalışma son test çalışması yapılarak sonlandırılmıştır. Ortaya çıkan veriler toplanıp karşılaştırılmış ve betimsel-analiz yöntemiyle değerlendirilerek yorumlanmıştır.

3.2. Araştırma Ortamı

Araştırmadaki uygulama çalışmaları okulda resim atölyesi bulunmadığından sınıf ortamında uygulanmıştır. Görseller için akıllı tahtadan yararlanılmıştır.

3.3. Araştırma Grubu

Bu araştırmanın grubunu 2022-2023 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Samsun ili Çarşamba ilçesindeki Şehit Ferhan Hasovalı Ortaokulu 5. Sınıf

öğrencileri arasında gönüllü katılım sağlayanlar öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrenciler arasında yirmi beş kişiden oluşan karma bir grup oluşturulmuş, oluşturulan bu grup için veli izinleri alınmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması uygulanarak bu öğrencilerden veriler toplanmıştır. Araştırmada yer alan öğrencilerin isimleri; 01, 02, 03,..., 25'e kadar numaralandırılarak kodlanmıştır.

3.4. Veri Toplama Teknikleri

Araştırma konusu kapsamında belgeler, tezler, makaleler, yayınlar, internet kaynakları, konu ile ilgili kitaplar vb. araştırılıp literatür taraması yapılmıştır. İncelenip değerlendirilen bu kaynaklar doğrultusunda tezin ana hatları belirlenmiştir. Uygulama sürecinde öğrencilere ön test çalışması yaptırılarak hazırbulunuşluk düzeyleri belirlenmiştir. Bu bilgiler ışığında öğrencilerin konuyu öğrenebilmesi için uygulama on haftalık plan dahilinde yapılmıştır. Uygulama; sunuş yoluyla anlatım, gösterip-yaptırma, beyin fırtınası tekniği, tartışma ve konu üzerine öğretmen öğrenci sohbetleri ile yapılarak, ders sürecinin işlenişinin daha verimli hale gelmesi sağlanmıştır. Araştırma haftalık değerlendirme formları, görsel kayıtlar, araştırmacı günlükleri ve saha notlarıyla kayıt altına alınmıştır. 10 hafta olarak uygulanan çalışma son test çalışması yapılarak sonlandırılmıştır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Araştırma-uygulama sürecinde elde edilen veriler, nitel araştırma yöntemlerinde kullanılan, temel analiz yöntemlerinden biri olan betimsel-yorumlayıcı analiz yöntemiyle çözümlenmiştir.

Elliot'a (1991) göre; taslağı belirlenen eylem, uygulamaya aktarılır ve uygulamanın etkileri gözlenir ve değerlendirilir. Eylemin beklenen ve beklenmeyen etkilerini ortaya çıkarmak, eylemin ne kadar başarılı olduğuna yönelik kanıtlar elde etmek için araştırmacı çeşitli gözlem tekniklerini kullanmalıdır (Aksoy, 2003: 484). Bu doğrultuda çalışma grubuna uygulanan nitel araştırma modellerinden biri olan; eylem araştırmalarında elde edilen sonuçlar yerel niteliğe sahiptir, genelleme amacı taşımazlar. Bu araştırmalar belli bir yer ve katılanlarla sınırlı ürünler verirler (Karasar, 2016).

Araştırmada ön test ve son test çalışmaları karşılaştırılmış; kayıt altına alınan haftalık değerlendirme formları, görsel kayıtlar, araştırmacı günlükleri ve saha notları incelenerek yorumlama yapılmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde çalışma grubuna uygulanan eylem araştırması ile elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgular, etkinlik boyunca öğrencilerin yapmış olduğu çizim çalışmaları, araştırmacı-uygulayıcı günlükleri, gözlemler, değerlendirmeler ve haftalık ders değerlendirme formları sonucunda ortaya çıkmıştır.

4.1. 1. Hafta Uygulaması (Piknik Alanında Bir Gün)

Öncelikle bu araştırmada; öğrencilerin resim çizimlerinde kullandıkları kalıp-stereotip çizimlerin olup olmadığı, varsa nasıl kullanıldığının gözlemlenebilmesi ve çizimlerinde gelişmelerin ve değişimlerin sağlanması hedeflenmiştir. Uygulamanın başında ön test çalışması yaptırılarak öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyelerinin tespiti sağlanmıştır.

Araştırmacı Günlüğü

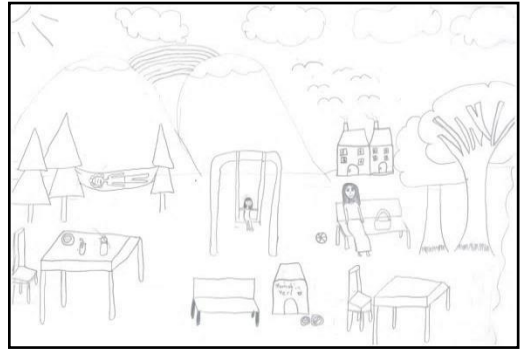
Araştırma-uygulama çalışmaları, okulun imkanları dahilinde atölye ortamı olmadığı için, sınıf ortamında yapılmaya başlandı. İlk başta öğrencilere araştırmayla ilgili ön bilgi verildi. Resimlerinin inceleneceği, resimlerinde sıklıkla kullandıkları imgelerin her hafta birini ele alarak çizimler yaptırılacağı ve bu çizimlerin “öğretmen anlatmadan öncesi” ve “öğretmen anlattıktan sonrası” şeklinde bir karşılaştırma yapılarak işleneceği anlatıldı. Araştırmanın içeriğinde belirlenen imgelerin izlenip incelenebilmesi için piknik temalı resim çalışması ön test uygulaması olarak gerçekleştirildi. Bu süreçte mümkün olduğunca müdahale edilmeden çalışmaların tamamlanması beklendi. Öğrencilerin resimlerini çizmeleri ve kağıtlarını doldurmaları konusunda cesaretlendirici cümleler kullanıldı. Çalışmalarını tamamlayan öğrencilerden bazıları resimleriyle tahtaya kalkıp resimlerini arkadaşlarına gösterdiler. Yapmış oldukları çizimlerde kullandıkları imgelerin benzerliklerinden bahsederken çoğunun aynı şekilde çizdiği de gözlemlendi. Güneşi bir çoğunun kağıdın köşesinde konumlandığı, evlerin tek katlı üçgen çatılı iki pencere ve ortasında bir kapılı olarak çizildiği gözlemlendi. Yine birçok öğrencinin ağaçları (farklı çizenler olsa da) dikdörtgen gövde üzerine bir daire şeklinde çizdiği, insanları küçük, kısa bacaklı kısa kollu çizdiği görüldü. Dağların sıra sıra sivri üçgenler gibi sıralandığı yine bulutlarında tek sıra halinde çizildiği gözlemlendi.

Yapılan çizimlerden seçilen örneklerin görselleri “Öğrenci çalışmaları” başlığı altında yer almaktadır.

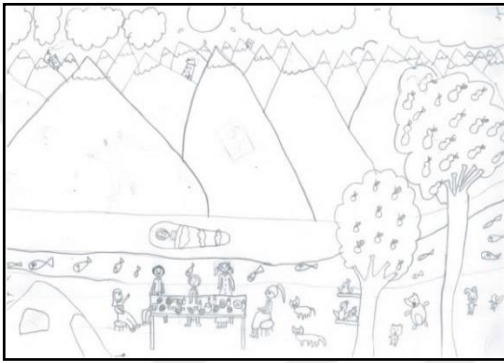
Öğrenci Çalışmaları

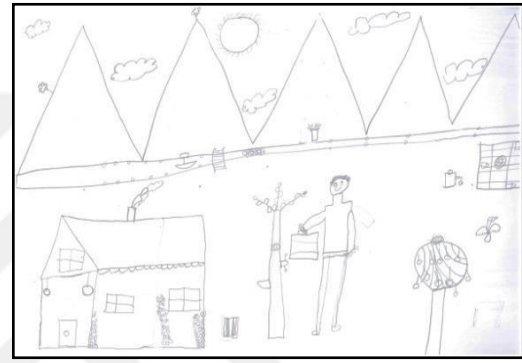
Şekil 4. 1

Şekil 4. 2

Şekil 4. 3

Şekil 4. 4

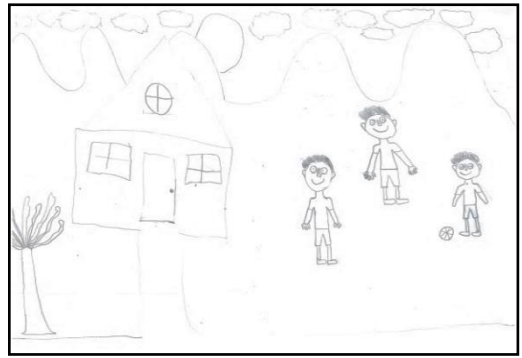
Şekil 4. 5

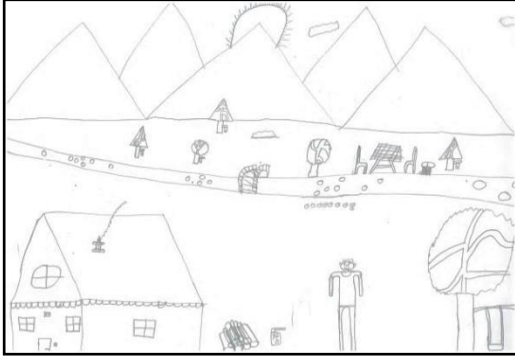
Şekil 4. 6

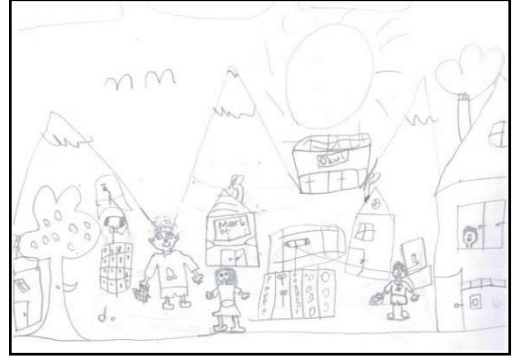
Şekil 4. 7

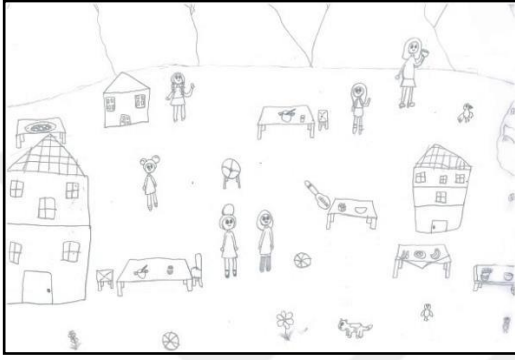
Şekil 4. 8

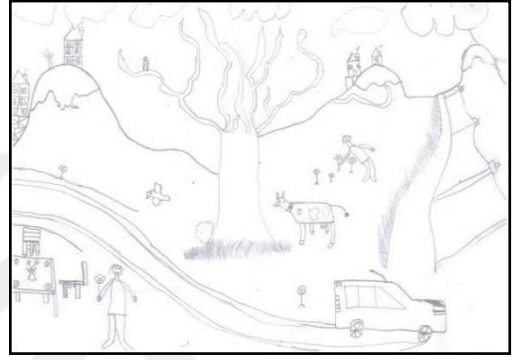
Şekil 4. 9

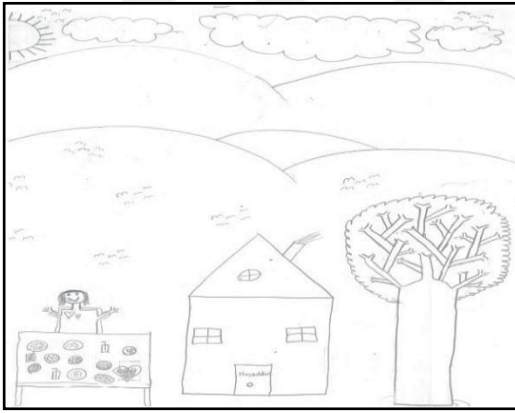
Şekil 4. 10

Şekil 4. 11

Şekil 4. 12

Şekil 4. 13

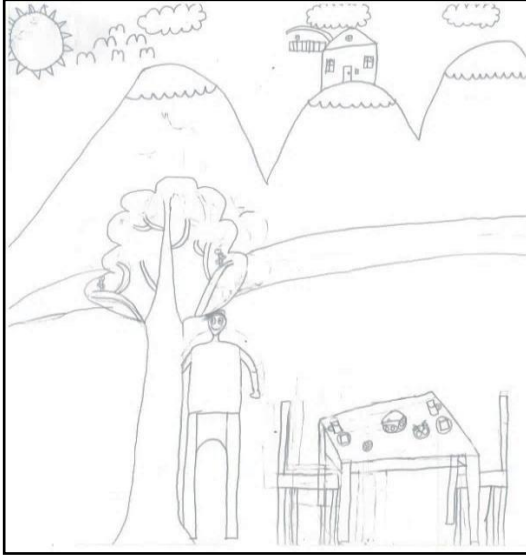
Şekil 4. 14

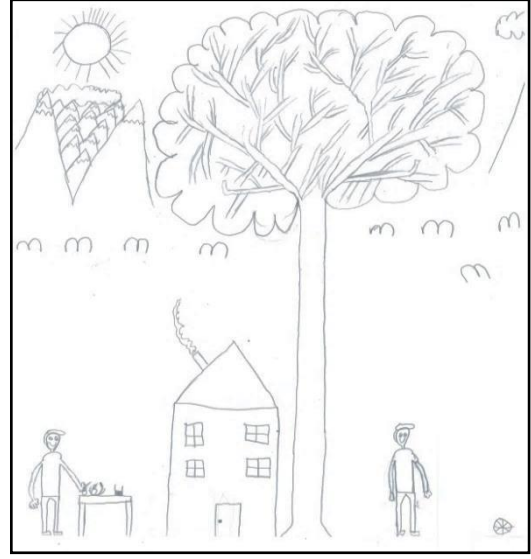
Şekil 4. 15

Şekil 4. 16

Şekil 4.17

Şekil 4.18

Şekil 4.1.'de; dağların, evlerin ağaçların ve kuşların birbirinin kopyası gibi resmedildiği görülmektedir. Şekil 4.2.'de; sol taraftaki ağaçların geometrik şekillerden oluştuğu ve birbirinin kopyası şeklinde resmedildiği görülürken, yine evlerin, masaların, sandalyelerin, bulutların da birbirinin aynısı şeklinde çizildiği görülmektedir. Bulutların bir sırada olduğu ve güneşin kağıdın köşesinde resmedildiği de dikkat çekmektedir. Şekil 4.3.'de; dağların, balıkların birbirinin aynısı şeklinde resmedildiği görülürken, bulutların bir sıra halinde ve güneşin bulutlarla aynı hizada ve kağıdın ortasında resmedildiği bir çok resimde görülmektedir. Şekil 4.4.'de; dağların ve bulutların birbirinin aynısı şeklinde resmedildiği görülürken, güneşin ortada, kenarda tek katlı bir ev, evin yanında bir insan ve ağacın resmedildiği de görülmektedir. Çok benzer kompozisyonlar Şekil 4.5., Şekil 4.6., Şekil 4.9. ve Şekil 4.18.'de de görülebilmektedir. Bu izlenimler sonucunda kompozisyon olarak da öğrencilerin resimlerinde kalıplaşmaların olduğu söylenebilir.

Tablo 1. 1. Hafta Uygulamasının Ders Planı

1. HAFTA UYGULAMA		5. SINIF GÖRSEL SANATLAR GÜNLÜK, HAFTALIK DERS ETKİNLİK PLANI	
BÖLÜM I:			
Süre	40 dakika		
DERS	GÖRSEL SANATLAR		
SINIF	5		
ÖĞRENME ALANI	Görsel İletişim ve Biçimlendirme		
ÖĞRENME ALANI	Kullanılan araç ve gereçlerin tanıtılması		
BÖLÜM II:			
KAZANIMLAR	G.5.1.7. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır. G.5.1.4. Gözlemlerinden yola çıkarak orantılarına uygun insan figürü çizer.		
ÖĞRENME-ÖĞRETME YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	Soru-Cevap, Anlatım, Dinleme, Uygulama		
KULLANILAN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ ARAÇ VE GEREÇLER	Resim Defteri, Resim Kalem, Silgi, Kuru Boya		
DERS ALANI	Sınıf-Atölye		
ETKİNLİK SÜRECİ	<p style="text-align: center;">"GÖRSEL İMGE ÇİZİMLERİ"</p> <p>Ön test çalışmasında öğrencilere bir konu belirlenecek ve bu konu çerçevesinde görsel sanat çalışmalarını oluşturmaları sağlanacaktır.</p> <p style="text-align: center;">"PİKNİK ALANINDA BİR GÜN"</p> <p>Öğrencilere konunun başlığından bahsedilir ve akıllarına gelen şeyleri söylemeleri istenir. Piknik alanında olabilecek şeyleri öğrencilerin söylemesi istenir ve söylenenler sırayla tahtaya yazılır. Öğrencilerin piknik alanıyla ilgili anılarını paylaşmaları istenir. Artık konuya hazırbulunmuşlukları sağlanmış durumdadır. Öğrencilerin birkaç dakika gözlerini kapatarak yapacakları resmi hayal dünyalarında kurgulamaları istenir. Kurguladıklarını defterlerine çizmeleri istenir. Uygulama sürecinde (ön test çalışması yapıldığı için) öğrencilere nasıl çizecekleri konusunda müdahale edilmeyecek, sadece kağıtlarını doldurmaları konusunda teşvik edileceklerdir.</p>		
Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme vb.) öğrenilen kelimeler.	İnsanlar, Ev, Masa, Ağaç, Bulut, Dağ çizim araştırmaları		
Grupla Öğrenme Etkinlikleri (Proje, gezi, gözlem vb.)			
BÖLÜM III			
Ölçme-Değerlendirme: Bireysel öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme	1. Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı kontrol edilir.		
Grupla öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme	2. Öğrencilere yaptıkları etkinliğe ilişkin sorular yöneltilir:		
Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler ve ileri düzeyde öğrenme hızında olan öğrenciler için ek Ölçme-Değerlendirme etkinlikleri	a) Bu çalışmayı yaparken nelere dikkat ettiniz? b) Farklı bakış açılarından çizimler yaptınız mı? c) Uygulama esnasında en çok hoşunuza giden şey ne oldu?		
Dersin Diğer Derslerle İlişkisi/Açıklamalar			
BÖLÜM IV			
Planın Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar	Uygulama sürecinde çizilecek imgelerin günlük hayatta farkına vararak gözlem ve incelemelerinin yapılması ve çizim denemelerinin yapılması		
Ercan ÇINAR Araştırmacı Öğretmen		Okul Müdürü	

4.2. 2. Hafta Uygulaması (Ağaç Çizimi)

Ağaç imgesinin çizimi üzerine farkındalığın oluşması ve kalıp-stereotip çizimlerden uzaklaşarak yeni çizimler yapabilmelerinin hedeflendiği bir uygulama çalışması yapılmıştır.

Araştırmacı Günlüğü

Öğrencilerden daha önceki resimlerinde yaptıkları bir ağaç çizimi yapmaları istenip müdahale etmeden tamamlamaları beklendi. Çizimler tamamlanınca birkaç örnek sınıf ortamında yorumlandı. Kalıp-stereotip çizimler şeklinde tekrar eden resimler gösterildi. Sonrasında ağacın yapısı, gövdesi, dalları, yaprakları hakkında bilgiler verilip zihinde canlandırmaları sağlandı. Tahtada çizimler yaparak ağaçlar hakkında bilgiler verildi. Gövdenin toprağa nasıl tutunduğu, görünen kökleri olabileceği, dalların gövdeden nasıl ayrıldığı ve çoğaldığı, yaprakların dalları nasıl sardığı gibi bilgiler de anlatıldı. Her ağacın kendine göre bir yapısı olduğu, çam ağacının, meyve ağaçlarının, kavak ağacının, fındık ağacının hepsinin birbirinden farklı görüldüğü soru cevap şeklinde anlatılırken akıllı tahtadan örnek resimler de gösterildi. Verilen bilgiler doğrultusunda yeniden ağaç çizimleri yapmaları istendi. Çizimler yapılırken gösterip yaptırma yöntemi uygulandı. Yapılan çalışmalar incelediğinde ağacın yapısına uygun çizimler yapıldığı ve şablon çizimlerin dışına çıkıldığı gözlemlendi. Öğrenilenlerin pekiştirilmesi için ev ödevi olarak farklı türde ağaçların çizim denemelerinin yapılması istendi.

Çizimlerin görselleri “Öğrenci Çalışmaları” başlığı altında yer almaktadır. Bazı çalışmalarda ilk çizimler çerçeve içine alınarak ve yanına yazılarak belirtilmiştir.

Öğrencilere “Haftalık Ders Değerlendirme Formları” dağıtılarak değerlendirme yapmaları ve düşüncelerini belirtmeleri istenmiştir.

“Haftalık Ders Değerlendirme Formları” başlığı altında öğrenci görüşlerine yer verilmiştir.

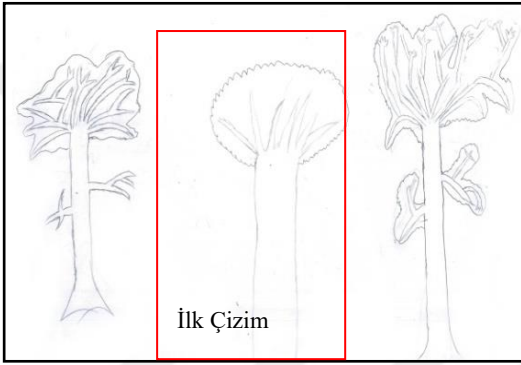
Öğrenci Çalışmaları

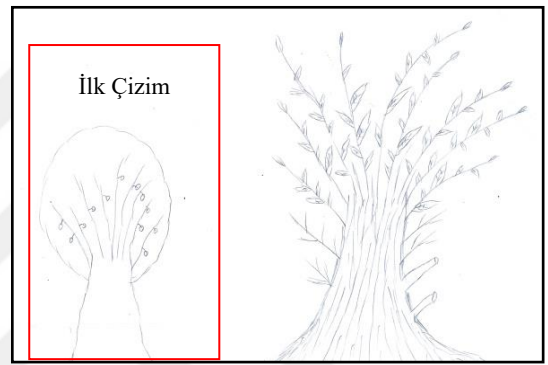
Şekil 4.19

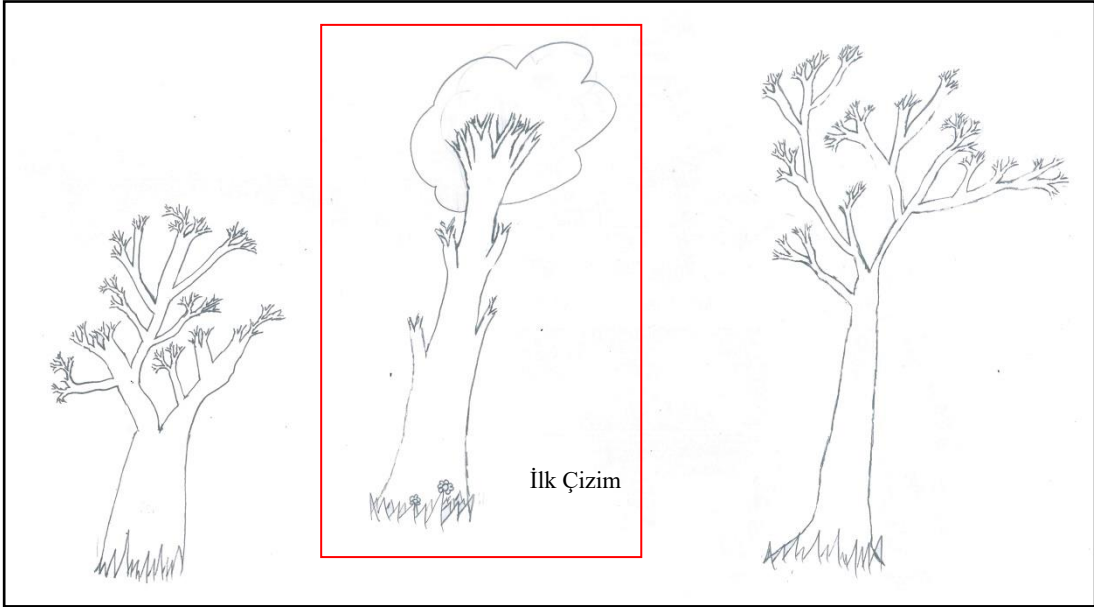
Şekil 4.20

Şekil 4.21

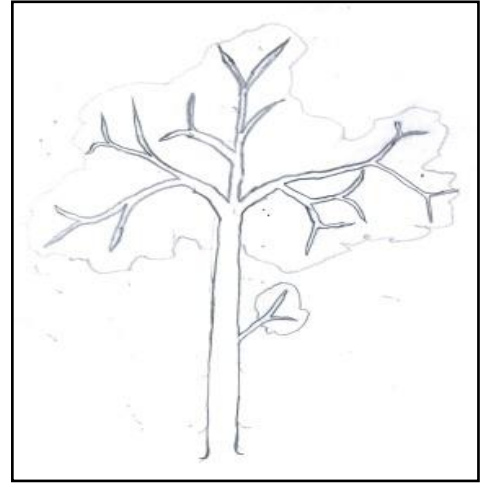
Şekil 4.22

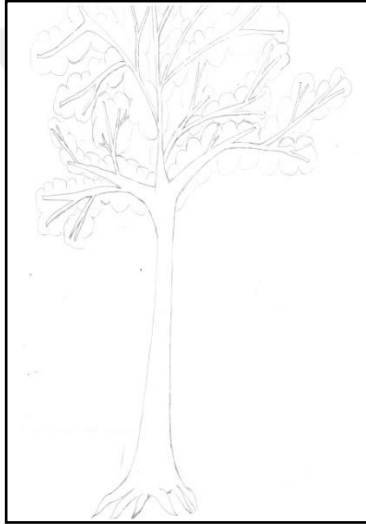
Şekil 4.23

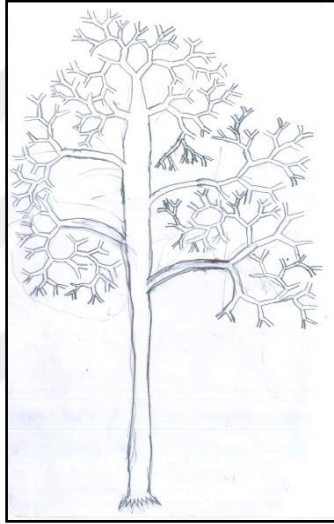
Şekil 4. 24

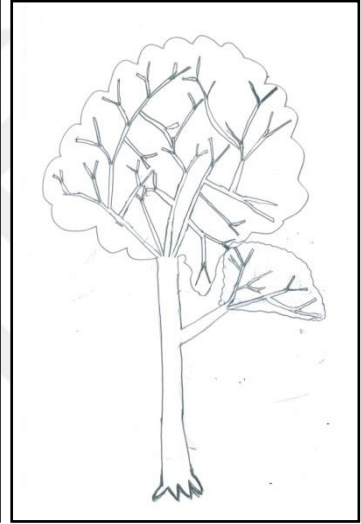
Şekil 4. 25

Şekil 4. 26

Şekil 4. 27

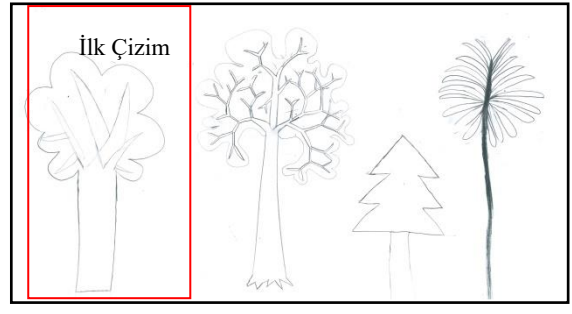
Şekil 4. 28

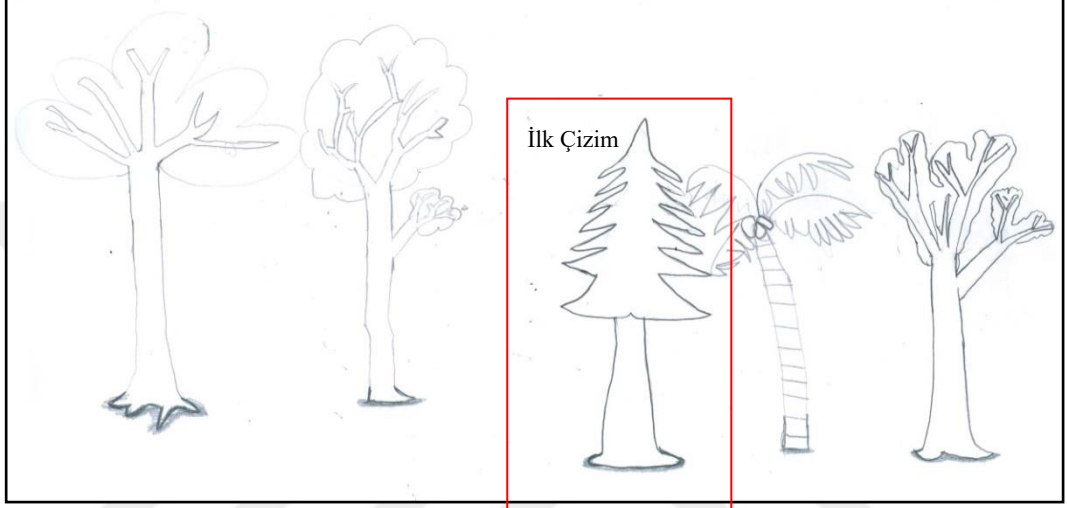
Şekil 4. 29

Şekil 4. 30

Şekil 4. 31

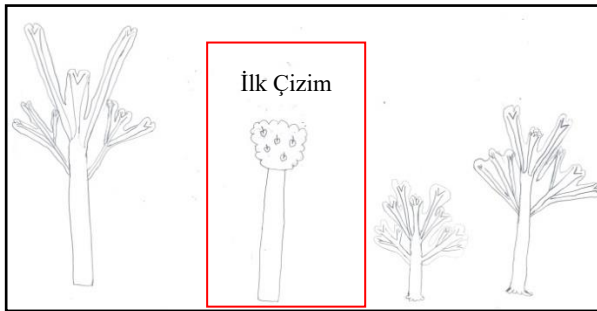
Şekil 4. 32

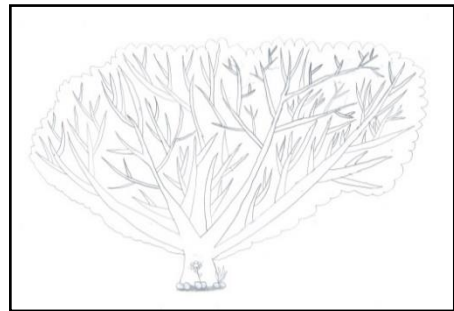
Şekil 4. 33

Şekil 4. 34

Şekil 4. 35

Şekil 4. 36

Haftalık Ders Değerlendirme Formları

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ağaç çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Ağaçların türlerine göre farklı yapılarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ağaç türlerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Ağacın yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.		✓

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Ağaç çizimini yaparken gerçek bir ağaca benzemesine dikkat ettim resmimin çok güzel olduğuna emin değilim.

Form 1

Form 1: “Ağaç çizimi yaparken gerçek bir ağaca benzemesine dikkat ettim. Resmimin çok güzel olduğuna emin değilim.”

Form 2: “İlk çizdiğim ağaçta dalları çubuk (tek çizgi) şeklinde çizerken, ikinci çizdiğim ağaçta ise dalları kalın bir şekilde çizdim.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ağaç çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Ağaçların türlerine göre farklı yapılarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ağaç türlerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Ağacın yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.		✓

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

İlk çizdiğim ağaçta dalları çubuk şeklinde çizerken ikinci çizdiğim ağaçta ise dalları kalın bir şekilde çizdim.

Form 2

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ağaç çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Ağaçların türlerine göre farklı yapılarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ağaç türlerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Ağacın yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Form 3

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ağaç çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Ağaçların türlerine göre farklı yapılarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ağaç türlerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Ağacın yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Form 4

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ağaç çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Ağaçların türlerine göre farklı yapılarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ağaç türlerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Ağacın yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.		✓

Düşüncelerinizi ifade ediniz;
Bence güzel bir çalışma. Bunun gibi çalışmaların olmasını çok isterim.

Form 5

Form 5: “Bence güzel bir çalışma. Bunun gibi çalışmaların olmasını çok isterim.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ağaç çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Ağaçların türlerine göre farklı yapılarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ağaç türlerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.		✓
d. Ağacın yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;
Ben ağaç çizimlerimi hiç beğenmezdim. Zaten öğretmenimizin bizden ağaç çizmelerini istediğinde de çizdiğim ağacı çok beğenmedim. Öğretmenim ağacın yapısını, çizimini anlattığı zaman çizdiğim ağacı daha çok beğendim. Tabii ki daha öğrenmediğim çok şey vardır. Ama ben öğretmenim anlattıktan sonraki çizimimi daha çok beğendim.

Form 6

Form 6: “Ben ağaç çizimlerimi hiç beğenmezdim. Zaten öğretmenimizin bizden ağaç çizmemizi istediğinde de çizdiğim ağacı çok beğenmedim. Öğretmenim ağacın yapısını, çizimini anlattığı zaman çizdiğim ağacı daha çok beğendim. Tabii ki daha öğrenmediğim çok şey vardır. Ama ben öğretmenim anlattıktan sonraki çizimimi daha çok beğendim.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ağaç çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Ağaçların türlerine göre farklı yapılarda olduğunu fark ettim.		✓
c. Farklı ağaç türlerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Ağacın yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.		✓

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Form 7

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ağaç çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✗	
b. Ağaçların türlerine göre farklı yapılarda olduğunu fark ettim.		✗
c. Farklı ağaç türlerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.		✗
d. Ağacın yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.		✗

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Form 8

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ağaç çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Ağaçların türlerine göre farklı yapılarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ağaç türlerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Ağacın yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz; İlk çizimimde dalları aynı kalınlıkta çiziyordum bunun yanlış olduğunu öğrendim. Gövdeyi aynı genişlikte yapıyordum bunları öğrenince yanlış olduğunu anladım.

Form 9

Form 9: “İlk çizimimde dalları aynı kalınlıkta çiziyordum, bunun yanlış olduğunu öğrendim. Gövdeyi aynı genişlikte yapıyordum, bunları öğrenince yanlış olduğunu anladım.”

Form 10: “İlk çizdiğim ağaçta dallarıma dikkat etmemiştim, şimdiki ağaçımda dallarımı daha güzel çizdim.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ağaç çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Ağaçların türlerine göre farklı yapılarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ağaç türlerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Ağacın yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.		✓

Düşüncelerinizi ifade ediniz; İlk çizdiğim ağaçta dallarıma dikkat etmemiştim şimdiki ağaçımda dallarımı daha güzel çizdim.

Form 10

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ağaç çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Ağaçların türlerine göre farklı yapılarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ağaç türlerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Ağacın yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Form 11

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ağaç çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Ağaçların türlerine göre farklı yapılarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ağaç türlerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	✗
d. Ağacın yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz; Resim çizdim güzeldi.

Form 12

Form 12: “Resim çizdim güzeldi.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ağaç çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Ağaçların türlerine göre farklı yapılarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ağaç türlerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.		✓
d. Ağacın yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;
İlk çizdiğime özenseydim ikinci benzerdi ama kök kısmını yapamazdım

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ağaç çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Ağaçların türlerine göre farklı yapılarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ağaç türlerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Ağacın yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.		✓

Düşüncelerinizi ifade ediniz;
Ağaç çizerken yapısına dikkat ettim
Benim için çok zordu. Ben ağaç çizdim
Ama hocanın öğrettikten sonra güzel çizmeye başladım bence

Form 13

Form 13: “İlk çizdiğime özenseydim ikinciye benzerdi ama kök kısmını yapamazdım.”

Form 14

Form 14: “Ağaç yaparken yapısına dikkat ettim. Benim için çok zordu. Ben ağaç çizdim ama hocanın öğrettikten sonra güzel çizmeye başladım bence.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ağaç çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Ağaçların türlerine göre farklı yapılarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ağaç türlerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Ağacın yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;
İlk çizdiğim ağaçtan sonra çizdiğim ağaçtan daha farklı olduğunu fark ettim

Form 15

Form 15: “İlk çizdiğim ağaçtan sonra çizdiğim ağaçtan daha farklı olduğunu fark ettim.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ağaç çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.		✓
b. Ağaçların türlerine göre farklı yapılarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ağaç türlerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Ağacın yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.		✓

Düşüncelerinizi ifade ediniz; Hocanın anlatmadan önce ki ağaç çizimime göre hocanın anlatıldıktan sonraki ağaç daha güzel oldu.

Form 16

Form 16: “Hocanın anlatmadan önceki ağaç çizimime göre hocanın anlattıktan sonraki ağaç daha güzel oldu.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ağaç çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Ağaçların türlerine göre farklı yapılarda olduğunu fark ettim.	☒	☐
c. Farklı ağaç türlerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☐	☒
d. Ağacın yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz; Resim çizmek biraz zor ve karışık ama alıştırma yapına çok kolay.

Form 17

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ağaç çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Ağaçların türlerine göre farklı yapılarda olduğunu fark ettim.	☒	☐
c. Farklı ağaç türlerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. Ağacın yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz; Artık daha iyi ağaç çiziyorum.

Form 18

Form 17: “Resim çizmek biraz zor ve karışık ama alıştırma yapına çok kolay.”

Form 18: “Artık daha iyi ağaç çiziyorum.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ağaç çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Ağaçların türlerine göre farklı yapılarda olduğunu fark ettim.	☒	☐
c. Farklı ağaç türlerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. Ağacın yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz;
Ağacı çizerken gövdesinin kalından yavaşça incelendiğini, köklerinin yapısına, dalların gittikçe incelmesine ve dallarına yaprak sınırlarını yapmaya dikkat ederek çizdiğimi düşünüyorum.

Form 19

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ağaç çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Ağaçların türlerine göre farklı yapılarda olduğunu fark ettim.	☒	☐
c. Farklı ağaç türlerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☐	☒
d. Ağacın yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Form 20

Form 19: “Ağacı çizerken gövdesinin kalından yavaşça incelendiğini, köklerinin yapısına, dalların gittikçe incelmesine ve dallarına yaprak sınırlarını yapmaya dikkat ederek çizdiğimi düşünüyorum.”

Tablo 2. 2. Hafta Uygulamasının Ders Planı

2. HAFTA UYGULAMA		5. SINIF GÖRSEL SANATLAR GÜNLÜK, HAFTALIK DERS ETKİNLİK PLANI	
BÖLÜM I:			
Süre	40 dakika		
DERS	GÖRSEL SANATLAR		
SINIF	5		
ÖĞRENME ALANI	Görsel İletişim ve Biçimlendirme		
ÖĞRENME ALANI	Kullanılan araç ve gereçlerin tanıtılması		
BÖLÜM II:			
KAZANIMLAR	G.5.1.7. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır. G.5.1.2. Görsel sanat çalışmasında mekân olgusunu göstermek için ölçü ve oranı kullanır. G.5.3.5. Kendi görsel sanat çalışmasını değerlendirir.		
ÖĞRENME-ÖĞRETME YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	Soru-Cevap, Anlatım, Dinleme, Uygulama, Gösterip yaptırma		
KULLANILAN TEKNOLOJİLERİ VE GEREÇLER	EĞİTİM ARAÇ VE	Resim Defteri, Resim Kalem, Silgi, Kuru Boya	
DERS ALANI	Sınıf-Atölye		
ETKİNLİK SÜRECİ			
"GÖRSEL İMGE ÇİZİMLERİ"			
Ön test çalışmasında belirlenen ağaç çiziminin öğretilmesi, şablon-stereotip çizimlerinin değiştirilip geliştirilmesi sağlanacaktır.			
"AĞAÇ ÇİZİMİ"			
Öğrencilere konunun başlığından bahsedilir her zaman çizdikleri ağaç çizimini resim defterlerine çizmeleri istenir. Çizilen resimlerden örnekler gösterilerek farklı çizimler olsa da benzer şekilde çizdiklerinin farkına varmaları sağlanır. Bu çizimlerin aslında zihinde oluşturdukları bir kalıp çizim olduğu, en sade haliyle ağacı anlatan bir çizim olduğu anlatılır. Çevrelerinde gördükleri ağaçlara benzeyip benzemediği sorular, düşünceleri sağlanır. Yaşadığımız çevredeki ağaçlar tahtaya farklı türlerde örnek çizimlerle anlatılır. Sonrasında öğrencilerin anlatılanlar doğrultusunda ağaç çizimleri yapmaları istenir. Süreç öğretmen destekli devam eder.			
Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme vb.) öğrenilen kelimeler.	Farklı türlerde ağaç çizim araştırmaları		
Grupa Öğrenme Etkinlikleri (Proje, gezi, gözlem vb.)			
BÖLÜM III			
Ölçme-Değerlendirme: Bireysel öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme	1. Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı kontrol edilir.		
Grupa öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme	2. Öğrencilere yaptıkları etkinliğe ilişkin sorular yöneltilir:		
Öğrenme gücünü olan öğrenciler ve ileri düzeyde öğrenme hızında olan öğrenciler için ek Ölçme-Değerlendirme etkinlikleri	a) Bu çalışmayı yaparken nelere dikkat ettiniz?		
Dersin Diğer Derslerle İlişkisi/Açıklamalar	b) Farklı bakış açılarından çizimler yaptınız mı?		
	c) Uygulama esnasında en çok hoşunuza giden şey ne oldu?		
BÖLÜM IV			
Planın Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar	Uygulama sürecinde çizilecek imgelerin günlük hayatta farkına vararak gözlem ve incelemelerinin yapılması ve çizim denemelerinin yapılması		
Ercan ÇINAR Araştırmacı Öğretmen		Okul Müdürü	

4.3. 3. Hafta Uygulaması (Ev Çizimi)

Ev imgesinin çizimi üzerine farkındalığın oluşması ve kalıp-stereotip çizimlerden uzaklaşarak gerçeğe yakın çizimler yapabilmelerini sağlamaya yönelik bir uygulama çalışmasıdır.

Araştırmacı Günlüğü

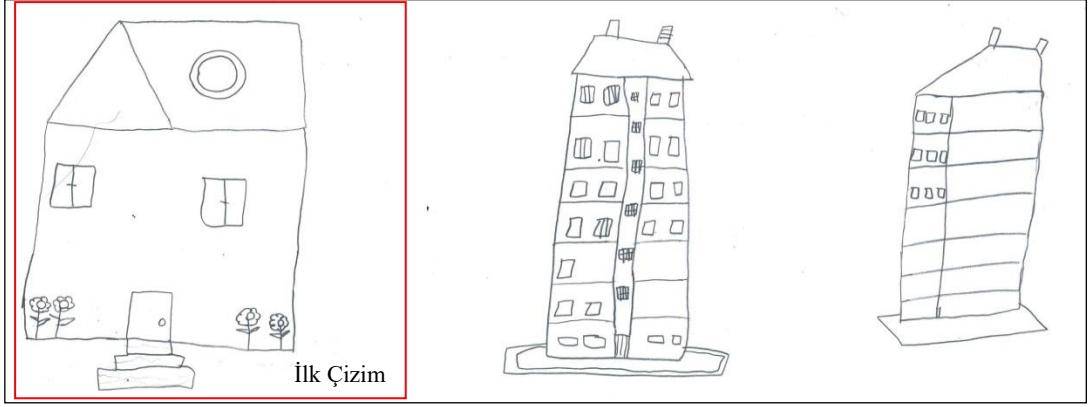
Öğrencilerden resimlerinde her zaman kullandıkları ev çizimini yapmaları istendi ve müdahale etmeden çizimlerini tamamlamaları beklendi. Yapılan resimlerden birkaç örnek öğrencilere gösterilerek üzerinde yorumlama yapıldı. Evlerin çoğunda gözlenen klasik tek katlı, üçgen çatılı, iki pencere ve bir kapılı evlerdi. Öğrencilere sorulan, “Resimlerinizde genel olarak aynı evi mi çiziyorsunuz?” sorusuna çoğunlukla evet cevabı verilmekteydi. Öğrencilerle soru cevap şeklinde devam ederken “Oturduğunuz ev gösterdiğiniz resimlerdeki evlere benziyor mu?”, “Kaç kişi tek katlı evde oturuyor?”, “Daha önce bu kadar sade bir ev gören var mı?” sorularıyla farkındalık sağlamaya çalışıldı. Aslında bu ev öğrencilerin zihinlerinde oluşturdukları şablon-kalıp-stereotip bir resimdi. Tahtada birkaç farklı ev çizimi yaparak çok katlı ve farklı şekillerde evlere örnekler gösterildi. Pencereden dışarı bakarak evleri incelemeleri istendi. Az önce çizdikleri evden çok farklı olduğunun farkına vardılar. Akıllı tahtadan farklı ev (müstakil ev, villa, apartman) resimleri de gösterildi. Anlatılanlar ışığında ve hayal güçlerini de kullanarak yeni evler çizmeleri istendi. Bir ders saati yetersiz geldiği için bir sonraki derste de devam etmelerini sağlandı. Bu sayede öğrenciler farklı katlarda ve farklı şekillerde evler çizmeyi deneyimlemiş oldular. Yaşantılarından gözlemlerini hatırlayarak farklı ayrıntılar da eklemeyi denediler. Sonuçta çok güzel resimler ortaya çıkmaya başladı. Artık kalıpların kırılmaya başladığı görülebiliyordu. Pekişmesi için ödev olarak farklı ev çizimleri denemeleri istendi.

Öğrencilere “Haftalık Ders Değerlendirme Formları” dağıtarak değerlendirme yapmaları ve düşüncelerini belirtmeleri istendi.

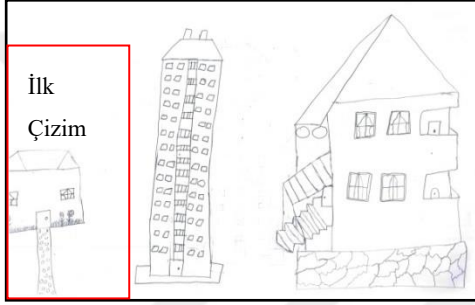
Çizimlerin görselleri “Öğrenci Çalışmaları” başlığı altında yer almaktadır. Bazı çalışmalarda ilk çizimler çerçeve içine alınarak ve yanına yazılarak belirtilmiştir.

“Haftalık Ders Değerlendirme Formları” başlığı altında öğrenci görüşlerine yer verilmiştir.

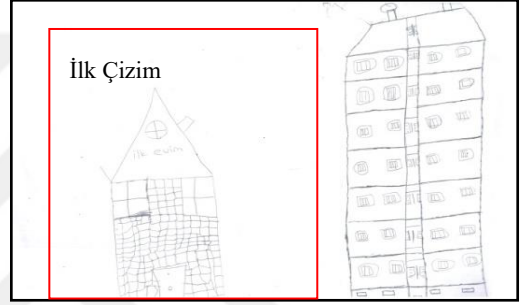
Öğrenci Çalışmaları

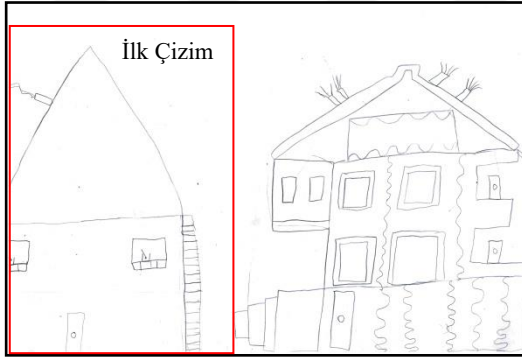
Şekil 4. 37

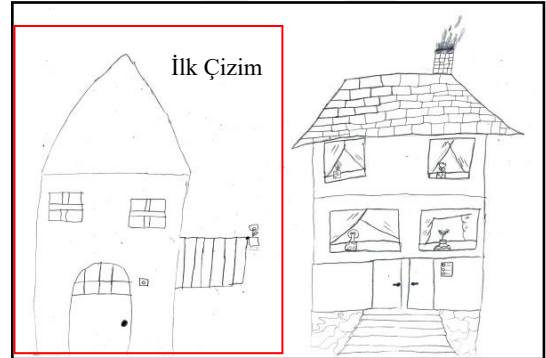
Şekil 4. 38

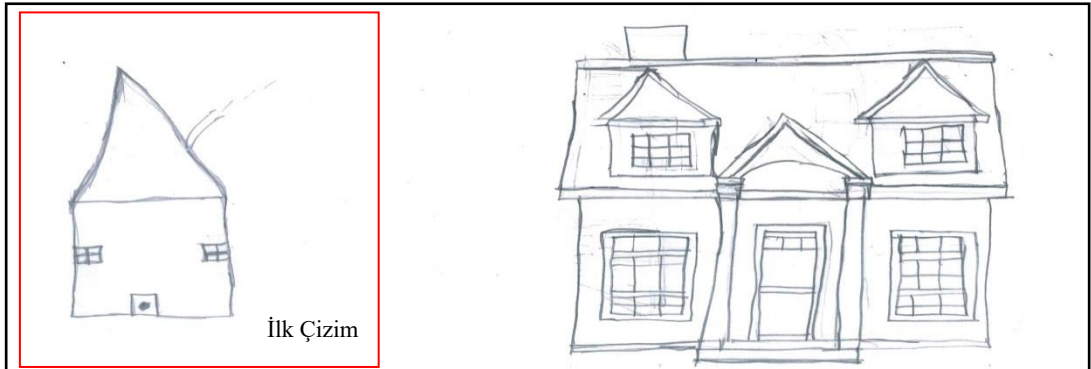
Şekil 4. 39

Şekil 4. 40

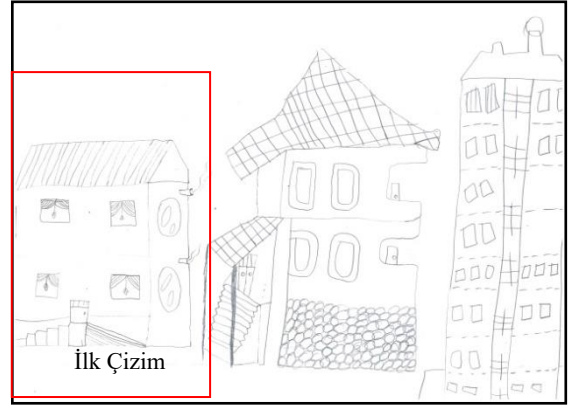
Şekil 4. 41

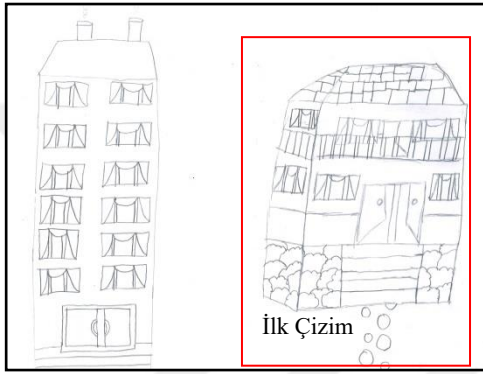
Şekil 4. 42

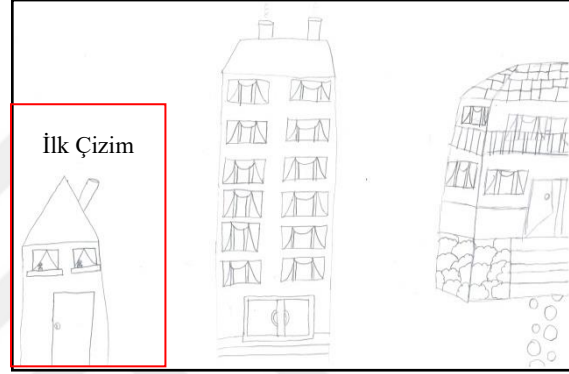
Şekil 4. 43

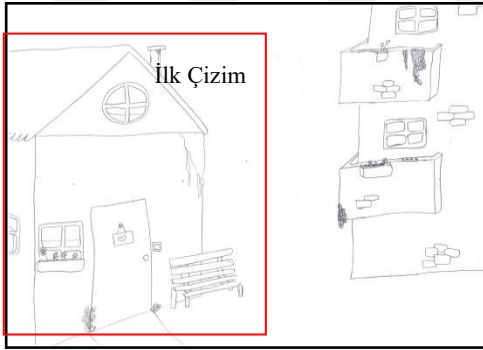
Şekil 4. 44

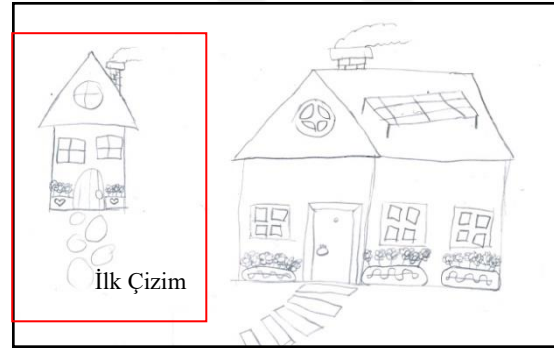
Şekil 4. 45

Şekil 4. 46

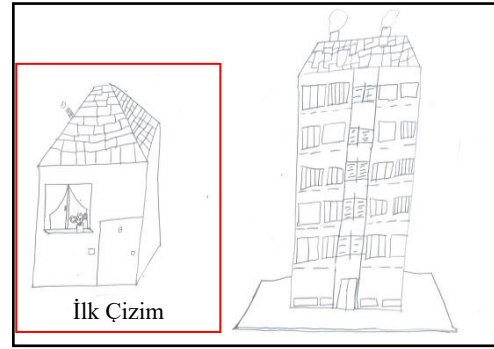
Şekil 4. 47

Şekil 4. 48

Şekil 4. 49

Şekil 4. 50

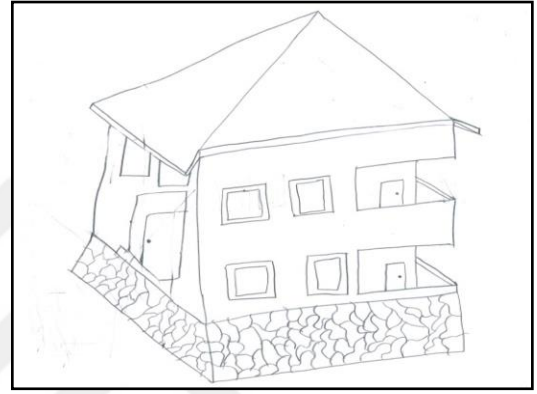
Şekil 4. 51

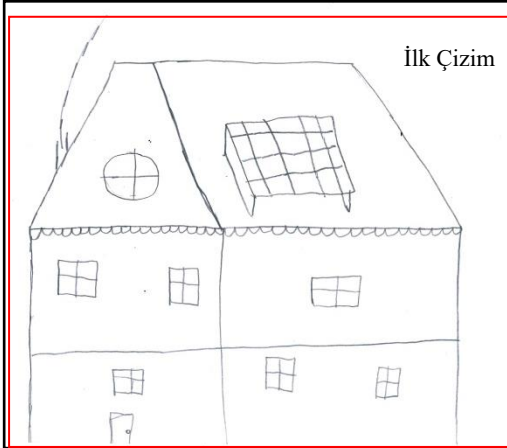
Şekil 4. 52

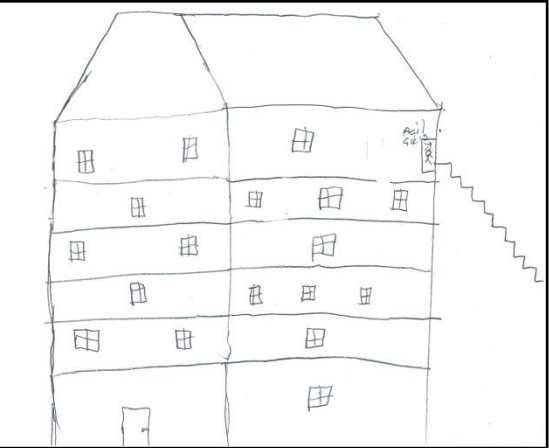
Şekil 4. 53

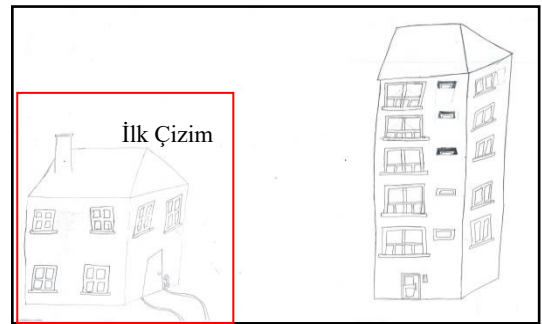
Şekil 4. 54

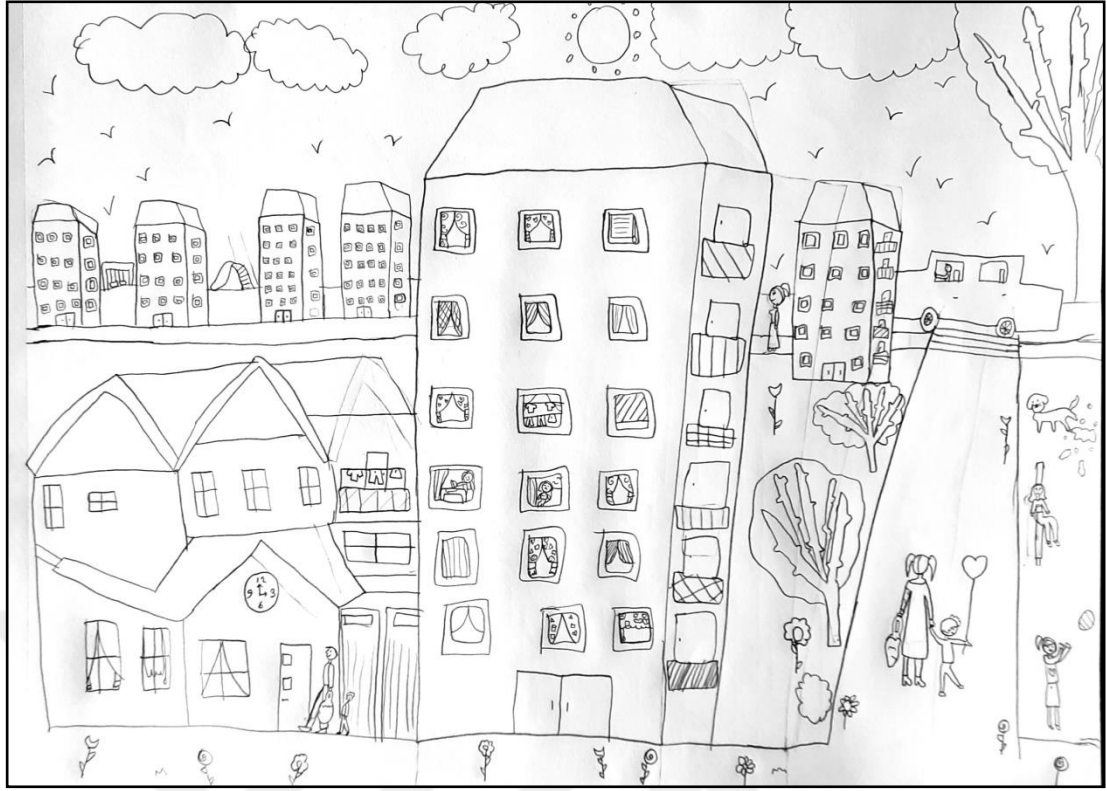
Şekil 4. 55

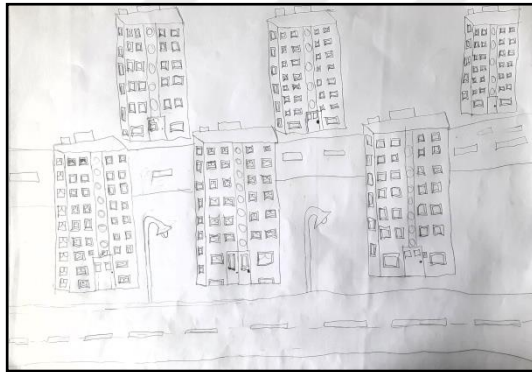
Şekil 4. 56

Şekil 4. 57

Şekil 4. 58

Şekil 4. 59

Şekil 4. 60

Şekil 4. 61

Şekil 4. 62

Renkli öğrenci çalışmaları

Şekil 4. 63

Şekil 4. 64

Şekil 4. 65

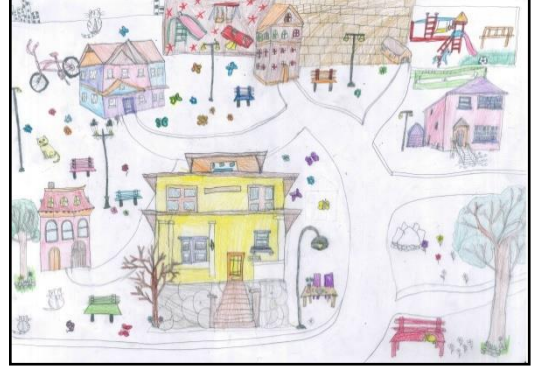
Şekil 4. 66

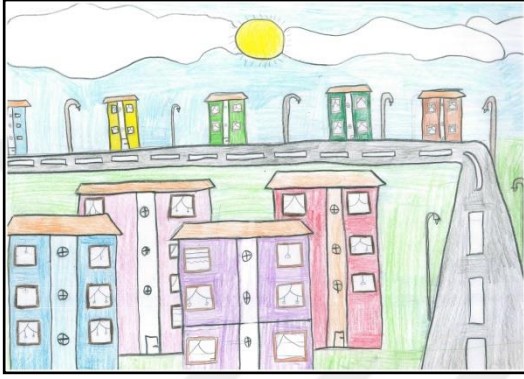
Şekil 4. 67

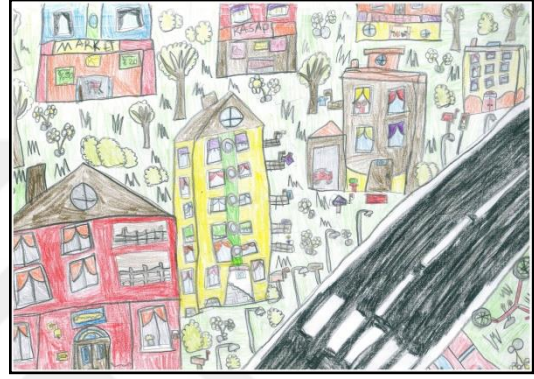
Şekil 4. 68

Şekil 4. 69

Şekil 4. 70

Şekil 4. 71

Şekil 4. 72

Şekil 4. 73

Şekil 4. 74

Şekil 4. 75

Tek katlı ev çizimlerinden çok katlı apartmanlara hızlı bir geçişin gözlemlendiği çizimlerde öğrencilerin mekan olgusunu kavramada ve resimlerine yansıtma da başarılı oldukları görülmektedir. Resimlerin birçoğunda yakın ve uzak kavramını resimlerine başarılı bir şekilde resmettikleri de görülmektedir. Yakındaki evlerin büyük, uzaktaki evlerinse yakındakilere oranla küçük çizilmiş olması perspektif kavramını anladıklarını göstermektedir. Bu gelişim bütün öğrenciler için aynı sonucu vermemiştir. Örneğin Şekil 4.66’da öğrencinin ev, apartman çizimlerini başarılı bir şekilde yaptığı ancak perspektifi tam olarak ortaya koyamadığı da görülebilmektedir. Bu durum gelişimde bireysel farklılıkların olduğunu bir göstergesidir.

Haftalık Ders Değerlendirme Formları

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ev İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ev çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Evlerin farklı katlarda ve tasarımlarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ev tiplerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Evlerin yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz; Resim dersi benim bilmediğim ev çizimlerini öğretti mesela ben evleri bu kadar detaylı çizmezdim pencere balkon vb. şeyleri daha güzel çizdim.

Form 1

Form 1: “Resim dersi benim bilmediğim ev çizimlerini öğretti, mesela ben evleri bu kadar detaylı çizmezdim pencere balkon vb. şeyleri daha güzel çizdim.”

Form 2: “Evlerin farklı türlerinin (şekillerinin) olduğunu ve evlerin tek katlı değil çoğunlukla apartman şeklinde olduğunu öğrendim.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ev İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ev çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Evlerin farklı katlarda ve tasarımlarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ev tiplerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Evlerin yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.		✓

Düşüncelerinizi ifade ediniz; Evlerin farklı türlerinin olduğunu ve evlerin tek katlı değil çoğunlukla apartman şeklinde olduğunu öğrendim.

Form 2

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ev İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ev çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Evlerin farklı katlarda ve tasarımlarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ev tiplerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Evlerin yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz; Eski evlerin her zaman aynıydı ama öğrendikten sonra farklı oldular mesela eskiden uzaktaki de yakındaki de aynı boydaydı ama şimdi uzaktaki kısa boydayken yakındaki uzun boylu oluyor ve tasarımlar farklı oluyor.

Form 3

Form 3: “Eski evlerim her zaman aynıydı ama öğrendikten sonra farklı oldular. Mesela uzaktaki de yakındaki de aynı boydaydı ama şimdi uzaktaki kısa boydayken yakındaki uzun boylu oluyor ve tasarımlar farklı oluyor.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ev İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ev çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Evlerin farklı katlarda ve tasarımlarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ev tiplerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Evlerin yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz; İlk çizdiğim ev küçük ve iki pencereliyken ikinci çizdiğim ev küçük değil ve ilk çizdiğimden daha gerçekçi oldu.

Form 4

Form 4: “İlk çizdiğim ev küçük ve iki pencereliyken ikinci çizdiğim ev küçük değil ve ilk çizdiğimden daha gerçekçi oldu.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ev İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ev çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	X	
b. Evlerin farklı katlarda ve tasarımlarda olduğunu fark ettim.	X	
c. Farklı ev tiplerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.		X
d. Evlerin yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	X	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Yani ben ev çizerken normalde her zaman iki katlı müstakil bir ev çizerdim öğretmenim sayesinde apartman çizmeyi öğrendim ve bir apartman çizmeye çalıştım. Çizbildiğim kadar iyi çizmeye çalıştım ve sonuç bence her zaman çizdiğim evden daha güzel oldu.

Form 5

Form 5: “Yani ben ev çizerken normalde her zaman iki katlı müstakil bir ev çizerdim öğretmenim sayesinde apartman çizmeyi öğrendim ve bir apartman çizmeye çalıştım. Çizbildiğim kadar iyi çizmeye çalıştım ve sonuç bence her zaman çizdiğim evden daha güzel oldu.”

Form 6: “Ev yapmak kolay ama benim çizdiğim evle karşılaştırsak benim çizimim daha kolay.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ev İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ev çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	X	
b. Evlerin farklı katlarda ve tasarımlarda olduğunu fark ettim.	X	
c. Farklı ev tiplerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.		X
d. Evlerin yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	X	

Düşüncelerinizi ifade ediniz; Ev yapmak kolay ama benim çizdiğim evle karşılaştırsak benim çizimim daha kolay.

Form 6

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ev İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ev çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Evlerin farklı katlarda ve tasarımlarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ev tiplerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Evlerin yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz; Evin iki pencere olmadığı üç boyutlu olduğunu bir katlı olmadığını fark ettim bu durumda öğretmenime çok teşekkür ederim.

Form 7

Form 7: “Evin iki pencere olmadığı üç boyutlu olduğunu, bir katlı olmadığını fark ettim. Bu durumda öğretmenime çok teşekkür ederim.”

Form 8: “İlk çizdiğim ev bir katlıydı. Öğretmenim anlattıktan sonra çok farklı ev çizdim ve birinci evden daha güzel oldu.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ev İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ev çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Evlerin farklı katlarda ve tasarımlarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ev tiplerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Evlerin yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz; İlk çizdiğim ev bir katlıydı öğretmenim anlattıktan sonra çok farklı ev çizdim. Ve birinci evden daha güzel oldu.

Form 8

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ev İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ev çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Evlerin farklı katlarda ve tasarımlarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ev tiplerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.		✓
d. Evlerin yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.		✓

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

İlk çizdiğim eve göre daha hoş oldu. Ama yine de önden gördüğüm evi yan profil şeklinde farklı güzel çizdim.

Form 9

Form 9: “İlk çizdiğim eve göre daha hoş oldu. Ama yine de önden gördüğüm evi yan profil şeklinde farklı güzel çizdim.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ev İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ev çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Evlerin farklı katlarda ve tasarımlarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ev tiplerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Evlerin yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.		✓

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

İlk çizdiğim ev son çizdiğim, daha kötü olduğunu fark ettim son çizdiğim ev daha güzel olmuş.

Form 10

Form 10: “İlk çizdiğim ev son çizdiğim daha kötü olduğunu fark ettim ve son çizdiğim ev daha güzel olmuş.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ev İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ev çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Evlerin farklı katlarda ve tasarımlarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ev tiplerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Evlerin yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	✓

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

İlk çizdiğim ev tipleri gerçek evlere hiç benzemiyordu ama şimdi çizdiğim evler gerçek hayattaki gibi evlere çok benziyor.

Form 11

Form 11: “İlk çizdiğim ev tipleri gerçek evlere hiç benzemiyordu ama şimdi evler gerçek hayattaki gibi evlere çok benziyor.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ev İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ev çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	X	
b. Evlerin farklı katlarda ve tasarımlarda olduğunu fark ettim.	X	
c. Farklı ev tiplerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	X	
d. Evlerin yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	X	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Evi çizerken çok uğraştım ve çok güzel oldu.

Form 12

Form 12: “Evi çizerken çok uğraştım ve çok güzel oldu.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ev İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ev çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Evlerin farklı katlarda ve tasarımlarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ev tiplerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.		✓
d. Evlerin yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Yani ben ev çizimleri çok güzel yapamıyordum ama Ercan hoca anlatınca çok iyi anladım. Ev çizimi çok basitmiş aslında ve eğlenceliydi yani daha iyi anladım ev çizimini.

Form 13

Form 13: “Yani ben ev çizimlerini çok güzel yapamıyordum ama Ercan hoca anlatınca çok iyi anladım. Ev çizimi çok basitmiş aslında ve eğlenceliydi yani daha iyi anladım ev çizimini.”

Form 14: “Artık evlerin çatısının farklı şekilde de olabileceğini anladım. Artık öğretmenimin sayesinde evlerim kat kat daha iyi oluyor ve kapımın çatısı var. Kapımın önünde taşlar var. Bu kadar ilerleyeceğimi hiç bilmiyordum, teşekkürler.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ev İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ev çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✗	
b. Evlerin farklı katlarda ve tasarımlarda olduğunu fark ettim.	✗	
c. Farklı ev tiplerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✗	
d. Evlerin yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✗	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Artık Evlerin çatısının farklı şekilde de olabileceğini anladım. Artık öğretmenimin sayesinde evlerim kat kat daha iyi oluyor ve kapımın çatısı var. Kapımın önünde taşlar var. Bu kadar ilerleyeceğimi hiç bilmiyordum, teşekkürler.

Form 14

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ev İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ev çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✗	
b. Evlerin farklı katlarda ve tasarımlarda olduğunu fark ettim.	✗	
c. Farklı ev tiplerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✗	
d. Evlerin yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.		✗

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Evlerin sadece tek katlı olmadığını ve evlerin bir sürü penceresi olabildiğini öğrendim. Bu resim çalışması bana yeni şeyler öğrendirdi.

Form 15

Form 15: “Evlerin sadece tek katlı olmadığını ve evlerin bir sürü penceresi olabildiğini öğrendim. Bu resim çalışması bana yeni şeyler öğrendirdi.”

Form 16: “Öğretmen anlattıktan sonra balkon çizmem baya gelişti ve bir desen çizmemde gelişti.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ev İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ev çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Evlerin farklı katlarda ve tasarımlarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ev tiplerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Evlerin yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.		✓

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Öğretmen anlattıktan sonra balkon çizmem baya gelişti ve bir desen çizmemde gelişti.

Form 16

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ev İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ev çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Evlerin farklı katlarda ve tasarımlarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ev tiplerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Evlerin yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.		✓

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Bence o kadar mantıklı z şey değil
Evet önceki çizimim ve şimdiki resim arasında fark var ama yine de saçma
Ne gerek vardı
Resim dersini seviyorum güzel z ders
Resim çizmeyi seviyorum ama her çizimim çok iyi değil
İnsan çizmek çok hoşuma gidiyor ama daha öğrenmem gereken şeyler var
Öğretmenim'e çok iyi ama konumuz çok iyi değil yine de buna değer

Form 17

Form 17: “Bence o kadar mantıklı bir şey değil. Evet, önceki çizimim ve şimdiki resim arasında fark var ama yine de saçma. Ne gerek var ki. Resim dersini seviyorum güzel bir ders. Resim çizmeyi seviyorum ama her çizimim çok iyi değil. İnsan çizmek çok hoşuma gidiyor ama daha öğrenmem gereken şeyler var. Öğretmenimiz çok iyi ama konumuz çok iyi değil, yine de buna değer.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ev İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ev çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Evlerin farklı katlarda ve tasarımlarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ev tiplerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Evlerin yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Evlerin farklı şekilde ve farklı büyüklükte olduğuna anladım ve her evin çatısı aynı değil onu anladım birde evlerin kapıları farklı yerlerde olabiliyor.

Form 18

Form 18: “Evlerin farklı şekilde ve farklı büyüklükte olduğunu anladım ve her evin çatısı aynı değil onu anladım. Birde evlerin kapıları farklı yerlerde olabilir.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ev İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ev çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Evlerin farklı katlarda ve tasarımlarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ev tiplerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.		✓
d. Evlerin yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Form 19

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ev İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Ev çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Evlerin farklı katlarda ve tasarımlarda olduğunu fark ettim.	✓	
c. Farklı ev tiplerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Evlerin yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz; Evin iki pencere olmadığı fark ettim. Bir evin kare olmadığını fark ettim. Anlatmadan önce (öğretmen) evleri iki pencere kare ve üçgenlerden yapıyordum. Şimdi ise gerçek resimlere yani evlere benziyor. Teşekkürler hocam.

Form 20

Form 20: “Evin iki pencere olmadığını fark ettim. Bir evin kare olmadığını fark ettim. Anlatmadan önce (öğretmen) evleri iki pencere kare ve üçgenlerden yapıyordum. Şimdi ise gerçek resimlere yani evlere benziyor. Teşekkürler hocam.”

Tablo 3. 3. Hafta Uygulamasının Ders Planı

3. HAFTA UYGULAMA		5. SINIF GÖRSEL SANATLAR GÜNLÜK, HAFTALIK DERS ETKİNLİK PLANI	
BÖLÜM I:			
Süre	40 dakika		
DERS	GÖRSEL SANATLAR		
SINIF	5		
ÖĞRENME ALANI	Görsel İletişim ve Biçimlendirme		
ÖĞRENME ALANI	Kullanılan araç ve gereçlerin tanıtılması		
BÖLÜM II:			
KAZANIMLAR	G.5.1.7. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır. G.5.1.2. Görsel sanat çalışmasında mekân olgusunu göstermek için ölçü ve oranı kullanır.		
ÖĞRENME-ÖĞRETME YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	Soru-Cevap, Anlatım, Dinleme, Uygulama, Gösterip yaptırma		
KULLANILAN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ	ARAÇ VE GEREÇLER	Resim Defteri, Resim Kalem, Silgi, Kuru Boya	
DERS ALANI	Sınıf-Atölye		
ETKİNLİK SÜRECİ			
“GÖRSEL İMGE ÇİZİMLERİ”			
Ön test çalışmasında belirlenen ev çiziminin öğretilmesi, şablon-stereotip çizimlerinin değiştirilip geliştirilmesi sağlanacaktır.			
“EV ÇİZİMİ”			
Öğrencilere konunun başlığından bahsedilir her zaman çizdikleri ev çizimini resim defterlerine çizmeleri istenir. Çizilen resimlerden örnekler gösterilerek benzer şekilde çizdiklerinin farkına varmaları sağlanır. Bu çizimlerin aslında zihinde oluşturdukları bir kalıp çizim olduğu, en sade haliyle evi anlatan bir çizim olduğu anlatılır. Yaşadıkları evlerin bu evlere benzeyip benzemediği sorular, düşünceleri sağlanır. Yaşadığımız evler anlatılır apartmanlar, müstakil evler, villalar, köy evleri. Tahtada örnek çizimler yapılarak farkındalık yaratılmaya çalışılır. Sonrasında öğrencilerin anlatılanlar doğrultusunda ev çizimleri yapmaları istenir. Süreç öğretmen destekli devam eder.			
Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme vb.) öğrenilen kelimeler.	Ev çizim araştırmaları		
Grupla Öğrenme Etkinlikleri (Proje, gezi, gözlem vb.)			
BÖLÜM III			
Ölçme-Değerlendirme: Bireysel öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme	1. Her öğrencinin sürece katılım katılmadığı kontrol edilir.		
Grupla öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme	2. Öğrencilere yaptıkları etkinliğe ilişkin sorular yöneltilir:		
Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler ve ileri düzeyde öğrenme hızında olan öğrenciler için ek Ölçme-Değerlendirme etkinlikleri	a) Bu çalışmayı yaparken nelere dikkat ettiniz? b) Farklı bakış açılarından çizimler yaptınız mı? c) Uygulama esnasında en çok hoşunuza giden şey ne oldu?		
Dersin Diğer Derslerle İlişkisi/Açıklamalar			
BÖLÜM IV			
Planın Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar	Uygulama sürecinde çizilecek imgelerin günlük hayatta farkına vararak gözlem ve incelemelerinin yapılması ve çizim denemelerinin yapılması		
Ercan ÇINAR Araştırmacı Öğretmen		Okul Müdürü	

4.4. 4 Ve 5. Hafta Uygulaması (İnsan Çizimi)

İnsan çizimi üzerine öğrencilerin geliştirdiği kalıp-stereotip çizimlerden uzaklaşarak gerçeğe yakın, oran-orantısına dikkat edilerek yapılmış çizimlerin sağlanmasına yönelik bir uygulama çalışmasıdır.

Araştırmacı Günlüğü

Bu haftaki çalışmamızın zor geçeceği baştan belliydi. Diğer çizimlere göre daha zorlayıcı bir çalışmaydı. İnsan çizeceğimizi söylediğimde hepsinden çekingen, ürkek ifadelerle dolu tepkiler geldi. Bu tepki canlı bir figür çizecekleri içindi. Çünkü benzememe riski çok fazlaydı ve bu onları tedirgin ediyordu.

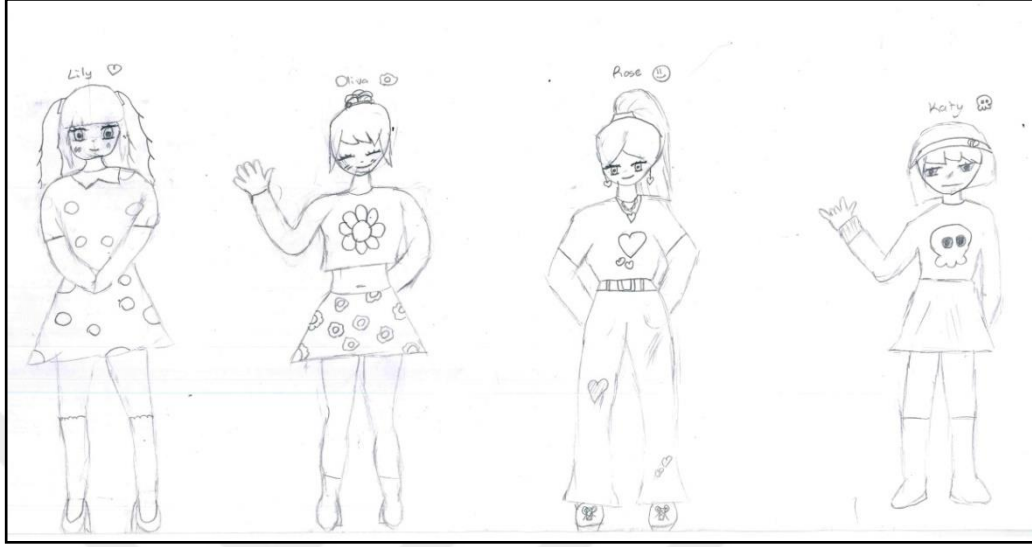
Öğrencilerden her zaman resimlerinde kullandıkları bir kız bir erkek resmi çizmeleri istendi ve müdahalede bulunmadan tamamlamaları beklendi. Yapılan resimlerden bazı örnekler tahtaya kaldırılıp herkesin görebileceği bir şekilde yorumlaması yapıldı. Çoğunlukla kağıdın kenarlarına, köşelerine kaçarak ve küçük boyutlarda resimler yapıldığı görülüyordu. Bu onların ne kadar çekingen ve korkak çizimler yaptıklarını ifade ediyordu. Orantıda büyük sorunlar vardı. Bacaklar ve kollar çok kısa, bazı insanların boyunları çizilmemiş, ayakların duruşları ve yüz çiziminde orantı hataları vardı. Bazı öğrencilerinse diğerlerine göre çok başarılı çizimler yapabildiği gözlenebiliyordu. Bunlar örneklerle öğrencilere de anlatıldı. Tahtada insan çizimi öğrencilerin seviyesine uygun bir şekilde, çok ayrıntıya girmeden oran-orantısından bahsedilerek çizimlerle anlatıldı. En çok yaptıkları orantı hatası bacak ve kol uzunluklarındaydı ve bu kısımlar üzerinde çokça duruldu. Anlatılanlar doğrultusunda ve tahtadaki çizime de bakarak yeni çizimler yapmaları istendi. Tabii bu çizim onların ilk defa karşılaştığı bir çizimdi ve çok zorlandılar. Akıllı tahtadan gösterilen resimler ve ders kitaplarındaki resimleri de inceleyerek ayrıntıları fark etmeleri sağlandı. Çizimlerinde bu resimlerden de yararlanabilecekleri belirtildi. Bir ders saati yeterli gelmediği için sonraki derste çizimlerine devam ettiler. Öğrenilenlerin pekiştirilmesi için evde de insan çizimi yapmaları istendi. Bir sonraki hafta geldiğinde çizimler incelendi ve öğrencilere yorumlamaları yapıldı.

Öğrencilere “Haftalık Ders Değerlendirme Formları” dağıtarak değerlendirme yapmaları ve düşüncelerini belirtmeleri istendi.

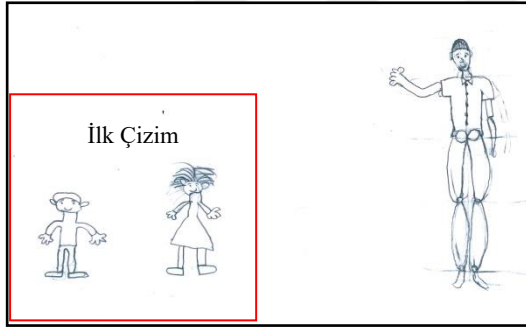
Çizimlerin görselleri “Öğrenci Çalışmaları” başlığı altında yer almaktadır. Bazı çalışmalarda ilk çizimler çerçeve içine alınarak ve yanına yazılarak belirtilmiştir.

“Haftalık Ders Değerlendirme Formları” başlığı altında öğrenci görüşlerine yer verilmiştir.

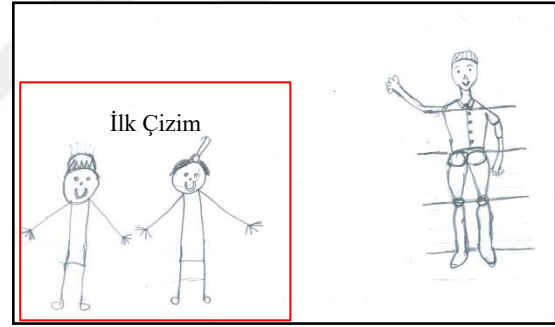
Öğrenci Çalışmaları

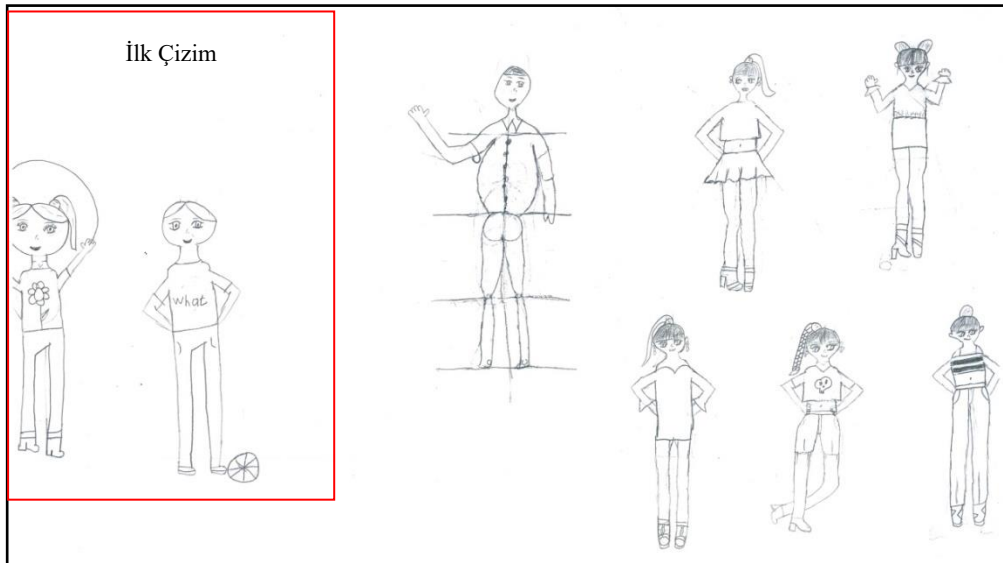
Şekil 4. 76

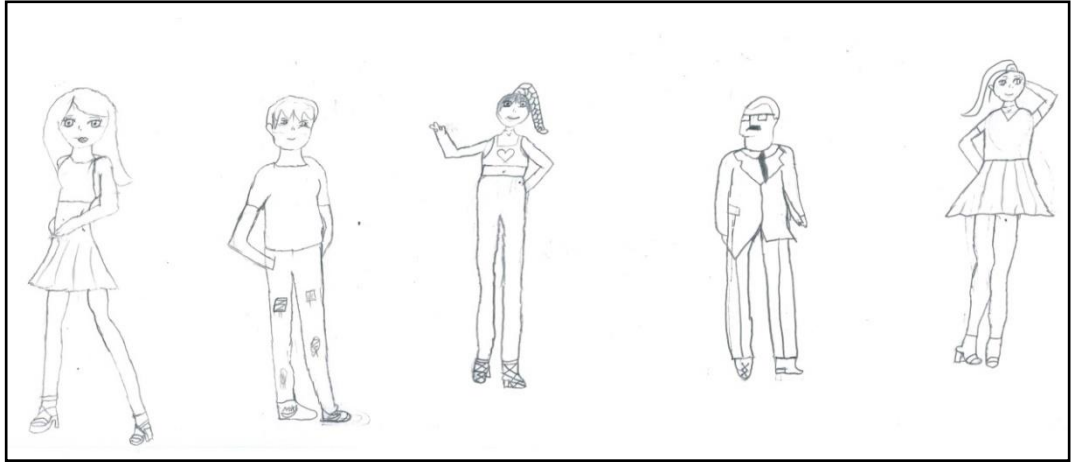
Şekil 4. 77

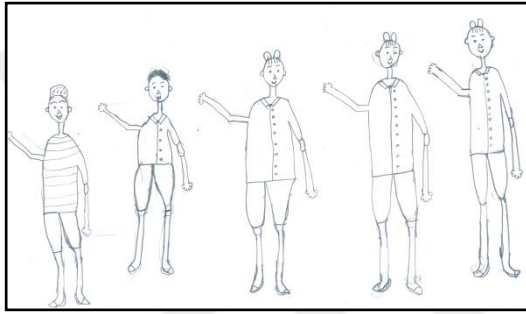
Şekil 4. 78

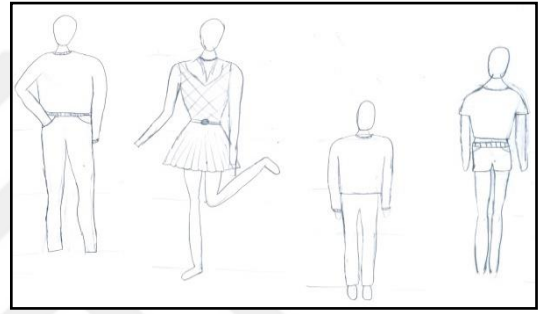
Şekil 4. 79

Şekil 4. 80

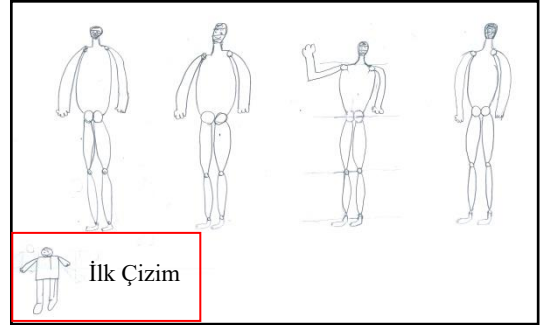
Şekil 4. 81

Şekil 4. 82

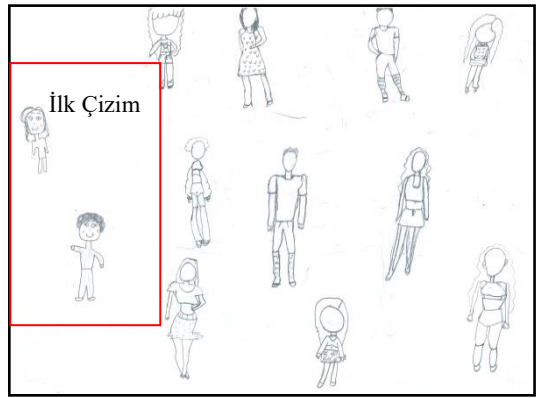
Şekil 4. 83

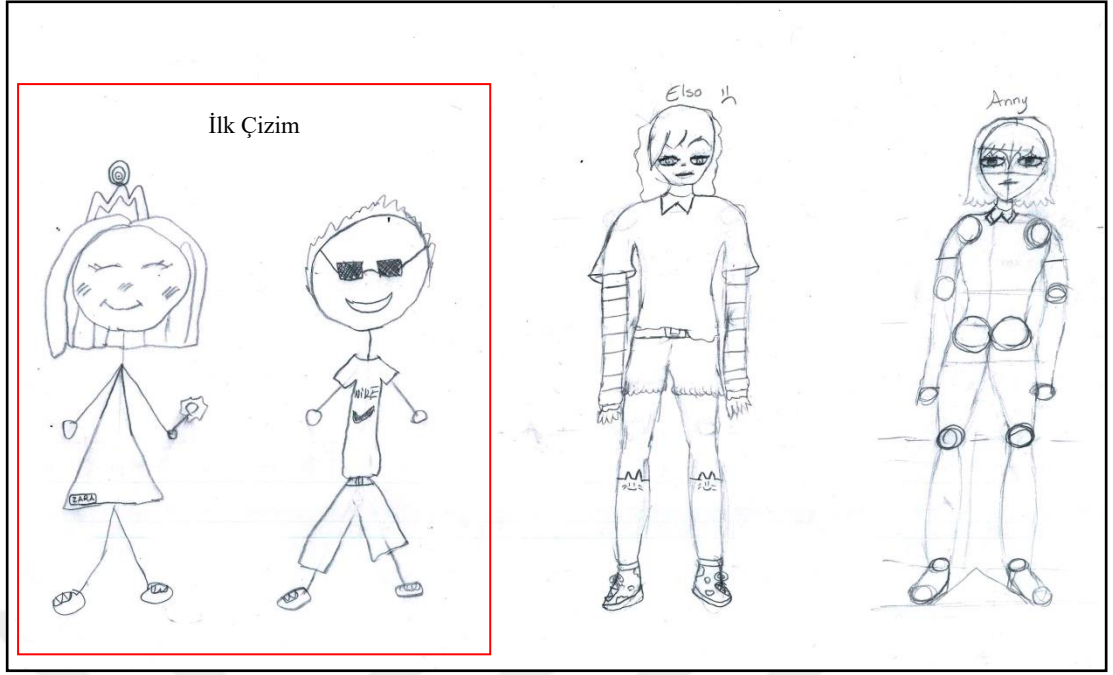
Şekil 4. 84

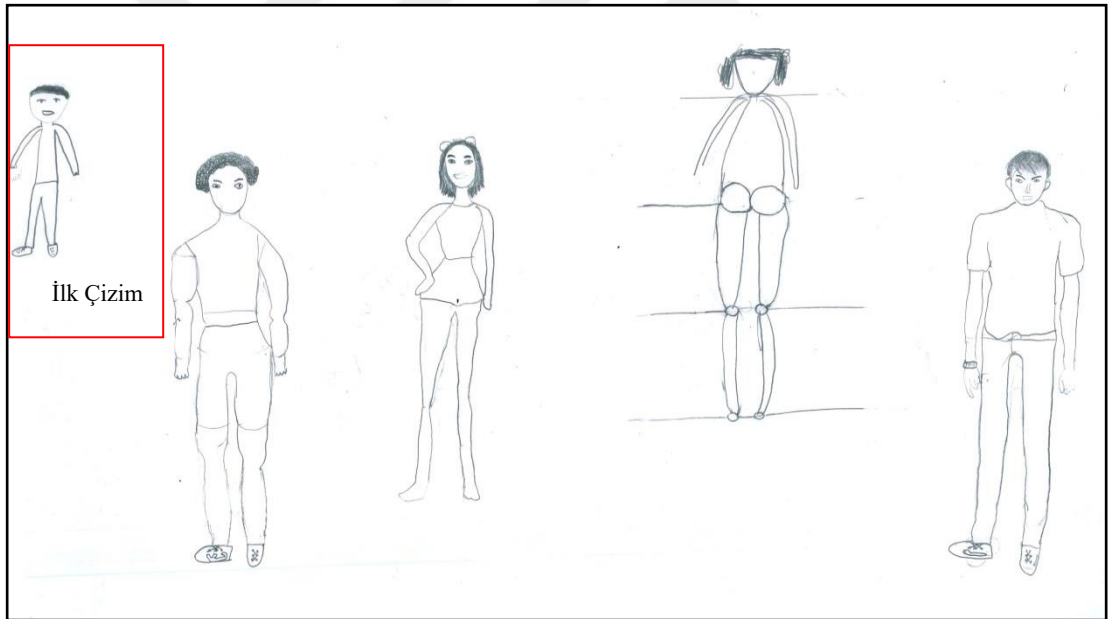
Şekil 4. 85

Şekil 4. 86

Şekil 4. 87

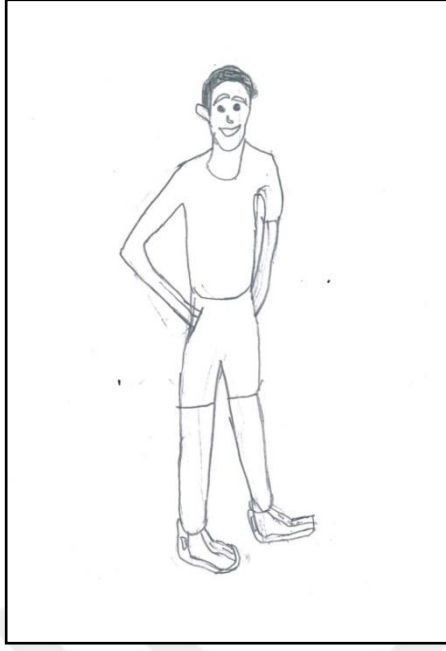

Şekil 4. 88

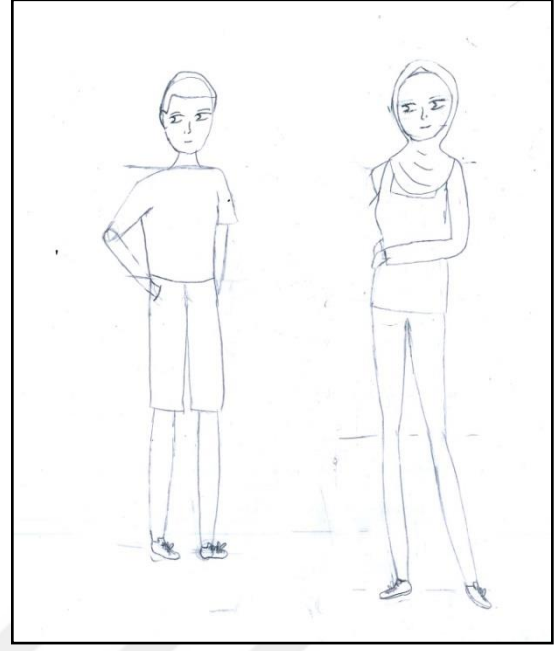

Şekil 4. 89

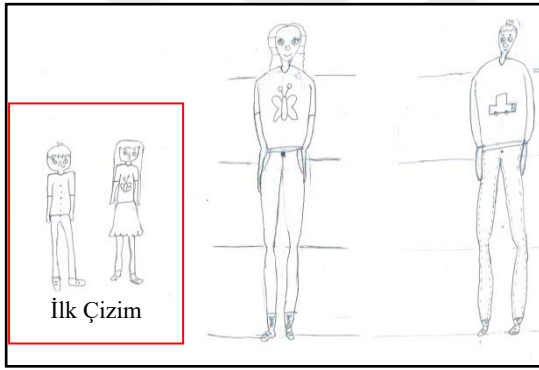
Şekil 4. 90

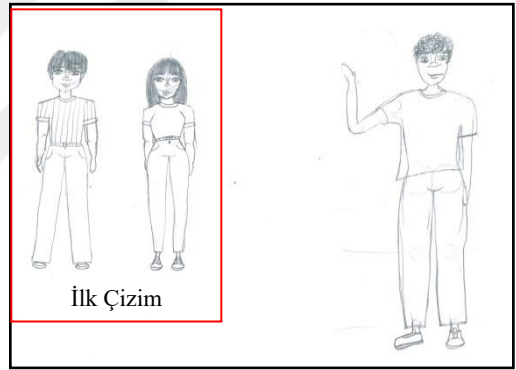
Şekil 4. 91

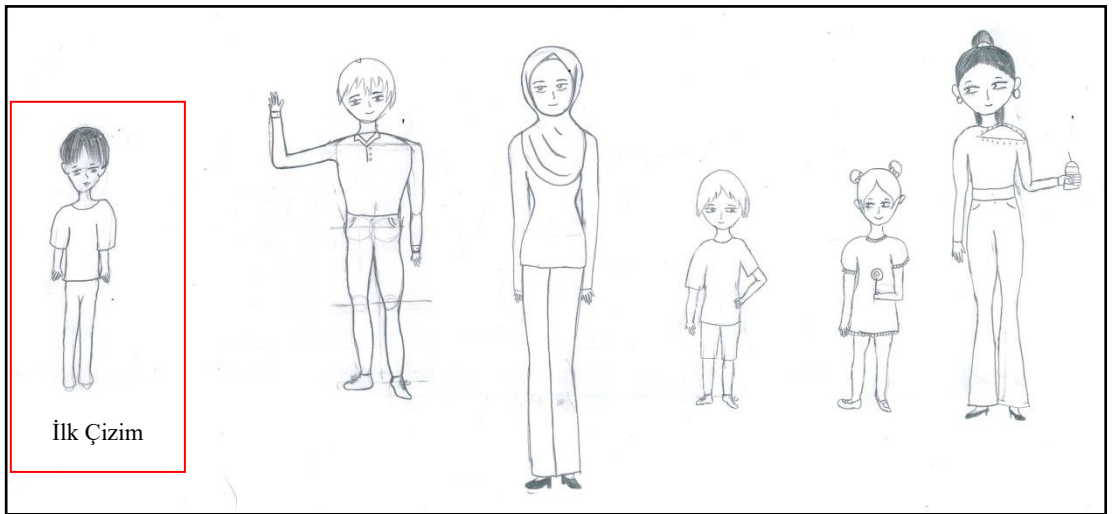
Şekil 4. 92

Şekil 4. 93

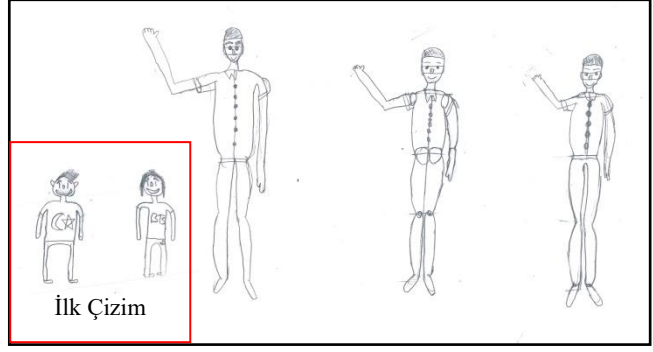
Şekil 4. 94

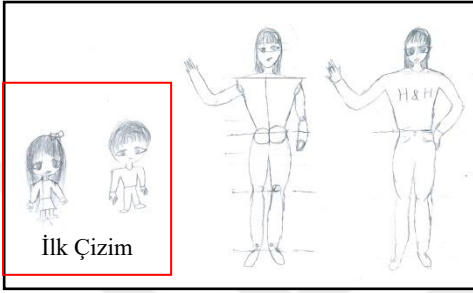
Şekil 4. 95

Şekil 4. 96

Şekil 4. 97

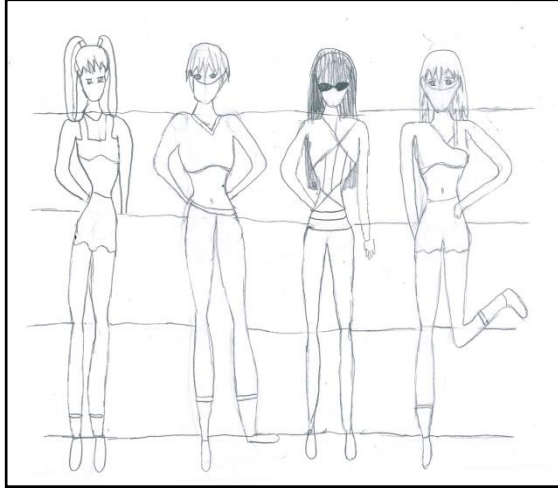
Şekil 4. 98

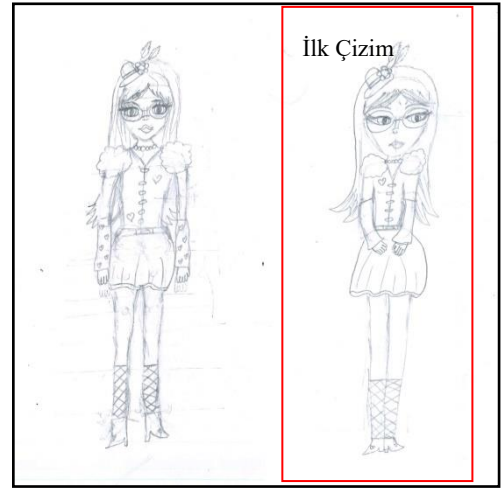
Şekil 4. 99

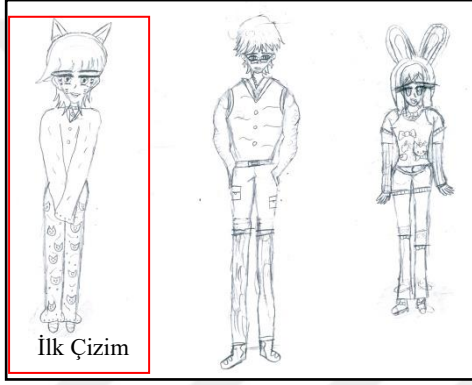
Şekil 4. 100

Şekil 4. 101

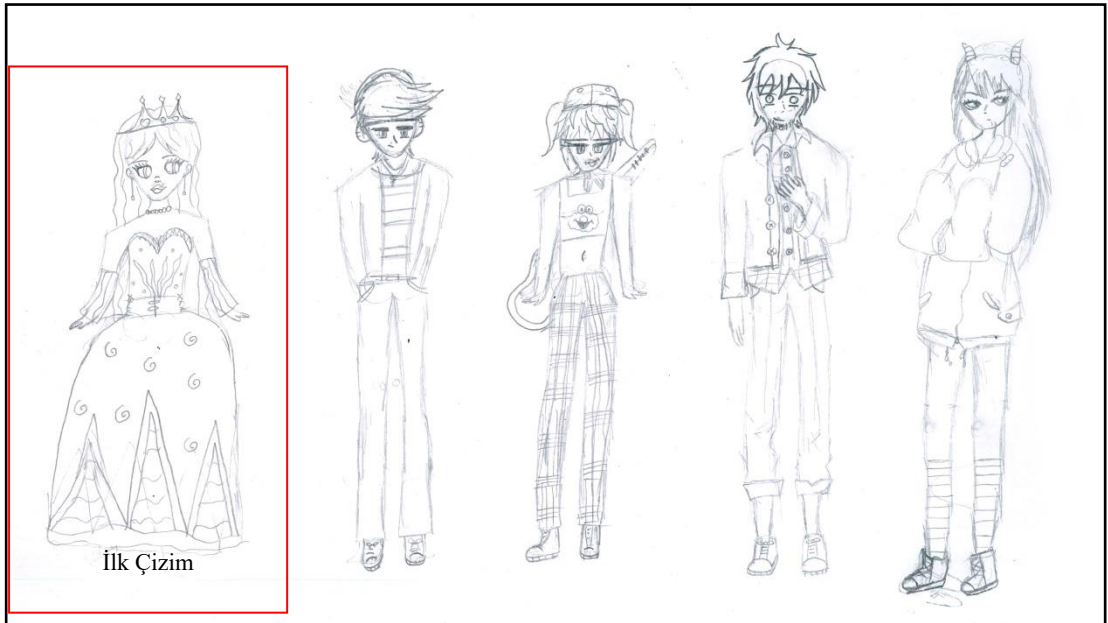
Şekil 4. 102

Şekil 4. 103

Şekil 4. 104

Şekil 4. 105

İlk çizimlerde genel itibariyle orantı hataları görülürken, öğretmen anlatımından sonra yapılan çizimlerde orantıların öğrenilmeye başladığı ve büyük değişimlerin olduğu görülmektedir. Kol ve bacak uzunluklarının gerçeğe uygun çizildiği, ayakların duruşlarına dikkat edildiği, kıyafet, saç gibi ayrıntıların çeşitlendirildiği de görülmektedir. Şekil 4.78 ve Şekil 4.87’de hacimsiz tek çizgiyle vücut çizimi yapan öğrencilerin, sonraki çizimlerinde hacimlerin oluşturulduğu ve orantılarına uygun çizimler yaptıkları görülebilmektedir. Çizimlerde otonom çizimlere yönelimin olduğu, bununda öğrenilenlerin içselleştirilmeye çalışıldığının bir göstergesi olduğu çıkarımına varılabilmektedir.

Haftalık Ders Değerlendirme Formları

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

İnsan çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. İnsan çizimi yaparken oran oranına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. İnsan çizimi yaparken farklı hareket ve duruşlarda olması gerektiğini fark ettim.	✓	
c. Farklı yaşlarda, cinsiyetlerde ve kıyafetlerle çizmeye çalıştım.	✓	
d. İnsanların yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Ben önce resimden insan çizmeye başlamıştım ama şimdi sadece insan çiziyordum. İlk çizdiğimde insan nasıl çizilir onun hakkında hiç bir şey bilmiyordum öğrendikten sonra insan çizimi biraz gelişti.

Stüdyo
Yan

Form 1

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

İnsan çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. İnsan çizimi yaparken oran oranına uygun çizmeye çalıştım.		✓
b. İnsan çizimi yaparken farklı hareket ve duruşlarda olması gerektiğini fark ettim.	✓	
c. Farklı yaşlarda, cinsiyetlerde ve kıyafetlerle çizmeye çalıştım.	✓	
d. İnsanların yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.		✓

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

İlk çizdiğimde insan nasıl çizilir onun hakkında hiç bir şey bilmiyordum öğrendikten sonra insan çizimi biraz gelişti.

Form 2

Form 1: “Resim dersini seviyorum ve resim çizmeyi de. Resim çizmek benim hobim aslında ama genellikle kız çizerim. Erkek çiziminde hiç iyi değilim ama kız çizimini çok seviyorum. Öğretmen bu konuyu anlattıktan sonra gerçekten konuyu anladım. Ercan hoca çok iyi birisi. Seviyorum resim dersini.”

Form 2: “İlk çizdiğimde insan nasıl çizilir onun hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Öğrendikten sonra insan çizimi biraz gelişti.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

İnsan çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. İnsan çizimi yaparken oran oranına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. İnsan çizimi yaparken farklı hareket ve duruşlarda olması gerektiğini fark ettim.	✓	
c. Farklı yaşlarda, cinsiyetlerde ve kıyafetlerle çizmeye çalıştım.	✓	
d. İnsanların yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Öğretmenimiz anlatarak bize çok güzel şeyler öğretti. Çize çize öğrendik ve çok güzel anlattı.

Form 3

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

İnsan çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. İnsan çizimi yaparken oran oranına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. İnsan çizimi yaparken farklı hareket ve duruşlarda olması gerektiğini fark ettim.	✓	
c. Farklı yaşlarda, cinsiyetlerde ve kıyafetlerle çizmeye çalıştım.		✓
d. İnsanların yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Form 4

Form 3: “Öğretmenimiz anlatarak bize çok güzel şeyler öğretti. Çize çize öğrendik ve çok güzel anlattı.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

İnsan çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. İnsan çizimi yaparken oran oranına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. İnsan çizimi yaparken farklı hareket ve duruşlarda olması gerektiğini fark ettim.	☒	☐
c. Farklı yaşlarda, cinsiyetlerde ve kıyafetlerle çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. İnsanların yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

İlk çizdiğim insan benim bildiğim insandı öğretmenimiz anlattıktan sonra çizimde çok farklı oldu.

Form 5

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

İnsan çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. İnsan çizimi yaparken oran oranına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. İnsan çizimi yaparken farklı hareket ve duruşlarda olması gerektiğini fark ettim.	☒	☐
c. Farklı yaşlarda, cinsiyetlerde ve kıyafetlerle çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. İnsanların yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Öğretmenimiz anlattıktan sonra bence insan çizimim bayağı değişti. Daha güzel oldu. Önceki insan çizimlerimde orantıya hiç dikkat etmezdim. Artık bundan sonraki insan çizimlerimde orantıya dikkat edeceğim.

Form 6

Form 5: “İlk çizdiğim insan benim bildiğim insandı. Öğretmenimiz anlattıktan sonra çizimde çok farklı oldu.”

Form 6: “Öğretmenimiz anlattıktan sonra bence insan çizimim bayağı değişti. Daha güzel oldu. Önceki insan çizimlerimde orantıya hiç dikkat etmezdim. Artık bundan sonraki insan çizimlerimde orantıya dikkat edeceğim.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

İnsan çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. İnsan çizimi yaparken oran oranına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. İnsan çizimi yaparken farklı hareket ve duruşlarda olması gerektiğini fark ettim.	☒	☐
c. Farklı yaşlarda, cinsiyetlerde ve kıyafetlerle çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. İnsanların yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

İlk çizdiğim insanda yakınlık uzaklığına göre konumlandırmamıştım ama sonra çizdiğim insanda yakınlık uzaklığına göre konumlandırdım.

Form 7

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

İnsan çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. İnsan çizimi yaparken oran oranına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. İnsan çizimi yaparken farklı hareket ve duruşlarda olması gerektiğini fark ettim.	☒	☐
c. Farklı yaşlarda, cinsiyetlerde ve kıyafetlerle çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. İnsanların yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz; Bana insan çizerken nelere dikkat etmemi öğretti. Şimdi daha güzel çiziyorum.

Form 8

Form 7: “İlk çizdiğim insanda yakınlık uzaklığına göre konumlandırmamıştım ama sonra çizdiğim insanda yakınlık uzaklığına göre konumlandırdım.”

Form 8: “Bana insan çizerken nelere dikkat etmemi öğretti. Şimdi daha güzel çiziyorum.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

İnsan çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. İnsan çizimi yaparken oran orantısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. İnsan çizimi yaparken farklı hareket ve duruşlarda olması gerektiğini fark ettim.	✓	
c. Farklı yaşlarda, cinsiyetlerde ve kıyafetlerle çizmeye çalıştım.	✓	
d. İnsanların yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.		✓

Düşüncelerinizi ifade ediniz;
İnsan çizimini yapmaya başladığımda yakınlık uzaklığına ve cinsiyetlerine göre daha güzel çizdiğimi düşünüyorum.

Form 9

Form 9: İnsan çizimini yapmaya başladığımda yakınlık uzaklığa ve cinsiyetlerine göre daha güzel çizdiğimi düşünüyorum.

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

İnsan çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. İnsan çizimi yaparken oran orantısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. İnsan çizimi yaparken farklı hareket ve duruşlarda olması gerektiğini fark ettim.	✓	
c. Farklı yaşlarda, cinsiyetlerde ve kıyafetlerle çizmeye çalıştım.	✓	
d. İnsanların yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz; İnsanların bacaklarının birbirine değmesinin yanlış olduğunu öğrendim.

Form 10

Form 10: İnsanların bacaklarının birbirine değmesinin yanlış olduğunu öğrendim.

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

İnsan çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. İnsan çizimi yaparken oran orantısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. İnsan çizimi yaparken farklı hareket ve duruşlarda olması gerektiğini fark ettim.		✓
c. Farklı yaşlarda, cinsiyetlerde ve kıyafetlerle çizmeye çalıştım.	✓	
d. İnsanların yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;
Öğretmen anlattıktan sonra özellikle kol çizimim gelişti.

Form 11

Form 11: “Öğretmen anlattıktan sonra özellikle kol çizimim gelişti.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

İnsan çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. İnsan çizimi yaparken oran orantısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. İnsan çizimi yaparken farklı hareket ve duruşlarda olması gerektiğini fark ettim.	✓	
c. Farklı yaşlarda, cinsiyetlerde ve kıyafetlerle çizmeye çalıştım.	✓	
d. İnsanların yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;
İlk çizdiğim ve sonra çizdiğim arasında çok büyük fark var. İnsan çizimini öğreten öğretmenimize teşekkürler.

Form 12

Form 12: “İlk çizdiğim ve sonra çizdiğim arasında çok büyük fark var. İnsan çizimini öğreten öğretmenimize teşekkürler.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

İnsan çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. İnsan çizimi yaparken oran oranına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. İnsan çizimi yaparken farklı hareket ve duruşlarda olması gerektiğini fark ettim.	☒	☐
c. Farklı yaşlarda, cinsiyetlerde ve kıyafetlerle çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. İnsanların yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz; İlk insanımı çok yanlış yaptığımı fark ettim artık insan çizimlerini böyle çizeceğim.

Form 13

Form 13: “İlk insanımı çok yanlış yaptığımı fark ettim. Artık insan çizimlerimi böyle çizeceğim.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

İnsan çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. İnsan çizimi yaparken oran oranına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. İnsan çizimi yaparken farklı hareket ve duruşlarda olması gerektiğini fark ettim.	☒	☐
c. Farklı yaşlarda, cinsiyetlerde ve kıyafetlerle çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. İnsanların yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	☐	☒

Düşüncelerinizi ifade ediniz; İlk önce çok zorlandım ve azda alırdıyordum ama en sonunda yaptım.

Form 14

Form 14: “İlk önce çok zorlandım ve az daha çıldırıyordum ama en sonunda yaptım.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

İnsan çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. İnsan çizimi yaparken oran oranına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. İnsan çizimi yaparken farklı hareket ve duruşlarda olması gerektiğini fark ettim.	☒	☐
c. Farklı yaşlarda, cinsiyetlerde ve kıyafetlerle çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. İnsanların yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz; Öncesinde insan çizimini özenmeden ve iyi çizmezken şimdi ise özenerek çiziyorum.

Form 15

Form 15: “Öncesinde insan çizimini özenmeden ve iyi çizmezken şimdi ise özenerek çiziyorum.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

İnsan çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. İnsan çizimi yaparken oran oranına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. İnsan çizimi yaparken farklı hareket ve duruşlarda olması gerektiğini fark ettim.	☒	☐
c. Farklı yaşlarda, cinsiyetlerde ve kıyafetlerle çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. İnsanların yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz; İnsan çizimi zaten benim istediğim bir konuydu.

Form 16

Form 16: “İnsan çizimi zaten benim istediğim bir konuydu.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

İnsan çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. İnsan çizimi yaparken oran oranına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. İnsan çizimi yaparken farklı hareket ve duruşlarda olması gerektiğini fark ettim.	✓	
c. Farklı yaşlarda, cinsiyetlerde ve kıyafetlerle çizmeye çalıştım.		✓
d. İnsanların yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz; ilk çizdiğim çok iyi değil di ama artık çok iyi

Form 17

Form 17: “İlk çizdiğim çok iyi değil ama artık çok iyi.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

İnsan çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. İnsan çizimi yaparken oran oranına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. İnsan çizimi yaparken farklı hareket ve duruşlarda olması gerektiğini fark ettim.	✓	
c. Farklı yaşlarda, cinsiyetlerde ve kıyafetlerle çizmeye çalıştım.	✓	
d. İnsanların yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.		✓

Düşüncelerinizi ifade ediniz; ilk çizdiğim resim daha güzel olduğunu fark ettim

Form 18

Form 18: “İlk çizdiğim resim daha güzel olduğunu fark ettim.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

İnsan çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. İnsan çizimi yaparken oran oranına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. İnsan çizimi yaparken farklı hareket ve duruşlarda olması gerektiğini fark ettim.	✓	
c. Farklı yaşlarda, cinsiyetlerde ve kıyafetlerle çizmeye çalıştım.	✓	
d. İnsanların yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.		✓

Düşüncelerinizi ifade ediniz; ilk çizdiğim resimde orantıya dikkat etmiyordum ama şimdiki resimlerde ediyorum ve ilk çizimlerimde insanları küçük ama şimdiki derslerde bir kalem boyunda çiziyorum

Form 19

Form 19: “İlk çizdiğim resimde orantıya dikkat etmiyordum ama şimdiki resimlerde dikkat ediyorum ve ilk çizimlerimde insanları küçük ama şimdiki derslerde bir kalem boyunda çiziyorum.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

İnsan çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. İnsan çizimi yaparken oran oranına uygun çizmeye çalıştım.	✗	
b. İnsan çizimi yaparken farklı hareket ve duruşlarda olması gerektiğini fark ettim.	✗	
c. Farklı yaşlarda, cinsiyetlerde ve kıyafetlerle çizmeye çalıştım.	✗	
d. İnsanların yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.		✗

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Form 20

Tablo 4. 4 Ve 5. Hafta Uygulamasının Ders Planı

4-5. HAFTA UYGULAMA		5. SINIF GÖRSEL SANATLAR GÜNLÜK, HAFTALIK DERS ETKİNLİK PLANI	
BÖLÜM I:			
Süre	40+40 dakika		
DERS	GÖRSEL SANATLAR		
SINIF	5		
ÖĞRENME ALANI	Görsel İletişim ve Biçimlendirme		
ÖĞRENME ALANI	Kullanılan araç ve gereçlerin tanıtılması		
BÖLÜM II:			
KAZANIMLAR	G.5.1.7. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır. G.5.1.4. Gözlemlerinden yola çıkarak orantılarına uygun insan figürü çizer. G.5.3.5. Kendi görsel sanat çalışmasını değerlendirir.		
ÖĞRENME-ÖĞRETME YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	Soru-Cevap, Anlatım, Dinleme, Uygulama, Gösterip yaptırma		
KULLANILAN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ ARAÇ VE GEREÇLER	Resim Defteri, Resim Kalem, Silgi, Kuru Boya		
DERS ALANI	Sınıf-Atölye		
ETKİNLİK SÜRECİ	<p align="center">"GÖRSEL İMGE ÇİZİMLERİ"</p> <p>Ön test çalışmasında belirlenen insan çiziminin öğretilmesi, şablon-stereotip çizimlerinin değiştirilip geliştirilmesi sağlanacaktır.</p> <p align="center">"İNSAN ÇİZİMİ"</p> <p>Öğrencilere konunun başlığından bahsedilir her zaman çizdikleri insan çizimlerinden bir kız bir erkek çizimini resim defterlerine çizmeleri istenir. Çizilen resimlerden örnekler gösterilerek benzer şekilde çizildiklerinin farkına varmaları sağlanır. Bu çizimlerin aslında zihinde oluşturdukları bir kalıp çizim olduğu, en sade haliyle insanı anlatan bir çizim olarak kullanıldığı anlatılır. İnsan vücudundaki orantılardan bahsedilir. Duruş ve hareketler örneklerle anlatılır. Saç şekilleri, kıyafetler gibi farklılıkların çizimlerde de kullanılmasının gerektiği anlatılır. Tahtada örnek çizimler yapılarak oran orantılar öğrencilere anlatılarak farkındalık sağlanır. Sonrasında öğrencilerin anlatılanlar doğrultusunda insan çizimleri yapmaları istenir. Süreç öğretmen destekli devam eder.</p>		
Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme vb.) öğrenilen kelimeler.	İnsan çizim araştırmaları		
Grupla Öğrenme Etkinlikleri (Proje, gezi, gözlem vb.)			
BÖLÜM III			
Ölçme-Değerlendirme: Bireysel öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme	1. Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı kontrol edilir.		
Grupla öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme	2. Öğrencilere yaptıkları etkinliğe ilişkin sorular yöneltilir:		
Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler ve ileri düzeyde öğrenme hızında olan öğrenciler için ek Ölçme-Değerlendirme etkinlikleri	a) Bu çalışmayı yaparken nelere dikkat ettiniz? b) Farklı bakış açılarından çizimler yaptınız mı? c) Uygulama esnasında en çok hoşunuza giden şey ne oldu?		
Dersin Diğer Derslerle İlişkisi/Açıklamalar			
BÖLÜM IV			
Planın Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar	Uygulama sürecinde çizilecek imgelerin günlük hayatta farkına vararak gözlem ve incelemelerinin yapılması ve çizim denemelerinin yapılması		
Ercan ÇINAR Araştırmacı Öğretmen		Okul Müdürü	

4.5. 6. Hafta Uygulaması (Masa Çizimi)

İlk uygulama çalışmasında öğrencilerin çizdikleri masa çizimlerinde farklı çizim denemeleri yapan öğrenciler olsa da kalıp-stereotip çizimler kullanan öğrencilerin de olduğu gözlemlenmiştir. Bu gözlem neticesinde masa imgesinin kalıp-stereotip çizimlerinin değiştirilmesi ve geliştirilmesi üzerine bir çalışma uygulanmıştır.

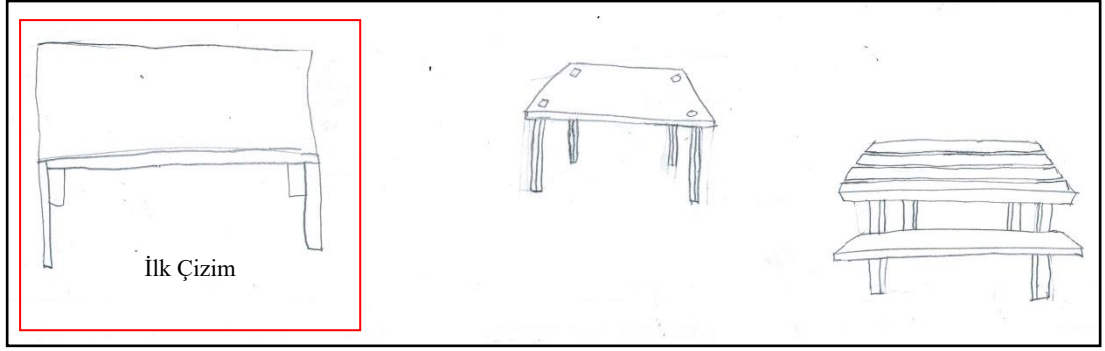
Araştırmacı Günlüğü

Öğrencilerden her zaman resimlerinde kullandıkları masa çizimini kağıtlarının bir kenarına çizmeleri istendi ve müdahale etmeden çizimlerin tamamlanması beklendi. Yapılan resimlerden birkaç tanesi örnek olarak öğrencilere gösterilerek bu resimler üzerinden yorumlama yapıldı. Masanın üst tablasını birçok öğrencinin kuş bakışı resmettiği ancak görüntünün böyle olmadığı, bakış açısına göre çizimleri tahtada çizilerek anlatıldı. Masa bacaklarının hepsini göstermeye çalıştıkları ama her zaman dördünü de görmenin mümkün olmadığı anlatıldı. Üç boyut görüntüsünü verebilmek için ön ve yan yüzeyinin nasıl görüldüğü gösterildi. Bu anlatılanlar doğrultusunda yeni masalar çizmeleri istendi. Akıllı tahtadan farklı masa resimleri göstererek imge dağarcıklarını geliştirmeleri ve farklı çizimler yapmaları sağlandı. Öğrenciler çizim yaparken zorlansa da farklı çizim denemeleri yaparak cesaretlendikleri gözlemlendi. Çizimlerini geliştirebilmeleri için evde de farklı çizimler yapmalarının gerekli olduğu belirtildi.

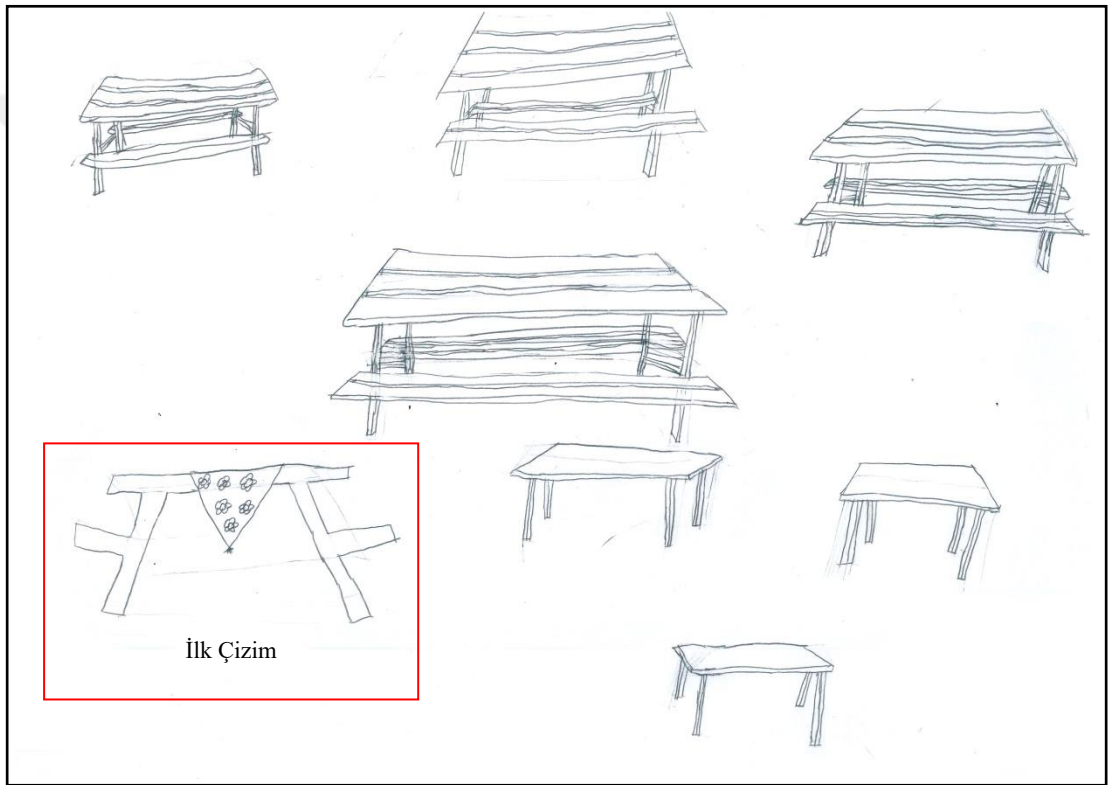
Öğrencilere “Haftalık Ders Değerlendirme Formları” dağıtarak değerlendirme yapmaları ve düşüncelerini belirtmeleri istenmiştir.

Çizimlerin görselleri “Öğrenci Çalışmaları” başlığı altında yer almaktadır. Bazı çalışmalarda ilk çizimler çerçeve içine alınarak ve yanına yazılarak belirtilmiştir.

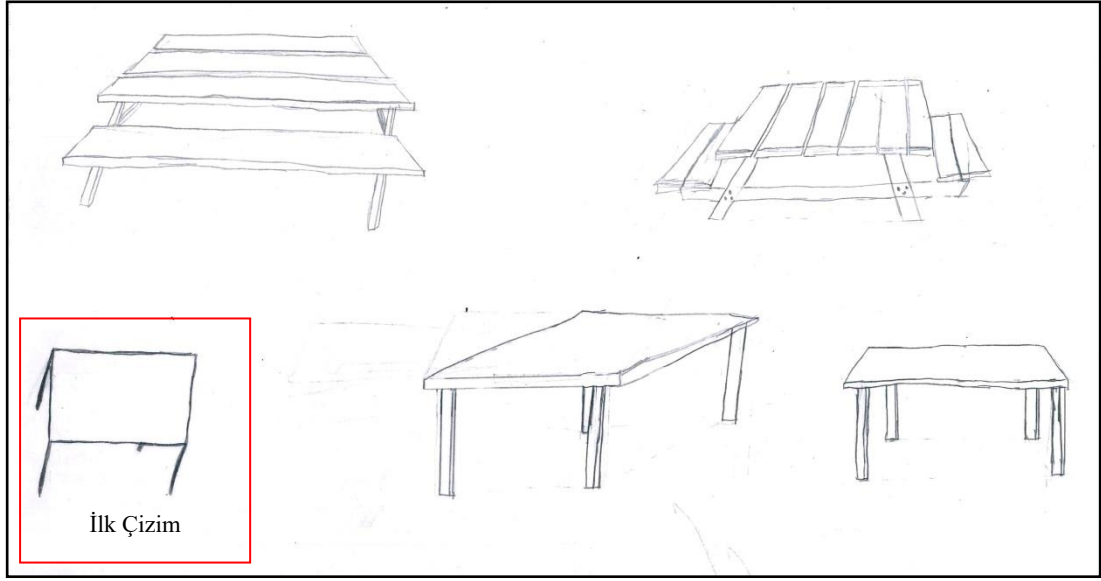
Öğrenci Çalışmaları

Şekil 4. 106

Şekil 4. 107

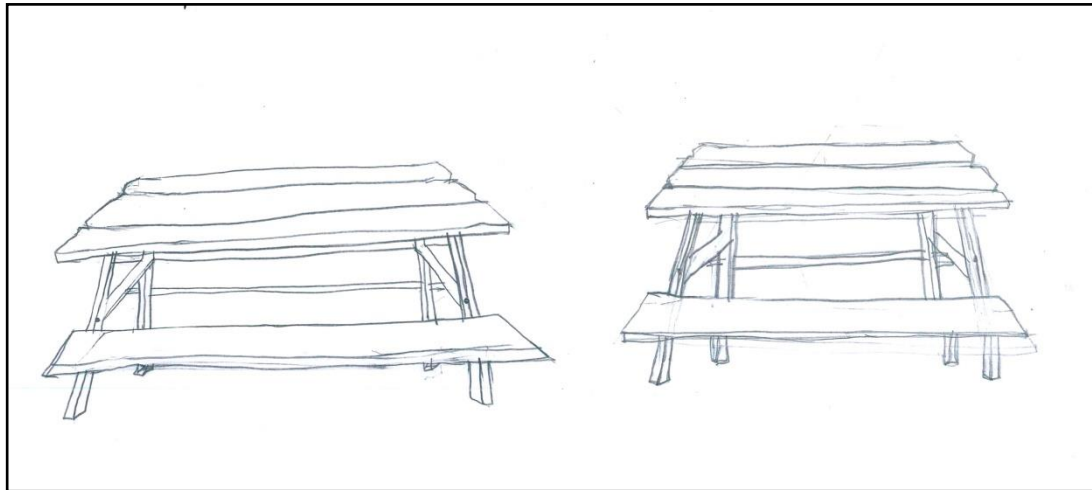

Şekil 4. 108

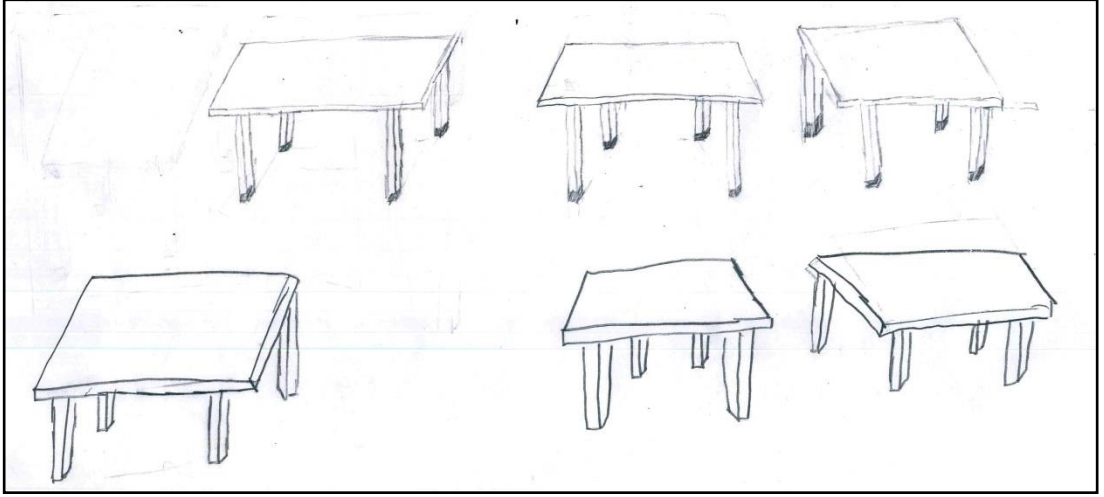

Şekil 4. 109

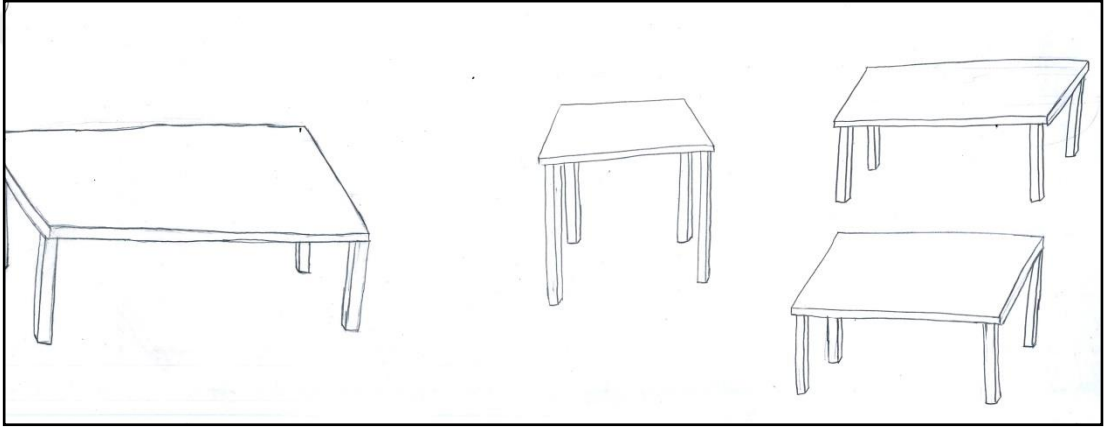
Şekil 4. 110

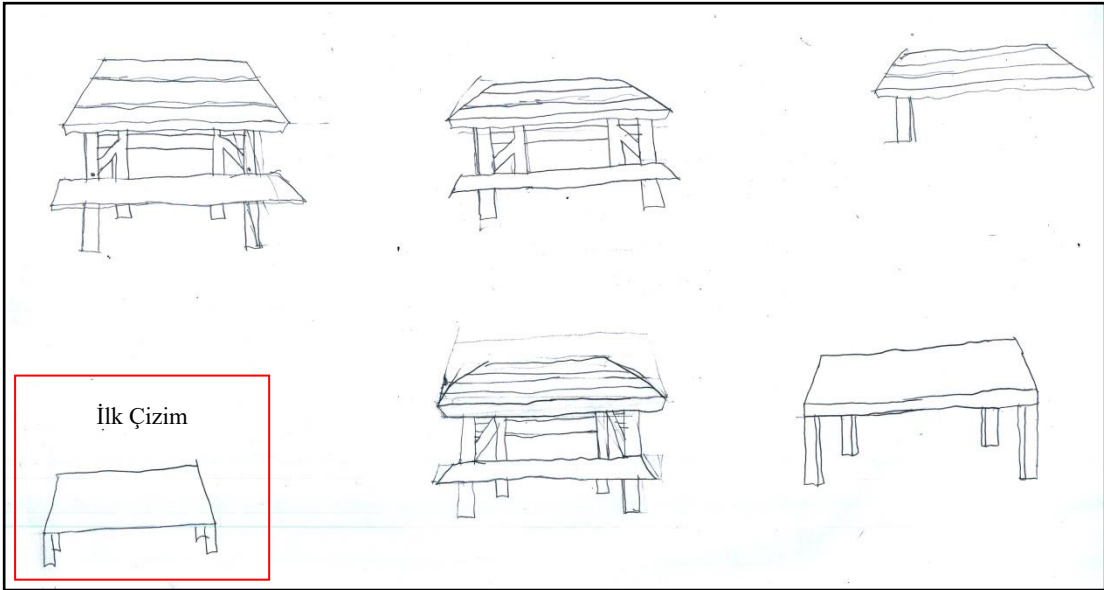
Şekil 4. 111

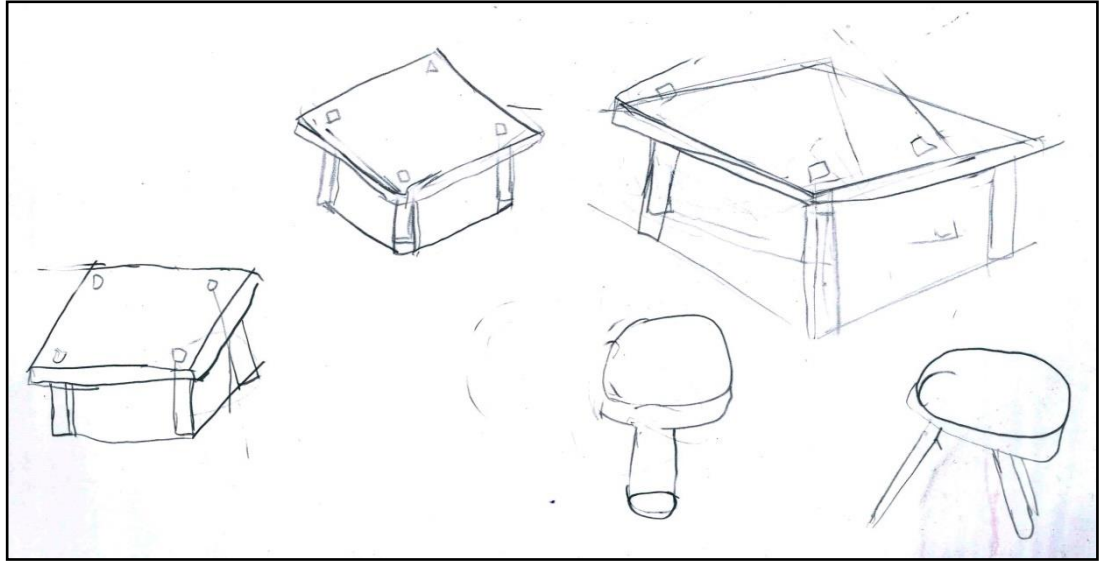
Şekil 4. 112

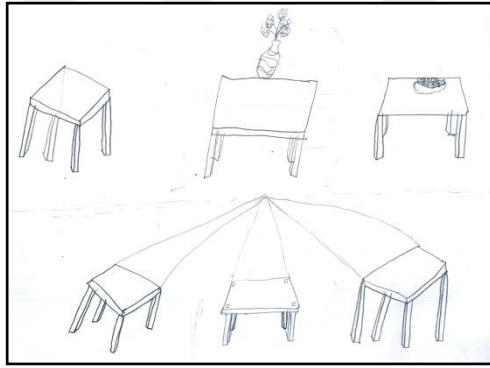
Şekil 4. 113

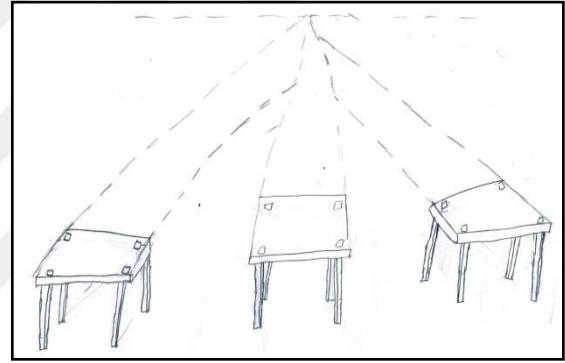
Şekil 4. 114

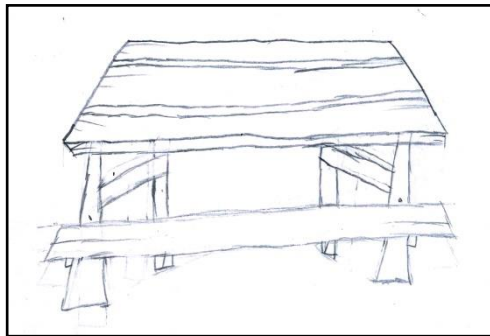
Şekil 4. 115

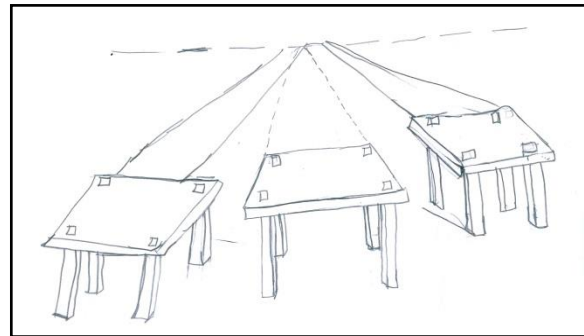
Şekil 4. 116

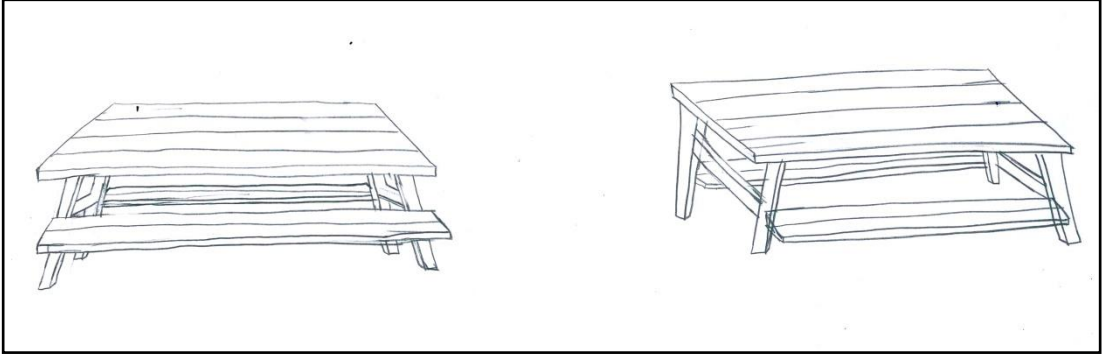
Şekil 4. 117

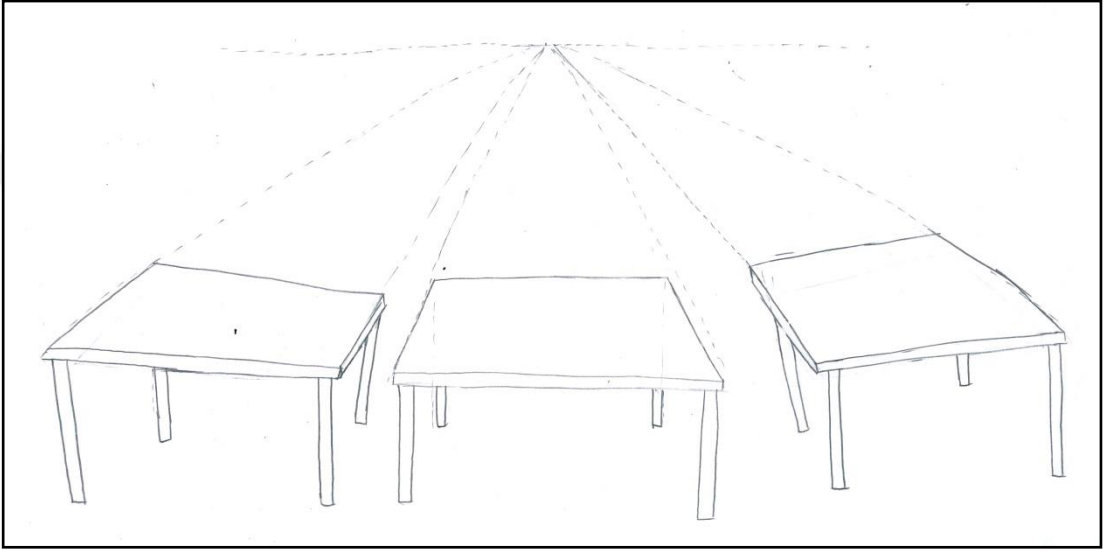
Şekil 4. 118

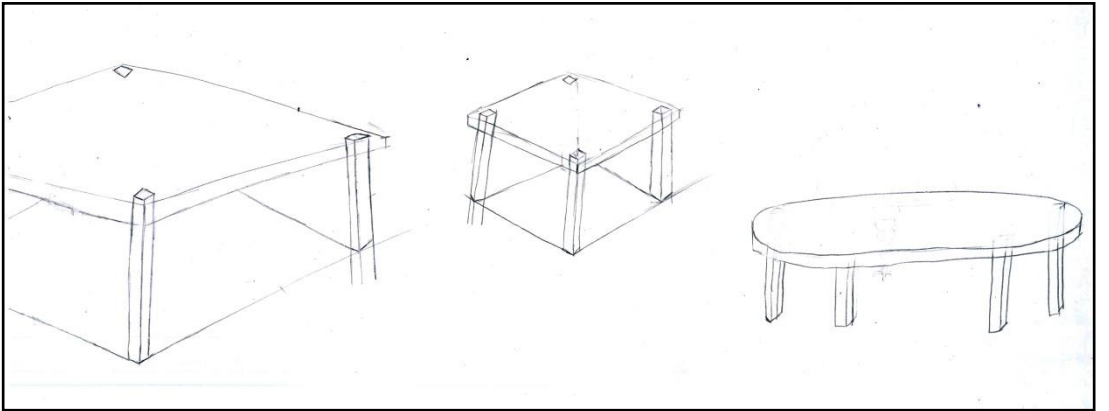
Şekil 4. 119

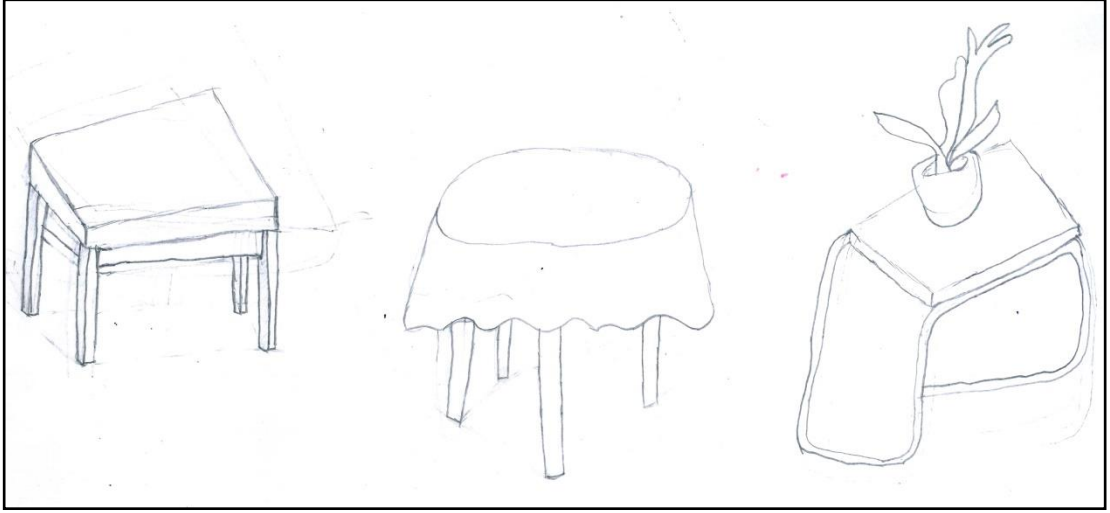
Şekil 4. 120

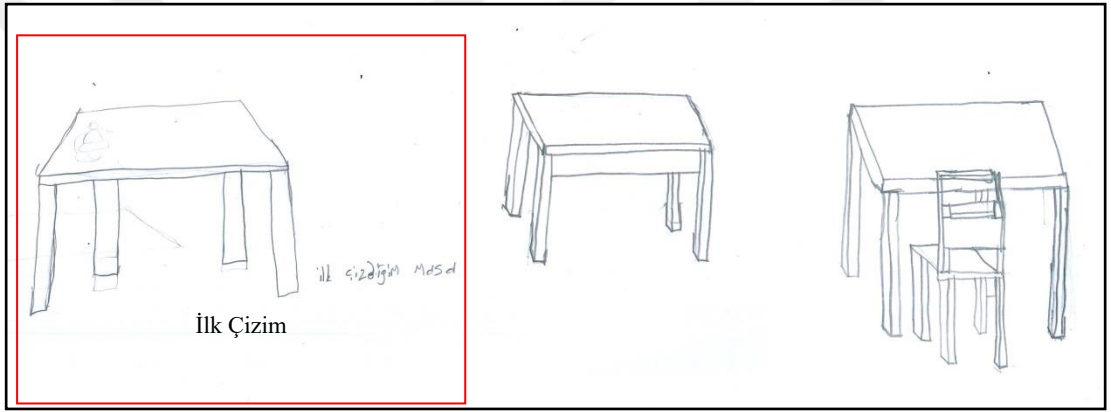
Şekil 4. 121

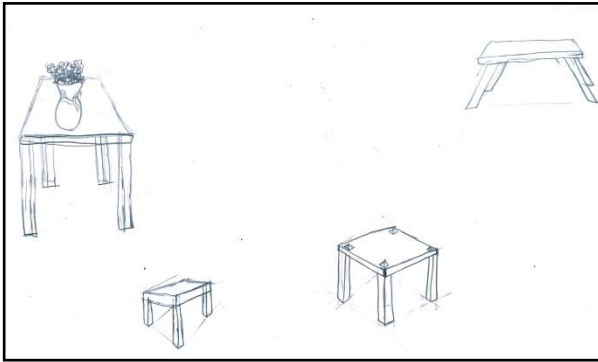
Şekil 4. 122

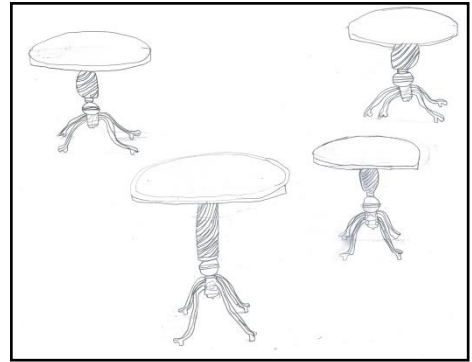
Şekil 4. 123

Şekil 4. 124

Şekil 4. 125

Şekil 4. 126

Masa çizimi öğrencilerin en çok zorlandığı imge çizim olsa da farklı denemeler yaptıkları ve konuyu öğrenmeye çalıştıkları görülebilmektedir. Masanın üstünün kuşbakışı çizilmesinin yanlış olduğunu, bakış hizasına göre resmedilmesi gerektiğini anladıkları görülebilmektedir. Masa bacaklarının da perspektife göre resmedilebildiği görülmektedir.

Haftalık Ders Değerlendirme Formları

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Masa çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Masa çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Masa çizerken bacalarının hepsinin görünmediğini fark ettim.	☒	☐
c. Masayı bakış açısına dikkat ederek gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. Masa çizerken farklı tasarımlar çizmeye çalıştım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz; Piknik masasını örneğin hiç güzel çizemiyordum ama bu konu sayesinde öğrendim. Masaları ayrıntılı yapmayı öğrendim.

Form 1

Form 1: "Piknik masasını örneğin hiç güzel çizemiyordum ama bu konu sayesinde öğrendim. Masaları ayrıntılı yapmayı öğrendim."

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Masa çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Masa çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Masa çizerken bacalarının hepsinin görünmediğini fark ettim.	☒	☐
c. Masayı bakış açısına dikkat ederek gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. Masa çizerken farklı tasarımlar çizmeye çalıştım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz; Benim için gayet güzel bir aktivite oldu ve yeni şeyler öğrendim ve resmimi daha ayrıntılı bir şekilde çizdim.

Form 2

Form 2: "Benim için gayet güzel bir aktivite oldu ve yeni şeyler öğrendim. Resmimi daha ayrıntılı bir şekilde çizdim."

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Masa çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Masa çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Masa çizerken bacalarının hepsinin görünmediğini fark ettim.	☒	☐
c. Masayı bakış açısına dikkat ederek gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. Masa çizerken farklı tasarımlar çizmeye çalıştım.	☐	☒

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Form 3

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Masa çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Masa çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Masa çizerken bacalarının hepsinin görünmediğini fark ettim.	☒	☐
c. Masayı bakış açısına dikkat ederek gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. Masa çizerken farklı tasarımlar çizmeye çalıştım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz; İlk çizdiğim ve ikinci çizdiğimde çok fark var.

Form 4

Form 4: "İlk çizdiğim ve ikinci çizdiğimde çok fark var."

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Masa çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Masa çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Masa çizerken bacaklarının hepsinin görünmediğini fark ettim.	☒	☐
c. Masayı bakış açısına dikkat ederek gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☐	☒
d. Masa çizerken farklı tasarımlar çizmeye çalıştım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz; Artık masalarımı düz halı gibi değil öğrendiğim gibi çizeceğim piknik masası biraz zordu ama çizebildim.

Form 5

Form 5: “Artık masalarımı düz halı gibi değil, öğrendiğim gibi çizeceğim. Piknik masası biraz zordu ama çizebildim.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Masa çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Masa çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Masa çizerken bacaklarının hepsinin görünmediğini fark ettim.	☒	☐
c. Masayı bakış açısına dikkat ederek gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. Masa çizerken farklı tasarımlar çizmeye çalıştım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz; Masa çizimi ilk başta çok kötü çiziyordum. Ama hoca anlatırken çok kez tekrar tekrar masa çizdim ve çok daha kolay çizmeye başladım.

Form 6

Form 6: “Masa çizimini ilk başta çok kötü çiziyordum. Ama hoca anlatırken dinledim ve çok kez tekrar tekrar masa çizdim ve çok daha kolay çizmeye başladım.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Masa çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Masa çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Masa çizerken bacaklarının hepsinin görünmediğini fark ettim.	☐	☒
c. Masayı bakış açısına dikkat ederek gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. Masa çizerken farklı tasarımlar çizmeye çalıştım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz; Ben ilk çizdiğim masayla hoca anlattıktan sonraki masanın aynı olmadığını fark ettim.

Form 7

Form 7: “Ben ilk çizdiğim masayla hoca anlattıktan sonraki masanın aynı olmadığını fark ettim.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Masa çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Masa çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Masa çizerken bacaklarının hepsinin görünmediğini fark ettim.	☒	☐
c. Masayı bakış açısına dikkat ederek gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. Masa çizerken farklı tasarımlar çizmeye çalıştım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz; İlk masamı çizerken ayakları gerçekçi çizemiyordum. Ama sonra ayakların üç boyutlu olduğunu bütün bacaklarının görünmediğini fark ettim. Bana göre piknik masası daha zor ve karmaşıktı. 4-5 ya da daha fazla denemede yani gittikçe daha güzel ve gerçekçi yaptığımı gördüm.

Form 8

Form 8: “İlk masamı çizerken ayakları gerçekçi çizemiyordum. Ama sonra ayakların üç boyutlu olduğunu bütün bacaklarının görünmediğini fark ettim. Bana göre piknik masası daha zor ve karmaşıktı. 4-5 ya da daha fazla denemede, yani gittikçe daha güzel ve gerçekçi yaptığımı gördüm.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Masa çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Masa çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Masa çizerken bacalarının hepsinin görünmediğini fark ettim.	☒	☐
c. Masayı bakış açısına dikkat ederek gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. Masa çizerken farklı tasarımlar çizmeye çalıştım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Masayı çizince ilk çizerken zorlandım ama artık çok kolay

Form 9

Form 9: “Masayı çizerken ilk çizerken zorlandım ama artık çok kolay.”

Form 10: “Gerçek bir masa çizimi görünce gerçeğe yakın çizmeye çalıştım ve daha güzel çizdiğimi düşünüyorum.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Masa çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Masa çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Masa çizerken bacalarının hepsinin görünmediğini fark ettim.	☒	☐
c. Masayı bakış açısına dikkat ederek gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. Masa çizerken farklı tasarımlar çizmeye çalıştım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Gerçek bir masa resmi görünce gerçeğe yakın çizmeye çalıştım ve daha güzel çizdiğimi düşünüyorum

Form 10

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Masa çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Masa çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Masa çizerken bacalarının hepsinin görünmediğini fark ettim.	☒	☐
c. Masayı bakış açısına dikkat ederek gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. Masa çizerken farklı tasarımlar çizmeye çalıştım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz; Masa çizimini yaparken Bakış açısına göre çizmeyi öğrendim. Biraz masa çizdikten sonra kolay gelmeye başladı.

Form 11

Form 11: “Masa çizimini yaparken bakış açısına göre çizmeyi öğrendim. Biraz masa çizdikten sonra kolay gelmeye başladı.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Masa çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Masa çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Masa çizerken bacalarının hepsinin görünmediğini fark ettim.	☒	☐
c. Masayı bakış açısına dikkat ederek gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. Masa çizerken farklı tasarımlar çizmeye çalıştım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz; Artık daha iyi masa çizebiliyorum teşekkür ederim ilk çok kötüydü hatta piknik masası çizdim ama artık çok daha iyi çizebilirim

Form 12

Form 12: “Artık daha iyi masa çizebiliyorum, teşekkür ederim. İlk çok kötüydü hatta piknik masası çizdim ama artık çok daha iyi çizebilirim.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Masa çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Masa çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Masa çizerken bacaklarının hepsinin görünmediğini fark ettim.	✓	
c. Masayı bakış açısına dikkat ederek gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Masa çizerken farklı tasarımlar çizmeye çalıştım.	✓	✓

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Masa çiziminin de yorulduğum, sıkıldığım ve eğlendim aslında güzeldi.

Form 13

Form 13: “Masa çiziminde yorulduğum, sıkıldığım ve eğlendim aslında güzeldi.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Masa çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Masa çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Masa çizerken bacaklarının hepsinin görünmediğini fark ettim.	✓	
c. Masayı bakış açısına dikkat ederek gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Masa çizerken farklı tasarımlar çizmeye çalıştım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Önceden masa çizerken daha kötü çiziyordum ve bakış açısına dikkat etmiyordum ama şimdi etmeye çalışıyorum.

Form 14

Form 14: “Önceden masa çizerken daha kötü çiziyordum ve bakış açısına dikkat etmiyordum ama şimdi etmeye çalışıyorum.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Masa çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Masa çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Masa çizerken bacaklarının hepsinin görünmediğini fark ettim.	✓	
c. Masayı bakış açısına dikkat ederek gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Masa çizerken farklı tasarımlar çizmeye çalıştım.		✓

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Masayı çizerken bacaklarını ayarlayamadım bacak çizerken zorlandım.

Form 15

Form 15: “Masayı çizerken ayaklarını ayarlayamadım. Bacak çizerken zorlandım.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Masa çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Masa çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	X	
b. Masa çizerken bacaklarının hepsinin görünmediğini fark ettim.	✓	
c. Masayı bakış açısına dikkat ederek gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	X	
d. Masa çizerken farklı tasarımlar çizmeye çalıştım.	X	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Masaların güzel oldu ve masaları çizerken biraz zorlandım.

Form 16

Form 16: “Masalarım güzel oldu ve masaları çizerken biraz zorlandım.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Masa çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Masa çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Masa çizerken bacalarının hepsinin görünmediğini fark ettim.	✓	
c. Masayı bakış açısına dikkat ederek gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Masa çizerken farklı tasarımlar çizmeye çalıştım.		✓

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

İlk çizdiğim masada bütün ayakları gözüküyorken ikinci masa çizdiğimde bütün ayaklarının gözükmediğini anladım.

Form 17

Form 17: “İlk çizdiğim masada bütün ayakları gözüküyorken, ikinci masa çizdiğimde bütün ayaklarının gözükmediğini anladım.”

Form 18: “İlk çizdiğimden çok farkı var. Çünkü öğretmenimiz anlattıktan sonra farklı ve çok güzel oldu.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Masa çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Masa çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Masa çizerken bacalarının hepsinin görünmediğini fark ettim.	✓	
c. Masayı bakış açısına dikkat ederek gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Masa çizerken farklı tasarımlar çizmeye çalıştım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

İlk çizdiğimden çok farkı vardı çünkü öğretmenimiz anlattıktan sonra farklı ve çok güzel oldu.

Form 18

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Masa çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Masa çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Masa çizerken bacalarının hepsinin görünmediğini fark ettim.	✓	
c. Masayı bakış açısına dikkat ederek gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Masa çizerken farklı tasarımlar çizmeye çalıştım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Normalde çizdiğim masalarla arasında çok bir fark olmadı. Ama tabii ki eskiden yaptığım masa çiziminde kullanmadığım detaylar olduğunu fark ettim. Bundan sonraki masa çizimlerimde öğrendiklerimi uygulayacağım.

Form 19

Form 19: “Normalde çizdiğim masalarla arasında çok bir fark olmadı. Ama tabii ki eskiden yaptığım masa çiziminde kullanmadığım detaylar olduğunu fark ettim. Bundan sonraki masa çizimlerimde öğrendiklerimi uygulayacağım.”

Form 20: “İlk çizdiğim masanın daha kötü olduğunu fark ettim. Son çizdiğim masa çok daha güzel olduğunu fark ettim.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Masa çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Masa çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Masa çizerken bacalarının hepsinin görünmediğini fark ettim.	✓	
c. Masayı bakış açısına dikkat ederek gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Masa çizerken farklı tasarımlar çizmeye çalıştım.		✓

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

İlk çizdiğim masanın daha kötü olduğunu fark ettim. Son çizdiğim masa çok daha güzel olduğunu fark ettim.

Form 20

Tablo 5. 6. Hafta Uygulamasının Ders Planı

6. HAFTA UYGULAMA		5. SINIF GÖRSEL SANATLAR GÜNLÜK, HAFTALIK DERS ETKİNLİK PLANI	
BÖLÜM I:			
Süre	40 dakika		
DERS	GÖRSEL SANATLAR		
SINIF	5		
ÖĞRENME ALANI	Görsel İletişim ve Biçimlendirme		
ÖĞRENME ALANI	Kullanılan araç ve gereçlerin tanıtılması		
BÖLÜM II:			
KAZANIMLAR	G.5.1.7. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır. G.5.1.2. Görsel sanat çalışmasında mekân olgusunu göstermek için ölçü ve oranı kullanır. G.5.3.5. Kendi görsel sanat çalışmasını değerlendirir.		
ÖĞRENME-ÖĞRETME YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	Soru-Cevap, Anlatım, Dinleme, Uygulama, Gösterip yaptırma		
KULLANILAN TEKNOLOJİLERİ VE GEREÇLER	Resim Defteri, Resim Kalem, Silgi, Kuru Boya		
DERS ALANI	Sınıf-Atölye		
ETKİNLİK SÜRECİ			
"GÖRSEL İMGE ÇİZİMLERİ"			
Ön test çalışmasında belirlenen masa çiziminin öğretilmesi, şablon-stereotip çizimlerinin değiştirilip geliştirilmesi sağlanacaktır.			
"MASA ÇİZİMİ"			
Öğrencilere konunun başlığından bahsedilirher zaman çizdikleri masa çizimlerinden birini resim defterlerine çizmeleri istenir. Çizilen resimlerden örnekler gösterilerek benzer şekilde çizdiklerinin farkına varmaları sağlanır. Bu çizimlerin aslında zihinde oluşturdukları bir kalıp çizim olduğu anlatılır.Masa çizerken perspektife dikkat edilmesi gerektiği ve göz hizasına göre konumlandırılmasının gerektiği anlatılır. Öğretmen masası örnek olarak gösterilerek anlatımı yapılır. Tahtada örnek çizimler yapılarak farklı masa türlerine örneklerde gösterilir. Sonrasında öğrencilerin anlatılanlar doğrultusunda masa çizimleri yapmaları istenir. Süreç öğretmen destekli devam eder.			
Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme vb.) öğrenilen kelimeler.	Masa çizim araştırmaları		
Grupla Öğrenme Etkinlikleri (Proje, gezi, gözlem vb.)			
BÖLÜM III			
Ölçme-Değerlendirme: Bireysel öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme Grupla öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler ve ileri düzeyde öğrenme hızında olan öğrenciler için ek Ölçme-Değerlendirme etkinlikleri	1. Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı kontrol edilir. 2. Öğrencilere yaptıkları etkinliğe ilişkin sorular yöneltilir: a) Bu çalışmayı yaparken nelere dikkat ettiniz? b) Farklı bakış açılarından çizimler yaptınız mı? c) Uygulama esnasında en çok hoşunuza giden şey ne oldu?		
Dersin Diğer Derslerle İlişkisi/Açıklamalar			
BÖLÜM IV			
Planın Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar	Uygulama sürecinde çizilecek imgelerin günlük hayatta farkına vararak gözlem ve incelemelerinin yapılması ve çizim denemelerinin yapılması		
Ercan ÇINAR Araştırmacı Öğretmen		Okul Müdürü	

4.6. 7. Hafta Uygulaması (Güneş, Bulut, Dağ Çizimi)

İlk uygulama çalışmasında gözlemlenen güneş, bulut, dağ çizimi üzerine öğrencilerin geliştirdiği kalıp-stereotip çizimlerin değiştirilmesi ve geliştirilmesi üzerine bir çalışmadır. Amaç burada öğrencilerin güneş, bulut, dağ hakkında gerçekçi bilgilere sahip olmalarını sağlamak, farkındalıklarını artırmak ve kalıp çizimlerden uzaklaşarak gerçeğe yakın çizimler yapmalarını sağlamaktır.

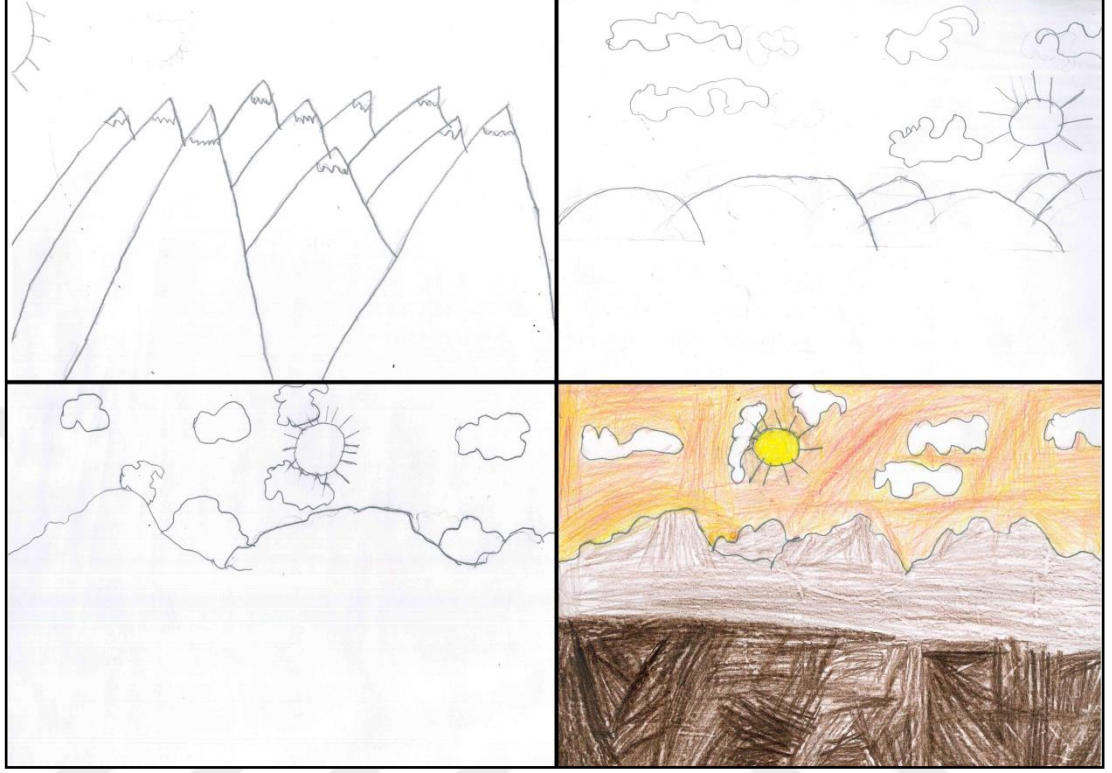
Araştırmacı Günlüğü

Uygulamada öğrencilere önce resim kağıtlarını dört parçaya bölecek şekilde çizimleri istendi. Sonrasında sol üst köşedeki bölüme her zaman resimlerinde çizdikleri gibi güneş, dağ ve bulutlardan oluşan bir resim çizimleri istenerek 5-10 dakika kadar süre verildi. Çizilen resimlerden birkaçı öğrencilere gösterilerek çoğunluğun aynı şekilde çizdiğini fark etmeleri sağlandı. Bunlar; köşeye çizilmiş güneşler, sıra sıra çizilmiş bulutlar, bazılarında sıra bulutların ortasına konumlandırılmış güneş, sivri tepelere sahip üçgen gibi dağlar ya da yan yana dizilmiş oval tepelere sahip ama hepsi birbirinin aynısı olan dağlar en sık kullanılan kalıp çizimlerdi. Öğrencilere yönelttiğim, “Resimlerinizde bu imgeleri genel olarak bu şekilde mi çiziyorsunuz?” sorusuna, “böyle daha güzel çizdiğimi düşünüyorum.”, “eskiden beri dağları, güneşi hep böyle çiziyorum.” gibi cevapların yanı sıra, “farklı şekillerde de çiziyorum.” cevabını verenler oldu. Güneşi herkesin resimlerinde kullanmaya çalıştığı görülüyordu. Güneşin gündüz vakti tepede olduğu, güneşe bakarken yeryüzündekilerin görülemeyeceği, ancak güneş doğarken ya da batarken yeryüzündekilerle güneşin aynı anda görülebileceğinden bahsedildi. Bu durumda da gökyüzünün sarı, turuncu ve kırmızı tonlarda olduğu akıllı tahtadan örnek resimler gösterilerek anlatıldı. Yine akıllı tahtadan bulut resimleri gösterilerek bulutların sıra sıra bir konumda olmadığından bahsedilirken renk perspektifi de örneklerle anlatıldı. Pencereden görünen dağlara bakmaları ve gördükleri dağların çizdiklerine ne kadar benzediğini düşünmeleri istendi. Dağ çizimlerine de akıllı tahtadan örnekler gösterdikten sonra kağıtlarındaki üç bölüme de bu konuyla ilgili farklı farklı çizimler yapmaları istendi. Çizimler bittikten sonra sağ alt köşedeki resimlerini renklendirerek tamamladılar.

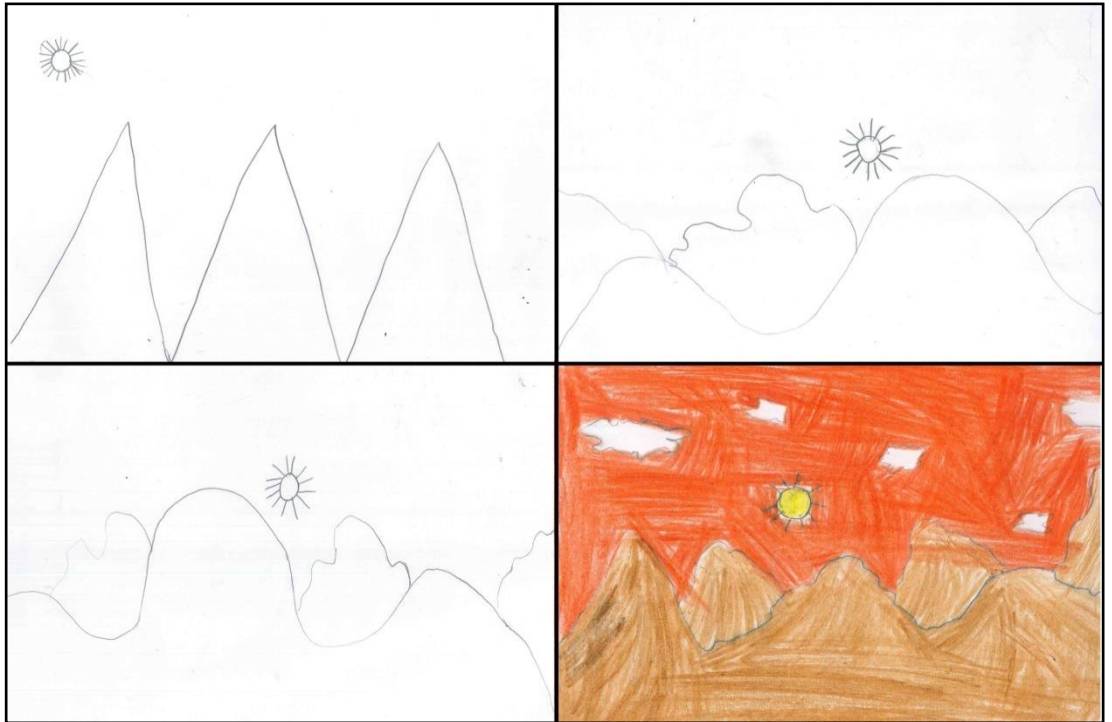
Öğrencilere “Haftalık Ders Değerlendirme Formları” dağıtarak değerlendirme yapmaları ve düşüncelerini belirtmeleri istenmiştir.

Çizimlerin görselleri “Öğrenci Çalışmaları” başlığı altında yer almaktadır. Görsellerin sol üst köşesindeki ilk çizimlerdir.

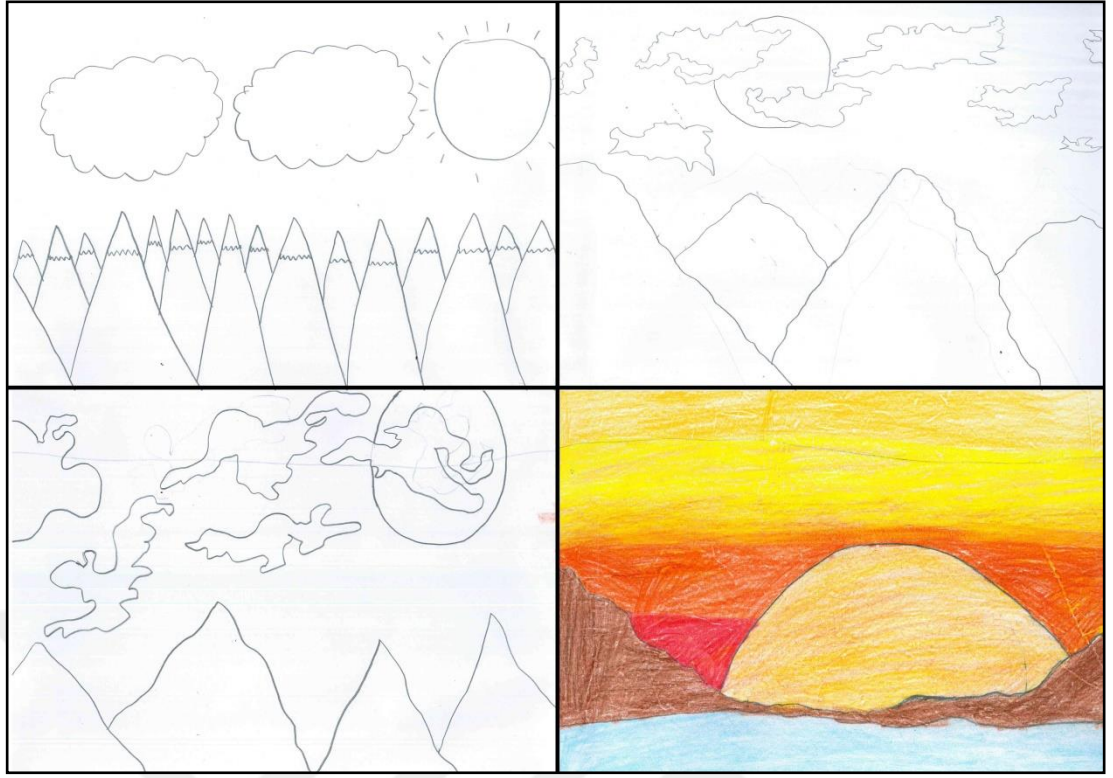
Öğrenci Çalışmaları

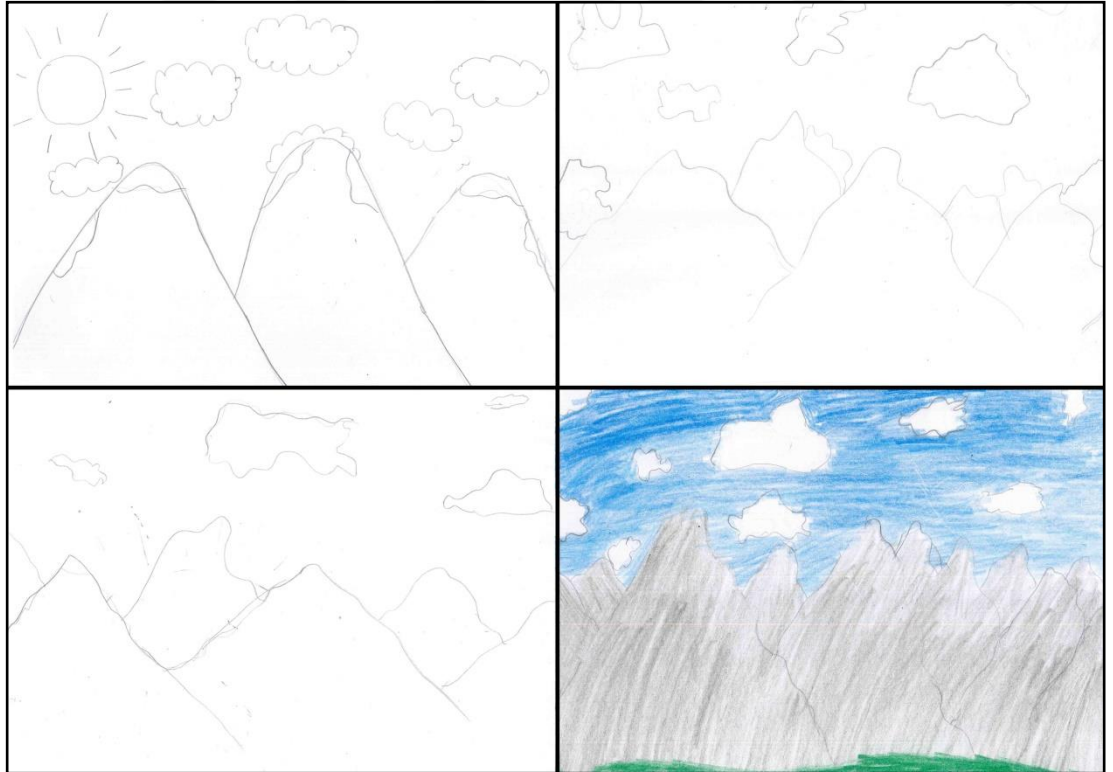
Şekil 4. 127

Şekil 4. 128

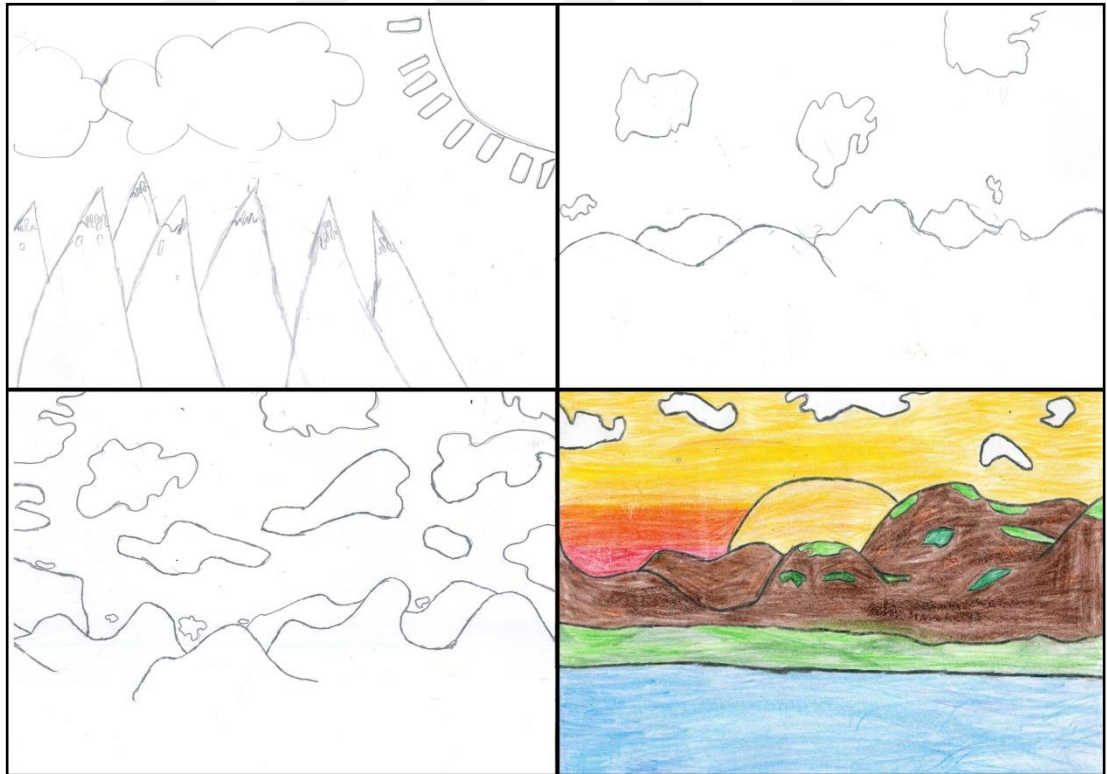
Şekil 4. 129

Şekil 4. 130

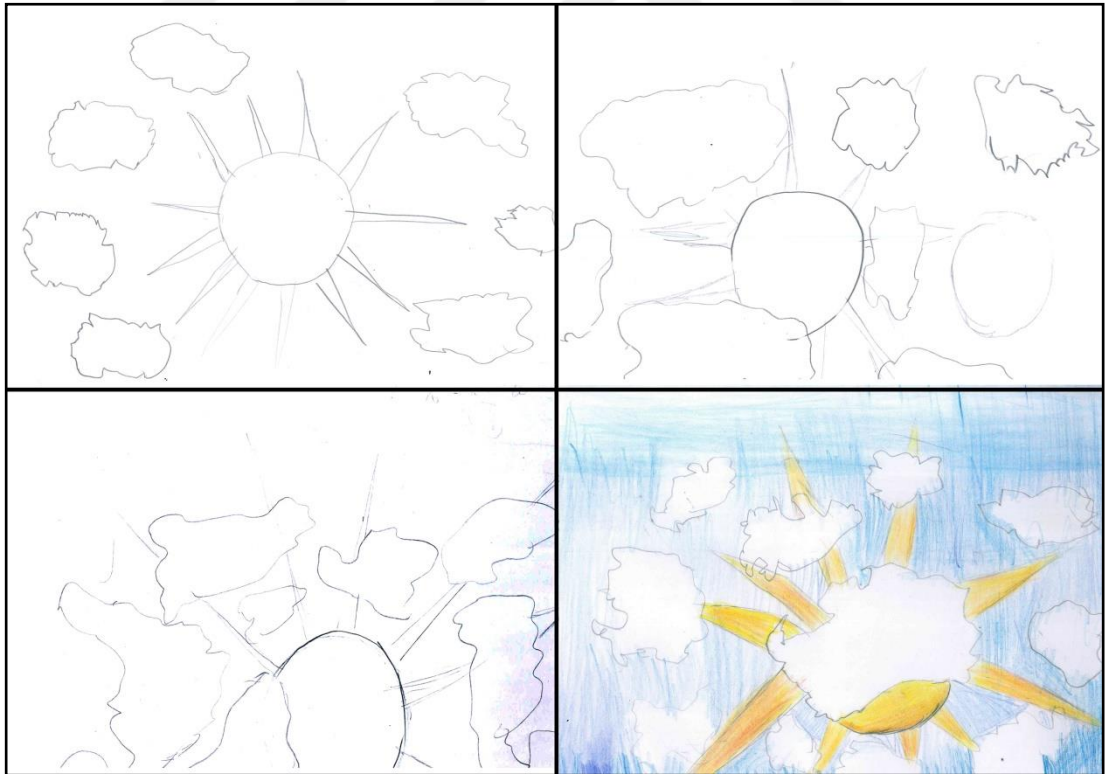
Şekil 4. 131

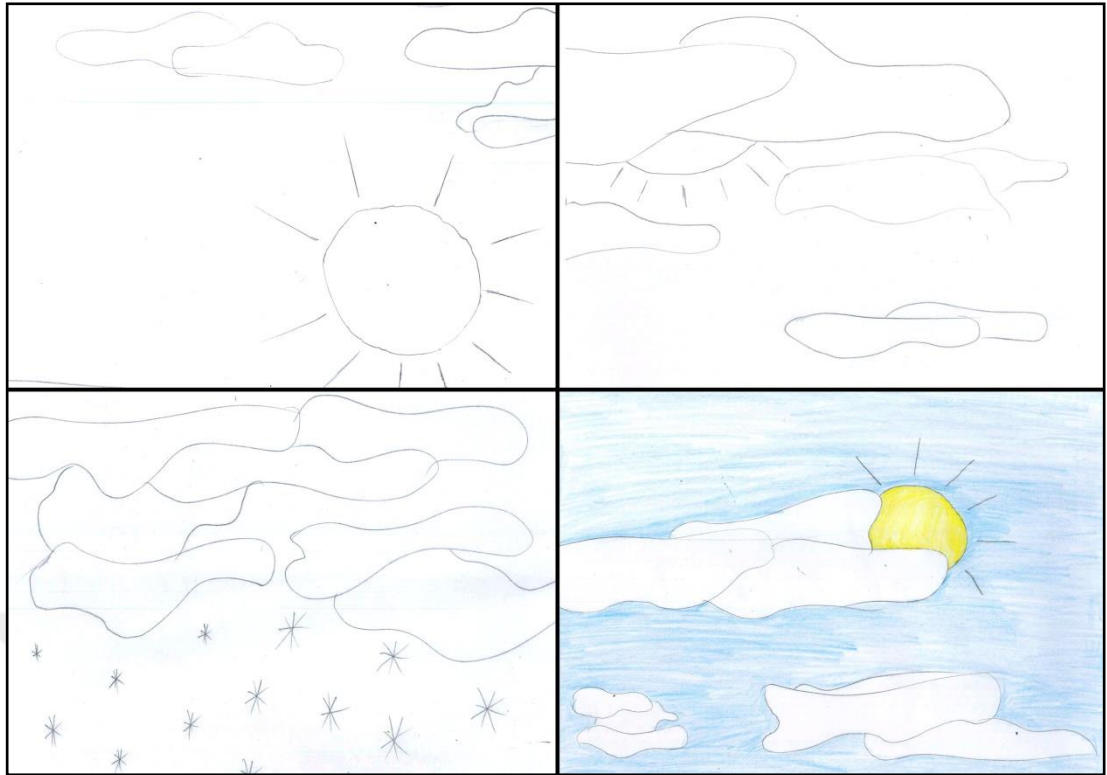
Şekil 4. 132

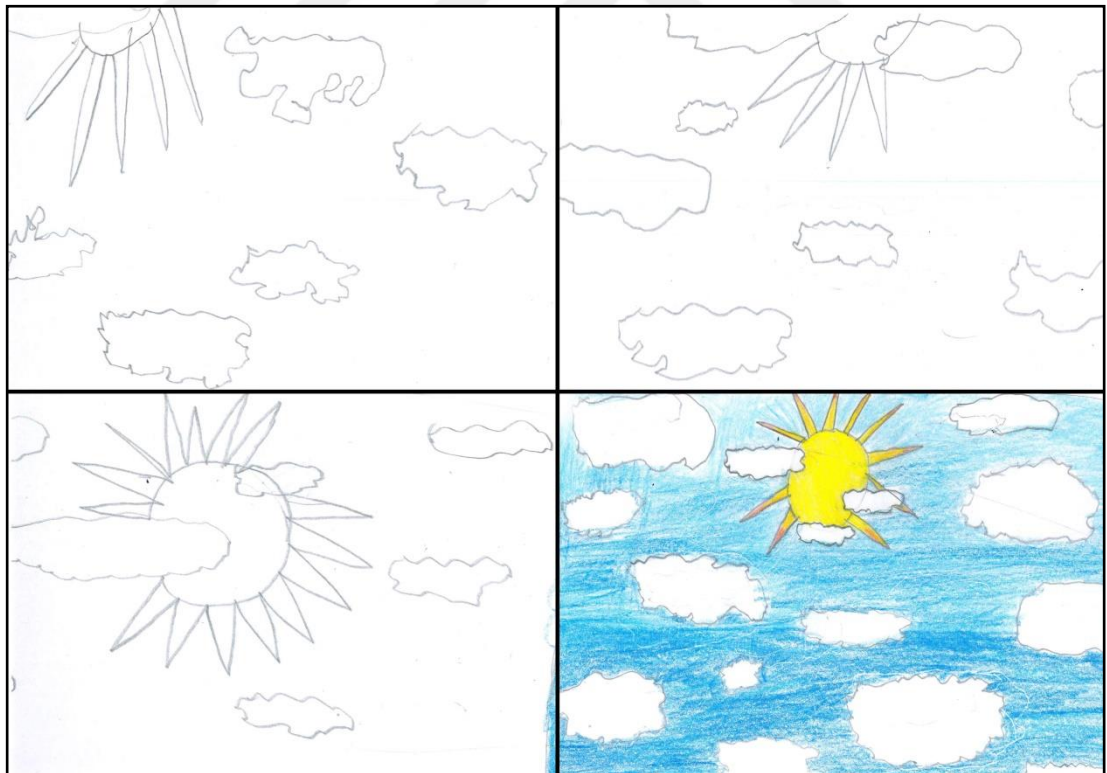
Şekil 4. 133

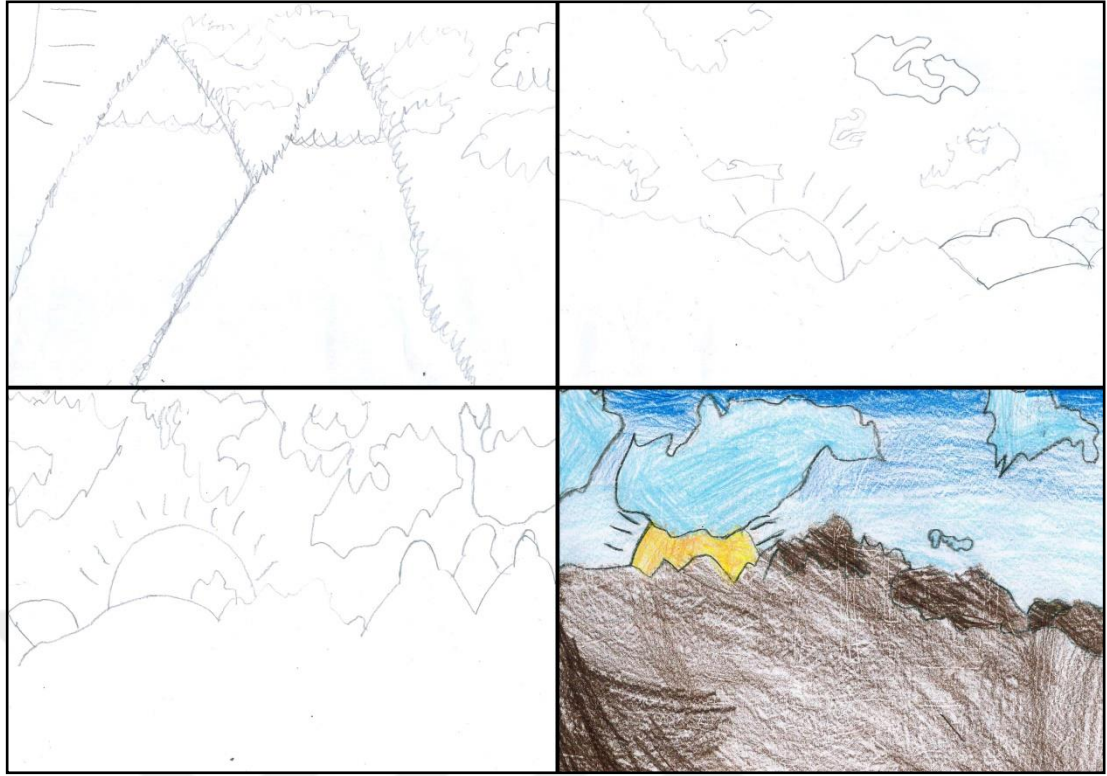
Şekil 4. 134

Şekil 4. 135

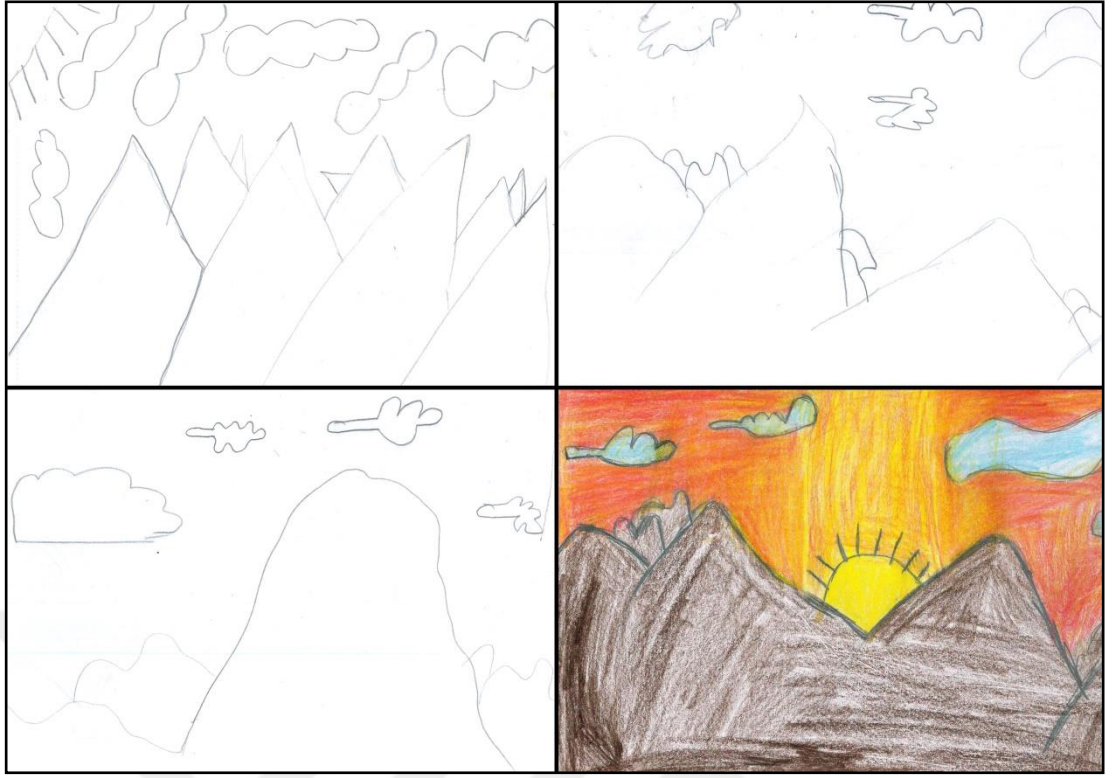
Şekil 4. 136

Şekil 4. 137

Şekil 4. 138

Şekil 4. 139

Uygulamada dörde bölünen kağıdın sol üst köşesine yapılan resimler öğrencilerin ilk çizimleridir. Bu çizimler incelendiğinde birbirinin aynı çizimler olduğu görülebilmektedir. Dağlar, bulutlar ve güneş benzer bir kalıp şeklinde resmedilmiştir. Sonraki diğer üç resme bakıldığında bu imgelerin çiziminin değiştiği dağların ve bulutların daha hareketli ve farklı formlarda resmedilirken güneşe her zaman yer verilmediği görülmektedir. Renklendirilen resimlere bakıldığında güneş ve dağ birlikte resmediliyorsa gün batımı ya da gün doğumu düşünülerek resmedildiği sarı ve kırmızı tonlardaki boyamalardan anlaşılabilir. Yine güneşin dağ olmadan sadece bulutlarla çizildiği resimlerde gökyüzünün mavi olarak renklendirilmesi öğrencilerin resimlerine zaman kavramını da yansıtabildiklerini göstermektedir.

Haftalık Ders Değerlendirme Formları

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Bulut, Dağ, Güneş İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Bulut, dağ, güneş çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Güneşin günün saatlerine göre farklı yerde olduğunu fark ettim.	✓	
c. Bulutları ve dağları gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Güneşin kağıdın köşelerine yerleştirilmemesi gerektiğini fark ettim.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;
İlk çizimim kötüydü şimdiki çizimim daha iyi ve arada çok fark var

Form 1

Form 1: “İlk çizimim kötüydü, şimdiki çizimim daha iyi ve arada çok fark var.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Bulut, Dağ, Güneş İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Bulut, dağ, güneş çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.		✗
b. Güneşin günün saatlerine göre farklı yerde olduğunu fark ettim.	✗	
c. Bulutları ve dağları gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✗	
d. Güneşin kağıdın köşelerine yerleştirilmemesi gerektiğini fark ettim.	✗	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;
İlk önce çizerken üçgen dağlar sıra sıra bulutlar çizmiştim ve Hoca gösterdikten sonra gerçeğe benzer çizdim

Form 2

Form 2: “İlk önce çizerken üçgen dağlar, sıra sıra bulutlar çizmiştim ve hoca gösterdikten sonra gerçeğe benzer çizdim.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Bulut, Dağ, Güneş İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Bulut, dağ, güneş çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Güneşin günün saatlerine göre farklı yerde olduğunu fark ettim.	✓	
c. Bulutları ve dağları gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Güneşin kağıdın köşelerine yerleştirilmemesi gerektiğini fark ettim.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;
Çizdiğim bulut dağ güneş çok yapay görünüyordu. Öğretmen anlattıktan sonra daha gerçekçi olmaya başladı. Yani bunu çok beğendim ve sevdim.

Form 3

Form 3: “Çizdiğim bulut, dağ, güneş çok yapay görünüyordu. Öğretmen anlattıktan sonra daha gerçekçi olmaya başladı. Yani bunu çok beğendim ve sevdim.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Bulut, Dağ, Güneş İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Bulut, dağ, güneş çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✗	
b. Güneşin günün saatlerine göre farklı yerde olduğunu fark ettim.	✗	
c. Bulutları ve dağları gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✗	
d. Güneşin kağıdın köşelerine yerleştirilmemesi gerektiğini fark ettim.	✗	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;
Dağın nasıl olduğunu ve diğerlerinin nasıl yapıldığını öğrendim.

Form 4

Form 4: “Dağın nasıl olduğunu ve diğerlerinin nasıl yapıldığını öğrendim.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu		
Bulut, Dağ, Güneş İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Bulut, dağ, güneş çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Güneşin günün saatlerine göre farklı yerde olduğunu fark ettim.	✓	
c. Bulutları ve dağları gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Güneşin kağıdın köşelerine yerleştirilmemesi gerektiğini fark ettim.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

İlk çizdiğim bulut, dağ ve güneş çizdiğimde çok yapaydı. Öğretmenim öğrettikten sonra daha güzel oldu.

Form 5

Form 5: “İlk çizdiğim bulut, dağ ve güneş çizdiğimde çok yapaydı. Öğretmenim öğrettikten sonra daha güzel oldu.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu		
Bulut, Dağ, Güneş İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Bulut, dağ, güneş çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Güneşin günün saatlerine göre farklı yerde olduğunu fark ettim.	✓	
c. Bulutları ve dağları gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Güneşin kağıdın köşelerine yerleştirilmemesi gerektiğini fark ettim.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Dağları önceden üçgen zeklinde çiziyordum. Ama şimdi gerçeği gibi çiziyorum. Bulutları pamuk şeklinde çiziyordum eskiden, şimdi ise gerçek bulut gibi çiziyorum.

Form 6

Form 6: “Dağları önceden üçgen şeklinde çiziyordum. Ama şimdi gerçeği gibi çiziyorum. Bulutları pamuk şeklinde çiziyordum eskiden, şimdi ise gerçek bulut gibi çiziyorum.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu		
Bulut, Dağ, Güneş İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Bulut, dağ, güneş çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Güneşin günün saatlerine göre farklı yerde olduğunu fark ettim.	✓	
c. Bulutları ve dağları gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Güneşin kağıdın köşelerine yerleştirilmemesi gerektiğini fark ettim.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

İlk çizimimde bulutları sıra sıra çiziyordum. Güneşi köşeye koyuyordum. Şimdi bulutları sıra sıra çizmiyorum. Güneşi köşeye çizmiyorum.

Form 7

Form 7: “İlk çizimimde bulutları sıra sıra çiziyordum. Güneşi köşeye koyuyordum. Şimdi bulutları sıra sıra çizmiyorum. Güneşi köşeye çizmiyorum.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu		
Bulut, Dağ, Güneş İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Bulut, dağ, güneş çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Güneşin günün saatlerine göre farklı yerde olduğunu fark ettim.	✓	
c. Bulutları ve dağları gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Güneşin kağıdın köşelerine yerleştirilmemesi gerektiğini fark ettim.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Dağlarımı üçgen yapıyordum ama şimdi dağlarımı gerçek dağlara benziyor. Güneşi köşelere çiziyordum ama şu an gün batımı çiziyorum.

Form 8

Form 8: “Dağlarımı üçgen yapıyordum ama şimdi dağlarımı gerçek dağlara benziyor. Güneşi köşelere çiziyordum ama şu an gün batımı çiziyorum.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Bulut, Dağ, Güneş İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Bulut, dağ, güneş çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Güneşin günün saatlerine göre farklı yerde olduğunu fark ettim.	✓	
c. Bulutları ve dağları gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Güneşin kağıdın köşelerine yerleştirilmemesi gerektiğini fark ettim.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Ben bu resmi çok beğendim eskiden çok kötü resim yapıyordum şimdi eskisinden daha güzel yapıyorum Ercan hocam sayesinde yaptım.

Form 9

Form 9: “Ben bu resmi çok beğendim. Eskiden çok kötü resim yapıyordum. Şimdi eskisinden daha güzel yapıyorum. Ercan hocam sayesinde yaptım.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Bulut, Dağ, Güneş İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Bulut, dağ, güneş çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Güneşin günün saatlerine göre farklı yerde olduğunu fark ettim.	✓	
c. Bulutları ve dağları gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Güneşin kağıdın köşelerine yerleştirilmemesi gerektiğini fark ettim.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

İlk çizimim klasik yani normal bir normal bir şekilde çizmiştim ama sonradan tahtadan bakarak düzgün ve güzel çizmeye başladım.

Form 10

Form 10: “İlk çizimim yani normal bir şekilde çizmiştim ama sonradan tahtadan bakarak düzgün ve güzel çizmeye başladım.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Bulut, Dağ, Güneş İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Bulut, dağ, güneş çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Güneşin günün saatlerine göre farklı yerde olduğunu fark ettim.	✓	
c. Bulutları ve dağları gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Güneşin kağıdın köşelerine yerleştirilmemesi gerektiğini fark ettim.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Form 11

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Bulut, Dağ, Güneş İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Bulut, dağ, güneş çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Güneşin günün saatlerine göre farklı yerde olduğunu fark ettim.	✓	
c. Bulutları ve dağları gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Güneşin kağıdın köşelerine yerleştirilmemesi gerektiğini fark ettim.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Güneş defterin köşesine değil ortasına veya dağların bitişine çizildiğini öğrendim. Öğretmen anlattıktan sonra resmim daha da gerçekçi ve güzel oldu. Öğretmen anlatmadan önce dağları M şeklinde sivri ve sıra sıra çiziyordum, çok teşekkür ederim hocam.

Form 12

Form 12: “Güneş defterin köşesine değil ortasına veya dağların bitişine çizildiğini öğrendim. Öğretmen anlattıktan sonra resmim daha da gerçekçi ve güzel oldu. Öğretmen anlatmadan önce dağları M şeklinde sivri ve sıra sıra çiziyordum. Çok teşekkür ederim hocam.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Bulut, Dağ, Güneş İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Bulut, dağ, güneş çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Güneşin günün saatlerine göre farklı yerde olduğunu fark ettim.	☒	☐
c. Bulutları ve dağları gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. Güneşin kağıdın köşelerine yerleştirilmesinin gerektiğini fark ettim.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Eskiden dağlarım hep aynıydı. Uçları sivri oluyordu ama şimdi uçları sivri değil. Eskiden güneş kağıdın hep ucunda oluyordu ama şimdi daha çok batarken ve doğarken çiziyorum.

Form 13

Form 13: “Eskiden dağlarım hep aynıydı. Uçları sivri oluyordu ama şimdi uçları sivri değil. Eskiden güneş kağıdın hep ucunda oluyordu ama şimdi daha çok batarken ve doğarken çiziyorum.”

Form 14: “Öğretmen çizmeden önce dağları üçgen, bulutları daire, güneşi de en köşeye çizdim. Öğretmen çizdikten sonra daha iyi çizmeye başladım. Artık çizdiğim bulut, dağ, güneşi daha gerçekçi çiziyorum.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Bulut, Dağ, Güneş İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Bulut, dağ, güneş çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Güneşin günün saatlerine göre farklı yerde olduğunu fark ettim.	☒	☐
c. Bulutları ve dağları gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. Güneşin kağıdın köşelerine yerleştirilmesinin gerektiğini fark ettim.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Daha da güzel bir şekilde çizdim. Özenerek çizdim ve hepsi güzel oldu.

Form 15

Form 15: “Daha da güzel bir şekilde çizdim. Özenerek çizdim ve hepsi güzel oldu.”

Form 16: “İlk başta dağları üçgen bulutları kötü çiziyordum. Güneşi kağıdın köşesine, bulutları sıra sıra çiziyordum. Ama artık öğretmenin dedikleri gibi yaptım ve güzel oldu.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Bulut, Dağ, Güneş İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Bulut, dağ, güneş çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Güneşin günün saatlerine göre farklı yerde olduğunu fark ettim.	☒	☐
c. Bulutları ve dağları gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☐	☒
d. Güneşin kağıdın köşelerine yerleştirilmesinin gerektiğini fark ettim.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Öğretmen çizmeden önce dağları üçgen, bulutları daire, güneşi de en köşeye çizdim. Öğretmen çizdikten sonra daha iyi çizmeye başladım. Artık çizdiğim bulut, dağ, güneşi daha gerçekçi çiziyorum.

Form 14

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Bulut, Dağ, Güneş İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Bulut, dağ, güneş çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Güneşin günün saatlerine göre farklı yerde olduğunu fark ettim.	☒	☐
c. Bulutları ve dağları gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. Güneşin kağıdın köşelerine yerleştirilmesinin gerektiğini fark ettim.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

İlk başta dağları üçgen bulutları kötü çiziyordum. Güneşi kağıdın köşesine, bulutları sıra sıra çiziyordum. Ama artık öğretmenin dedikleri gibi yaptım ve güzel oldu.

Form 16

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Bulut, Dağ, Güneş İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Bulut, dağ, güneş çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Güneşin günün saatlerine göre farklı yerde olduğunu fark ettim.	✓	
c. Bulutları ve dağları gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Güneşin kağıdın köşelerine yerleştirilmemesi gerektiğini fark ettim.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;
Ben güneşleri kağıdın köşesine çiziyordum şimdi hem güzel yapıyorum hem de güneşi ortaya çiziyorum dağların ucunu sivri yapıyordum şimdi yatay bir şekilde daha güzel çiziyorum.

Form 17

Form 17: “Ben güneşleri kağıdın köşesine çiziyordum. Şimdi hem güzel yapıyorum hem de güneşi ortaya çiziyorum. Dağların ucunu sivri yapıyordum şimdi yatay bir şekilde daha güzel çiziyorum.”

Form 18: “Hoca anlatmadan önce üçgen dağlar, kağıdın köşesinde güneş çiziyordum. Hoca anlattıktan sonra dağları gerçekçi güneşi gün doğarken ya da gün batarken çizmeye başladım.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Bulut, Dağ, Güneş İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Bulut, dağ, güneş çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Güneşin günün saatlerine göre farklı yerde olduğunu fark ettim.	✓	
c. Bulutları ve dağları gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Güneşin kağıdın köşelerine yerleştirilmemesi gerektiğini fark ettim.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;
Hoca anlatmadan önce üçgen dağlar kağıdın köşesinde güneş çiziyordum. Hoca anlattıktan sonra dağları gerçekçi güneşi gün doğarken ya da gün batarken çizmeye başladım.

Form 18

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Bulut, Dağ, Güneş İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Bulut, dağ, güneş çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Güneşin günün saatlerine göre farklı yerde olduğunu fark ettim.	✓	
c. Bulutları ve dağları gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Güneşin kağıdın köşelerine yerleştirilmemesi gerektiğini fark ettim.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz; İlk dağ çizimlerinde bütün dağları sivri çizirdim öğrendikten sonra bulutların ve güneşin nasıl nerede olduğunu öğrendim ve artık güneşi ve bulutu daha gerçekçi yapmaya çalıştım.

Form 19

Form 19: “İlk dağ çizimlerimde bütün dağlarımı sivri çizirdim. Öğrendikten sonra bulutların ve güneşin nasıl nerede olduğunu öğrendim. Artık güneşi ve bulutu daha gerçekçi yapmaya çalıştım.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Bulut, Dağ, Güneş İmgesinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Bulut, dağ, güneş çizerken yapısına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Güneşin günün saatlerine göre farklı yerde olduğunu fark ettim.	✓	
c. Bulutları ve dağları gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Güneşin kağıdın köşelerine yerleştirilmemesi gerektiğini fark ettim.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Form 20

Tablo 6. 7. Hafta Uygulamasının Ders Planı

7. HAFTA UYGULAMA	
5. SINIF GÖRSEL SANATLAR GÜNLÜK, HAFTALIK DERS ETKİNLİK PLANI	
BÖLÜM I:	
Süre	40 dakika
DERS	GÖRSEL SANATLAR
SINIF	5
ÖĞRENME ALANI	Görsel İletişim ve Biçimlendirme
ÖĞRENME ALANI	Kullanılan araç ve gereçlerin tanıtılması
BÖLÜM II:	
KAZANIMLAR	G.5.1.7. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır. G.5.3.5. Kendi görsel sanat çalışmasını değerlendirir.
ÖĞRENME-ÖĞRETME YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	Soru-Cevap, Anlatım, Dinleme, Uygulama, Gösterip yaptırma
KULLANILAN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ ARAÇ VE GEREÇLER	Resim Defteri, Resim Kalem, Silgi, Kuru Boya
DERS ALANI	Sınıf-Atölye
ETKİNLİK SÜRECİ	
"GÖRSEL İMGE ÇİZİMLERİ"	
Ön test çalışmasında belirlenen bulut ve dağ çiziminin öğretilmesi, şablon-stereotip çizimlerinin değiştirilip geliştirilmesi sağlanacaktır.	
"GÜNEŞ, BULUT VE DAĞ ÇİZİMİ"	
Öğrencilere konunun başlığından bahsedilir. Daha önceki çizimlerinden örnekler gösterilerek güneş, bulut ve dağ çizimlerini çoğunluğun aynı şekilde çizdiğini fark etmeleri sağlanır. Dağ çizimlerinin genel olarak "M" harfi gibi çizildiği ama aslında dağların böyle olmadığı örneklerle anlatılır. Yine bulutların sıra sıra çizildiği ve hep aynı şekillerin kullanıldığı ama bulutların böyle olmadığı bunun zihinlerde oluşturulmuş bir kalıp çizim olduğu örneklerle anlatılır. Süreç öğretmen destekli devam eder.	
Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme vb.) öğrenilen kelimeler.	Güneş, Bulut ve Dağ çizim araştırmaları
Grupla Öğrenme Etkinlikleri (Proje, gezi, gözlem vb.)	
BÖLÜM III	
Ölçme-Değerlendirme: Bireysel öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme	1. Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı kontrol edilir. 2. Öğrencilere yaptıkları etkinliğe ilişkin sorular yöneltilir: a) Bu çalışmayı yaparken nelere dikkat ettiniz? b) Farklı bakış açılarından çizimler yaptınız mı? c) Uygulama esnasında en çok hoşunuza giden şey ne oldu?
Grupla öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme	
Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler ve ileri düzeyde öğrenme hızında olan öğrenciler için ek Ölçme-Değerlendirme etkinlikleri	
Dersin Diğer Derslerle İlişkisi/Açıklamalar	
BÖLÜM IV	
Planın Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar	Uygulama sürecinde çizilecek imgelerin günlük hayatta farkına vararak gözlem ve incelemelerinin yapılması ve çizim denemelerinin yapılması
Ercan ÇINAR Araştırmacı Öğretmen	Okul Müdürü

4.7. 8., 9. Ve 10. Hafta Uygulaması (Piknik Alanında Bir Gün)

İlk test uygulamasında işlenen “Piknik alanında bir gün” konusu son test uygulaması olarak tekrar uygulanmıştır. İlk uygulamada görülüp belirlenen imgeler bu çalışmada tekrar kullanılarak çizimler yaptırılmıştır. Amaç bu iki çalışma arasındaki gelişim ve değişimlerin karşılaştırılmasıdır.

Araştırmacı Günlüğü

Araştırma sürecinde ele alınan imgelerin öğretiminde gelişim ve değişim olup olmadığının izlenip incelenebilmesi için piknik temalı resim çalışması son test uygulaması olarak uygulandı. Öğrencilere bu konunun daha önce resmedildiği hatırlatıldı. Bu çalışmada nelere dikkat etmeleri gerektiği soru-cevap yöntemiyle farkındalık oluşturuldu. Daha önce çizdiğimiz imgeler hatırlatılıp bu imgeleri resimlerinde tekrar resmetmeleri istendi. Bu süreçte öğrendiklerini kullanmaları, kalıplardan kurtulup gerçeğe yakın çizimler yapmaları halinde daha güzel resimler yapabilecekleri söylendi. Öğrencilerin anlatılanlar doğrultusunda insan, ev, masa, ağaç, bulut, güneş ve dağ çizimlerini öğrendikleri gibi kullanmaları teşvik edilerek ders işlendi. Süreç ilk test çalışmasının aksine öğrenciler yönlendirilerek, örnekler gösterilerek ve nasıl çizmeleri konusunda hatırlatmalar yapılarak desteklendi. Uygulama üç haftalık ders saatinde birer ders olarak işlendi. Çizimi tamamlanan resimlerden örnekler bilgisayar ortamına aktarıldıktan sonra tekrar öğrencilere renklendirmeleri için verilerek tamamlamaları sağlandı. Bu süreçte müdahale ve hatırlatmalar yapılmadığı takdirde tekrar kalıp çizimlere yöneldikleri gözlemlendi. Burada öğrenmenin kalıcı olabilmesi için çokça çizim yapılmasına ihtiyaç olduğu kanısına varıldı. Perspektif, imgelerin konumlandırılması, oran-orantı unsurlarına dikkat edilerek resimlerin yapıldığı gözlemlendi.

Yapılan çizimlerden seçilen örneklerin görselleri “Öğrenci çalışmaları” başlığı altında yer almaktadır.

Öğrencilere “Haftalık Ders Değerlendirme Formları” dağıtarak değerlendirme yapmaları ve düşüncelerini belirtmeleri istenmiştir.

Öğrenci Çalışmaları

Şekil 4. 140

Şekil 4. 141

Şekil 4. 142

Şekil 4. 143

Şekil 4. 144

Şekil 4. 145

Şekil 4. 146

Şekil 4. 147

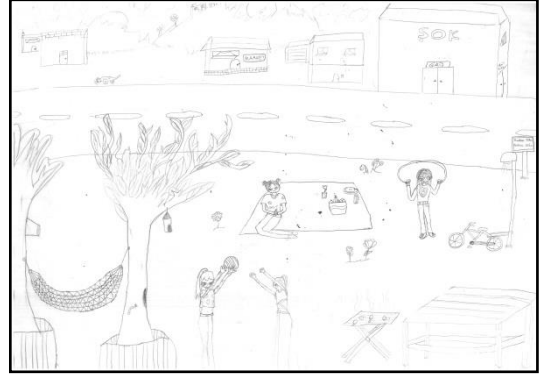
Şekil 4. 148

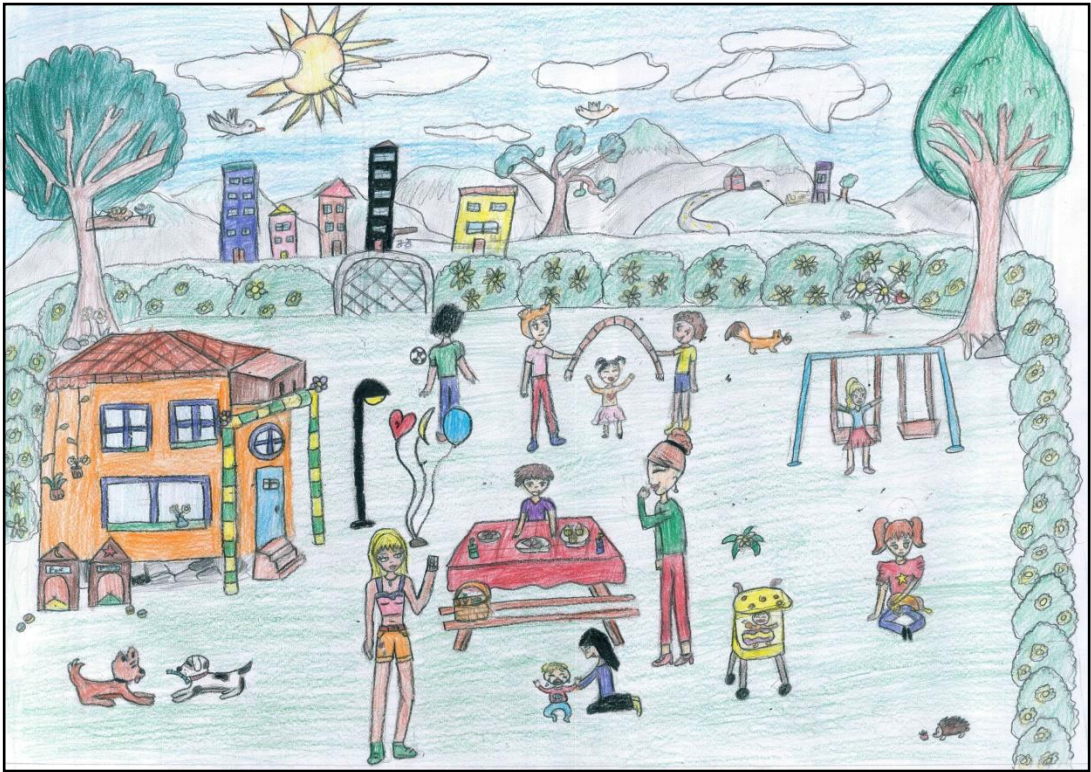
Şekil 4. 149

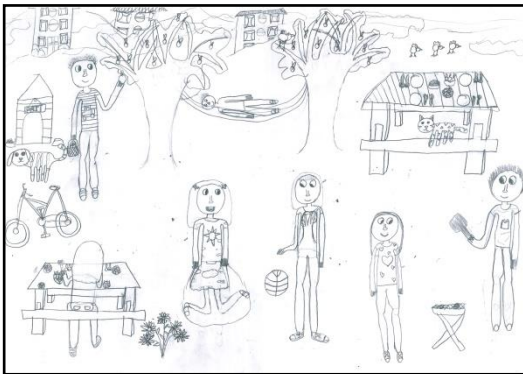
Şekil 4. 150

Şekil 4. 151

Şekil 4. 152

Şekil 4. 153

Şekil 4. 154

Şekil 4. 155

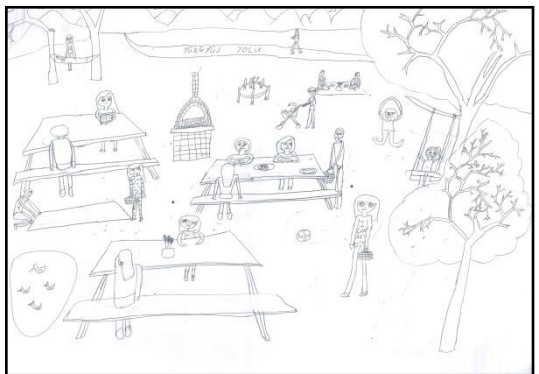
Şekil 4. 156

Şekil 4. 157

Şekil 4. 158

Şekil 4. 159

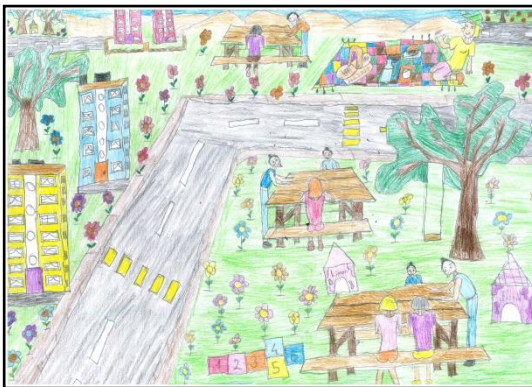
Şekil 4. 160

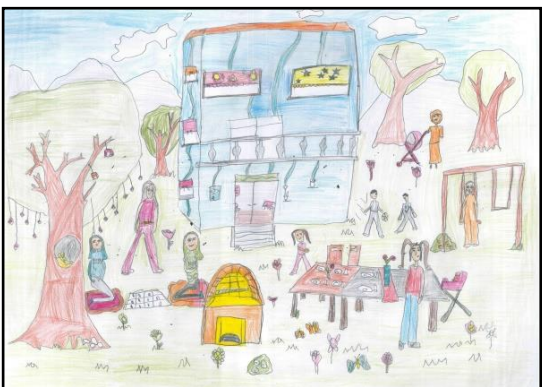
Şekil 4. 161

Şekil 4. 162

Şekil 4. 163

Şekil 4. 164

Şekil 4. 165

Şekil 4. 166

Şekil 4. 167

Resimlerde kalıplaşmış çizimlerden uzaklaştığı, insan oran orantısına dikkat ederek çizimler yapıldığı, öğrencilerin mekan olgusunu kavramada ve resimlerine yansıtmada başarılı oldukları görülmektedir. Resimlerin birçoğunda perspektif kavramını öğrencilerin anladıkları, yakın ve uzak kavramlarını resimlerinde başarılı bir şekilde kullandıkları görülmektedir. Şekil 4.157'ye bakıldığında anlatılan teknik bilginin en doğru uygulandığı resimlerden biri olduğu söylenebilir. Yakın plandaki insan ve nesnelere ile uzak plandaki insanlar ve nesnelere arasındaki perspektifin başarılı bir şekilde ortaya koyulduğu görülebilmektedir. Masa çizimleri öğrencilerin en çok zorlandıkları imge çizimler olduğu uygulama sürecinde gözlemlenmiştir. Son

test uygulamalarına bakıldığında birçok resimde öğretmen gösterimi olan masa ve masada oturan insan çizimine rastlanmaktadır. Şekil 4.163'e bakıldığında öğrencinin çizmiş olduğu masa, masada oturan ve masanın yanındaki insanların birbirinin aynısı şeklinde çizildiği görülmektedir. Öğrencilerin, öğretilmeye çalışılan imgelerde yeni kalıplar oluşturuluyor gibi görülmektedir. Aslında kalıp imge oluşumu gibi görünen durumun, öğrencilerin öğrendiklerini içselleştirebilmesi için yapılan otonom çizimler olduğu da bilinmelidir. Bulut, dağ imgelerinde kalıpların değiştiği; gerçekçi bakış açılarıyla resimler yapıldığı görülürken güneşi bazı öğrencilerin resimlerinde kullanmaması da dikkat çekmektedir. Resim içinde farklı türlerde ağaçların çizimi yapılırken perspektif olgusuna da dikkat edildiği ve ağaç çizimlerinin farklılaştığı görülebilmektedir. Son test uygulaması resimlerine bakıldığında, resimlerin doluluğu ve imgelerin büyük çizilmiş olması öğrencilerin özgüvenlerinin de arttığını göstermektedir. Ön test ve son test uygulamaları karşılaştırıldığında kalıp kompozisyonlardan uzaklaşıldığı son test resimlerinde görülebilmektedir. Şekil 4.152 ve Şekil 4.162 resimlerinde akran etkisinin devam ettiği görülürken bunun olumlu sonuçlar doğurduğu da söylenebilir. Bu iki resmi yapan öğrenciler ikiz kardeşler ve aynı ortamda resimlerini yaptıkları için kompozisyon olarak birbirlerinden etkilendikleri görülebilmektedir. Yine Şekil 4.152'ye bakıldığında ağaçların, evlerin, insanların birbirinden farklı ve perspektife uygun çizildiği görülürken bulutların ve dağların da gerçeğe uygun resmedilmeye çalışıldığı görülebilmektedir. Genel itibariyle son test uygulamasında öğrencilerin özgüveninin yükseldiği ve teknik bilgileri de öğrenerek resimlerine yansıttıkları görülebilmektedir.

Haftalık Ders Değerlendirme Formları

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Yapılarına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☒
b. Önceden çizdiklerimden farklı olmasına özen gösterdim	☒	☒
c. Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☒	☒
d. Yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	☒	☒

Düşüncelerinizi ifade ediniz:
Resimlerde evleri kare ile üçgen ile insanın bacaklarını düz bir çizgiyle, bulutları birbirinin aynısı ve sıra sıra, dağ ise ucu sivri bir şekilde çiziyordum. Şimdi ise evleri kare ve üçgen ile değil gerçek şekillerine benzer, insanın bacaklarını çizgi ve kısa değil, biraz daha gerçekçesine ve uzun, bulutları sıra sıra değil dağınık ve benzer değil, dağ ise ucu sivri değil aksine ucu sivri olmayan bir şekilde çiziyordum. Resimlerin daha gerçek, güzel ve farklı oluyor.

Form 1

Form 1: “Resimlerimde evleri kare ile üçgen ile insanın bacaklarını düz bir çizgiyle, bulutları birbirinin aynısı ve sıra sıra, dağ ise ucu sivri bir şekilde çiziyordum. Şimdi ise evleri kare ve üçgen ile değil gerçek şekillerine benzer, insanın bacaklarını çizgi ve kısa değil, biraz daha gerçekçesine ve uzun, bulutları sıra sıra değil dağınık ve benzer değil.”

Form 2: “Ben önceden hiç insan dağ ve birçok şeyi çizemiyordum. Şimdi hoca anlattıktan sonra güneş çizmediğime çok dikkat ettim, insan yapımını öğrendim ve birçok şeyi öğretmenimden öğrendim. Artık insanları aynı yapmıyorum evleri de aynı yapmıyorum.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Yapılarına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Önceden çizdiklerimden farklı olmasına özen gösterdim	☒	☐
c. Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. Yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz:
Öğretmen anlatmadan önce evleri insanları, bulutları, dağları ve güneşi hepsini tek bir haliyle çiziyordum. Evleri kare, insanı basit, bulutu yarı daireler, dağlara üçgen ve güneşi köşüden köşüye çizebiliyordum. Resimim şimdi perspektife uygun bir şekilde ve ilk haline göre daha güzel çiziyordum.

Form 3

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Yapılarına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Önceden çizdiklerimden farklı olmasına özen gösterdim	☒	☐
c. Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. Yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz: Ben önceden hiç insan dağ ve birçok şeyi çizemiyordum. Şimdi hoca anlattıktan sonra güneş çizmediğime çok dikkat ettim, insan yapımını öğrendim ve birçok şeyi öğretmenimden öğrendim. Artık insanları aynı yapmıyorum evleri de aynı yapmıyorum.

Form 2

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Yapılarına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Önceden çizdiklerimden farklı olmasına özen gösterdim	☒	☐
c. Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. Yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz:
Hoca anlatmadan önce insanları, bulutları, dağları ve güneşi hepsini tek bir haliyle çiziyordum. Evleri kare, insanı basit, bulutu yarı daireler, dağlara üçgen ve güneşi köşüden köşüye çizebiliyordum. Resimim şimdi perspektife uygun bir şekilde ve ilk haline göre daha güzel çiziyordum.

Form 4

Form 3: “Öğretmen anlatmadan önce evleri, insanları, bulutları, dağları ve güneşi hepsini tek bir haliyle çiziyordum. Evi kare insanı basit, bulutu yarım daireler, dağları üçgen ve güneşi kağıdın köşesine yerleştiriyordum. Resmimi şimdi perspektife uygun bir şekilde ve ilk haline göre daha güzel çiziyorum.”

Form 4: “Hoca anlatmadan önce yakındaki cisimleri küçük yapıyordum uzak cisimleri de büyük yapıyordum. Hoca anlattıktan sonra yakındaki cisimleri büyük uzaktaki cisimleri küçük çiziyorum.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu		
Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Yapılarına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Önceden çizdiklerimden farklı olmasına özen gösterdim	☒	☐
c. Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. Yakınlık uzaklığına göre konumlandırmasını yaptım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz: Ben ağaçları, evleri farklı yapımaya çalışıyorum. İnternetten ağaç, ev, insanlar bulup çizmeye çalışıyorum. Eskiden evleri bir kare bir üçgen ile çizmeye çalışıyordum. Şimdi ise bunlara dikkat ediyorum. Çok daha iyi oluyor resimlerim. Güneşin köşesine koyuyordum şimdi ise güneşin konulmasının zorunlu olmadığını anladım. Renk tonlamalarıyla olabiliyormuş. Resimlerimin yakındaki büyük, uzaktaki küçük olmasına dikkat ediyorum. Şimdi resimlerim eskisinden daha güzel oluyor.

Form 5

Haftalık Ders Değerlendirme Formu		
Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Yapılarına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Önceden çizdiklerimden farklı olmasına özen gösterdim	☒	☐
c. Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. Yakınlık uzaklığına göre konumlandırmasını yaptım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz: Ben ağaçları dalsız yapıyordum artık ağaçların dallarını yapıyorum. Ev çizirken çatılarını üçgen yapıyordum hiç güzel görünmüyordu. Ama şimdi evleri yüksek katlı yapıyorum ve çatılarını üçgen yapmıyorum. Güneşin kağıdın kenarında olmadığını öğrendim. Dağların uçlarının sivri olmadığını öğrendim.

Form 6

Form 5: “Ben ağaçları, evleri farklı yapmaya çalışıyorum. İnternetten ağaç, ev, insanlar bulup çizmeye çalışıyorum. Eskiden evleri bir kare bir üçgen ile çizmeye çalışıyordum şimdi ise bunlara dikkat ediyorum. Çok daha iyi oluyor resimlerim. Güneşin köşesine koyuyordum şimdi ise güneşin konulmasının zorunlu olmadığını anladım. Renk tonlamalarıyla olabiliyormuş. Resimlerimin yakındaki büyük, uzaktaki küçük olmasına dikkat ediyorum. Şimdi resimlerim eskisinden daha güzel oluyor.”

Form 6: “Ben ağaçları dalsız yapıyordum artık ağaçların dallarını yapıyorum. Ev çizirken çatılarını üçgen yapıyordum hiç güzel görünmüyordu. Ama şimdi evleri yüksek katlı yapıyorum ve çatılarını üçgen yapmıyorum. Güneşin kağıdın kenarında olmadığını öğrendim. Dağların uçlarının sivri olmadığını öğrendim.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Yapılarına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Önceden çizdiklerimden farklı olmasına özen gösterdim	✓	
c. Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmama yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz; Ben öğretmen öğretmeden önce evi sadece bir katlı yapıyordum şimdi birkaç katlı daha çiziyorum ve Dağı sivri sivri yapıyordum, güneşi resmin köşesine koyuyordum şimdi bunların yanlış olduğunu öğrendim. Dağı dalgalı ve daha güzel yapmaya ve güneşin zorunlu olmadığını öğrendim. İnsanları hiç dikkat etmeden çiziyordum. Şimdi ise omuz, kalça, diz ayak olarak dikkat ederek çiziyorum.

Form 7

Form 7: “Ben öğretmen öğretmeden önce evi sadece bir katlı yapıyordum şimdi birkaç katlı daha çiziyorum. Dağı sivri sivri yapıyordum, güneşi resmin köşesine koyuyordum şimdi bunların yanlış olduğunu öğrendim. Dağı dalgalı ve daha güzel yapmaya ve güneşin zorunlu olmadığını öğrendim. İnsanları hiç dikkat etmeden çiziyordum. Şimdi ise omuz, kalça, diz ayak olarak dikkat ederek çiziyorum.”

Form 8: “Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneşi ilk çok kötü çizirdim mesela eskiden ağaçlarım dalsız, evler kare ve üçgenden oluşuyordu. İnsanların kafaları minicik, bulutları daire gibi çiziyordum. Dağlarım üçgen gibi, güneşi de resmin en köşesine çiziyordum. Yakınlık konumlarını da eskiden bilmiyordum. Ama öğretmenimiz öğrettikten sonra her şey daha gerçekçi olmaya başladı.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Yapılarına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Önceden çizdiklerimden farklı olmasına özen gösterdim	✓	
c. Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmama yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz; Ağaçları çok ince yapıyordum şimdi daha güzel yapıyorum aydınlatma dikkat ediyorum eskiden gövdeleri kâğıdın ucuna yapıyordum şimdi ortaya yapıyorum ve bulutları eskiden göz ve ağır yapıyordum şimdi yapıyorum ve daha güzel duruyor insanları düz çiziyordum şimdi bir iş yaparken çiziyorum böylece daha da güzel duruyor.

Form 9

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Yapılarına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Önceden çizdiklerimden farklı olmasına özen gösterdim	✓	
c. Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmama yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz; Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneşi ilk çok kötü çizirdim mesela eskiden ağaçlarım dalsız, evler kare ve üçgenden oluşuyordu. İnsanların kafaları minicik, bulutları daire gibi çiziyordum. Dağlarım üçgen gibi, güneşi de resmin en köşesine çiziyordum. Yakınlık konumlarını da eskiden bilmiyordum. Ama öğretmenimiz öğrettikten sonra her şey daha gerçekçi olmaya başladı.

Form 8

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Yapılarına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Önceden çizdiklerimden farklı olmasına özen gösterdim	✓	
c. Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmama yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz; Eskiden bulutları papuza benzer gibi çiziyordum ama şimdi gerçekçi çiziyorum. Güneşi eskiden bir köşeye koyuyordum, ama şimdi bulutların arasına koyuyorum. Dağları eskiden sivri sivri çiziyordum, şimdi ise daha dağ benzer çiziyorum, eskiden insanları küçük boy çiziyordum, şimdi ise bir kalem boyunda çiziyorum, ağacı eskiden çok da zayıf ve uzun çiziyordum, şimdi ise daha gerçekçi ve daha güzel çiziyorum.

Form 10

Form 9: “Ağaçları çok ince yapıyordum şimdi daha güzel yapıyorum ayrıntılarına dikkat ediyorum. Eskiden güneşleri kağıdın ucuna yapıyordum şimdi ortaya yapıyorum ve bulutlara eskiden göz ve ağız yapıyordum şimdi yapmıyorum ve daha güzel duruyor. İnsanları düz çiziyordum şimdi bir iş yaparken çiziyorum bence daha da güzel duruyor.”

Form 10: “Eskiden bulutu pamuğa benzer gibi çiziyordum ama şimdi gerçekçi çiziyorum. Güneşi eskiden bir köşeye koyuyordum ama şimdi bulutların arasına koyuyorum. Dağları eskiden sivri sivri çiziyordum şimdi ise daha dağa benzer çiziyorum. Eskiden insanı küçük boy çiziyordum şimdi ise bir kalem boyunda çiziyorum. Ağacı eskiden çok değişik ve uzun çiziyordum, şimdi daha gerçekçi çiziyorum.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu		
Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Yapılarına uygun çizmeye çalıştım.	X	
b. Önceden çizdiklerimden farklı olmasına özen gösterdim	X	
c. Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	X	
d. Yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	X	

Düşüncelerinizi ifade ediniz; Önceden dağları üçgen, Evleri kutu İnsanları orantısız yapıyordum ağaçları rastgele yapıyordum ama sonra hepsini düzelttim öğretmenimin dediği gibi yapıyorum daha gerçekçi yapmaya ve düzeltmeye çalışıyorum ve artık yakındakiler büyük, uzaktakileri küçük yapıyorum

Form 11

Form 11: “Önceden dağları üçgen, evleri kutu, insanları orantısız yapıyordum. Ağaçları rastgele yapıyordum. Ama sonra hepsini düzelttim, öğretmenimin dediği gibi yapıyorum daha gerçekçi yapmaya ve düzeltmeye çalışıyorum ve artık yakındakiler büyük uzaktakileri küçük yapıyorum.”

Form 12: “İnsanların duruşlarını değiştirerek çizmeye çalıştım ve başardığımı düşünüyorum. İnsanların kıyafetlerini her zaman benzer yaparken şimdi her biri çok farklı oluyor. Eski piknik resmimle şimdikininki arasında dağlar kadar fark var. Dağların ucunu sivri yapmamaya özen gösterdim. Kısacası öğretmenimizin bize söylediği imgeleri daha gerçekçi çizdiğimi düşünüyorum.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu		
Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Yapılarına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Önceden çizdiklerimden farklı olmasına özen gösterdim	✓	
c. Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz; İnsanların duruşlarını değiştirerek çizmeye çalıştım ve başardığımı düşünüyorum. İnsanların kıyafetlerini her zaman benzer yaparken şimdi her biri çok farklı oluyor. Eski piknik resmimle şimdikininki arasında dağlar kadar fark var. Dağların ucunu sivri yapmamaya özen gösterdim. Kısacası öğretmenimizin bize söylediği imgeleri daha gerçekçi çizdiğimi düşünüyorum

Form 12

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Yapılarına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Önceden çizdiklerimden farklı olmasına özen gösterdim	✓	
c. Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Eskiden çizdiğim Evler, insanlar, bulutlar (v.b) gibi şeyleri çok kötüydü. Ama artık çok güzel olduğunu fark ettim. Mesela insanı çizerken orantısına dikkat ediyorum.

Form 13

Form 13: “Eskiden çizdiğim evler, insanlar, bulutlar vb. gibi şeyleri çok kötüydü. Ama artık çok güzel olduğunu fark ettim. Mesela insan çizerken orantısına dikkat ediyorum.”

Form 14: “Bu resmi çizdikten sonra artık çizimlerimde büyük bir değişim olduğunu fark ettim. Ağaç, ev, insan, dağ, bulut, güneş masa çizimlerim sanki artık daha güzel ve gerçekçi duruyor. Tabii ki bu işin daha başlangıcı, daha öğreneceğim bir sürü detay var. Öğretmenimi dinledikçe de bu detayları öğreneceğimi düşünüyorum. Resmim şu an bile çok güzel duruyor.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Yapılarına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Önceden çizdiklerimden farklı olmasına özen gösterdim	✓	
c. Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Önceden her resmimde güneş olurdu ve sıra sıra bulutlar olurdu. Dağların sivri ve üçgeni, şimdi ise farklı şekillerde bulutlar, yanda veya kenarda olmayan güneşler ve koyu dağlar çizmeye başladım. Evlerimde iki pencere bir kapı vardı ve üçgen çatılardı şimdi ise bir katlı apartmanlar çizmeye başladım. İnsan çizerken orantıya dikkat etmiyordum ama şimdi insan çizerken orantıya dikkat ediyorum.

Form 15

Form 15: “Önceden her resmimde güneş olurdu ve sıra sıra bulutlar olurdu. Dağlarım sivri ve üçgeni, şimdi ise farklı şekillerde. Bulutlar, yanda veya kenarda olmayan

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Yapılarına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Önceden çizdiklerimden farklı olmasına özen gösterdim	✓	
c. Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Bu resmi çizdikten sonra artık çizimlerimde büyük bir değişim olduğunu fark ettim. Ağaç, ev, insan, dağ, bulut, güneş, masa çizimlerim sanki artık daha güzel ve gerçekçi duruyor. Tabii ki bu işin daha başlangıcı, daha öğreneceğim bir sürü detay var. Öğretmenimi dinledikçe de bu detayları öğreneceğimi düşünüyorum. Resmim şu an bile çok güzel duruyor!

Form 14

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Yapılarına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Önceden çizdiklerimden farklı olmasına özen gösterdim	✓	
c. Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.		✓
d. Yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;

Önceden her resmimde güneş olurdu ve sıra sıra bulutlar olurdu. Dağlarım sivri ve üçgeni, şimdi ise farklı şekillerde bulutlar, yanda veya kenarda olmayan güneşler ve koyu dağlar çizmeye başladım. Evlerimde iki pencere bir kapı vardı ve üçgen çatılardı şimdi ise bir katlı apartmanlar çizmeye başladım. İnsan çizerken orantıya dikkat etmiyordum ama şimdi insan çizerken orantıya dikkat ediyorum.

Form 16

güneşler yayvan dağlar çizmeye başladım. Evlerimde iki pencere bir kapı vardı ve üçgen çatılılardı. Şimdi ise birkaç katlı apartmanlar çizmeye başladım. İnsan çizerken orantıya dikkat etmiyordum ama şimdi insan çizerken orantıya dikkat ediyorum.”

Form 16: “İlk çizdiğim ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş çizimlerini yaparken hep kendi öğrendiğim ve aklımdaki gibi çizdim. Ama daha sonra çizdiğim ağaç, dağ, ev, insan, bulut, güneş çizimlerinde resmimde her zaman kendi çizdiğim gibi çizmemeyi öğrendim ve artık yakınlık uzaklığına göre konumunu yapıyorum. Yapılarına uygun çizmeye çalışıyorum. Önceden çizdiklerimden farklı olmasına özen gösteriyorum.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Yapılarına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Önceden çizdiklerimden farklı olmasına özen gösterdim	✓	
c. Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmama yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz; önceden güneşi kenara yapıyordum ama şimdi kenarlara değil de başka yerlere çizebiliyorum ya da çizmemeyi öğrendim. Bulutların farklı şekillerde yaptım. Sırayla çizmemeyi, uzaklık ve yakınlığı çizmeyi öğrendim.

Form 17

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Yapılarına uygun çizmeye çalıştım.	✓	
b. Önceden çizdiklerimden farklı olmasına özen gösterdim	✓	
c. Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	✓	
d. Yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmama yaptım.	✓	

Düşüncelerinizi ifade ediniz;
Zamanla gerçekten resmimde farklılık hissettim ve artık daha gerçekçi çiziyorum. Ayrıntıları yeni yeni anlıyorum ve bundan zevk alıyorum.

Form 18

Form 17: “Önceden güneşi kenara yapıyordum. Ama şimdi kenarlara değil de başka yerlere çizebiliyorum ya da çizmemeyi öğrendim. Bulutları farklı şekillerde yaptım. Sırayla çizmemeyi, uzaklığı yakınlığı çizmeyi öğrendim.”

Form 18: “Zamanla gerçekten resmimde farklılıklar hissettim ve artık daha gerçekçi çiziyorum. Ayrıntıları yeni yeni anlıyorum ve bundan zevk alıyorum.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Yapılarına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Önceden çizdiklerimden farklı olmasına özen gösterdim	☒	☐
c. Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. Yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz; Bu kurallara zamanla alıştım ve resimlerim önceki resimlerden daha fazla güzel oldu. Ayrıntılara dikkat ettim, yakınlık uzaklığına dikkat ettim, insanların kalem boyunda olmasına dikkat ettim ve güzel bir resim çıkardım.

Form 19

Form 19: “Bu kurallara zamanla alıştım ve resimlerim önceki resimlerden daha fazla güzel oldu. Ayrıntılara dikkat ettim, yakınlık uzaklığına dikkat ettim, insanların bir kalem boyunda olmasına dikkat ettim ve güzel bir resim çıkardım.”

Form 20: “İlk çizdiğim resimle diğer çizdiğim resimleri kıyaslırsak şimdiki resmimde daha çok ayrıntı olduğunu fark ettim.”

Haftalık Ders Değerlendirme Formu

Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerinin çizimini yaparken,	Evet	Hayır
a. Yapılarına uygun çizmeye çalıştım.	☒	☐
b. Önceden çizdiklerimden farklı olmasına özen gösterdim	☒	☐
c. Ağaç, ev, insan, bulut, dağ, güneş imgelerini gerçeğe yakın bir şekilde çizmeye çalıştım.	☒	☐
d. Yakınlık uzaklığına göre konumlandırılmasını yaptım.	☒	☐

Düşüncelerinizi ifade ediniz;
İlk çizdiğim resimle diğer çizdiğim resimleri kıyaslırsak şimdiki resmimde daha çok ayrıntı olduğunu fark ettim.

Form 20

Tablo 7. 8. 9. Ve 10. Hafta Uygulamasının Ders Planı

9-10. HAFTA UYGULAMA	
5. SINIF GÖRSEL SANATLAR GÜNLÜK, HAFTALIK DERS ETKİNLİK PLANI	
BÖLÜM I:	
Süre	40+40 dakika
DERS	GÖRSEL SANATLAR
SINIF	5
ÖĞRENME ALANI	Görsel İletişim ve Biçimlendirme
ÖĞRENME ALANI	Kullanılan araç ve gereçlerin tanıtılması
BÖLÜM II:	
KAZANIMLAR	G.5.1.7. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır. G.5.1.4. Gözlemlerinden yola çıkarak orantılarına uygun insan figürü çizer. G.5.1.2. Görsel sanat çalışmasında mekân olgusunu göstermek için ölçü ve oranı kullanır. G.5.1.4. Gözlemlerinden yola çıkarak orantılarına uygun insan figürü çizer. G.5.3.5. Kendi görsel sanat çalışmasını değerlendirir.
ÖĞRENME-ÖĞRETME YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	Soru-Cevap, Anlatım, Dinleme, Uygulama
KULLANILAN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ ARAÇ VE GEREÇLER	Resim Defteri, Resim Kalem, Silgi, Kuru Boya
DERS ALANI	Sınıf-Atölye
ETKİNLİK SÜRECİ	
"GÖRSEL İMGE ÇİZİMLERİ"	
Son test çalışmasında öğrencilere ön test çalışmasında verilen konu tekrar çalışma konusu olarak verilecek. Konu çerçevesinde görsel sanat çalışmalarını oluşturmaları sağlanarak değerlendirme yapılacaktır.	
"PİKNİK ALANINDA BİR GÜN"	
Öğrencilere bu konunun daha önce resmedildiğinden bahsedilir. Bu çalışmada nelere dikkat etmeleri gerektiğini söylemeleri istenir. Daha önce çizdiğimiz imgeler hatırlatılır ve yine resimlerinde bu imgeleri resmetmeleri istenir. Bu süreçte öğrendiklerini kullanmaları, kalıplardan kurtulup gerçeğe yakın çizimler yapmaları istenir. Öğrencilerin anlatılanlar doğrultusunda insan, ev, masa, ağaç, bulut, güneş ve dağ çizimlerini öğrendikleri gibi kullanmaları sağlanır. Süreç öğretmen destekli devam eder.	
Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme vb.) öğrenilen kelimeler.	İnsanlar, Ev, Masa, Ağaç, Bulut, Dağ çizim araştırmaları
Grupla Öğrenme Etkinlikleri (Proje, gezi, gözlem vb.)	
BÖLÜM III	
Ölçme-Değerlendirme: Bireysel öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme Grupla öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler ve ileri düzeyde öğrenme hızında olan öğrenciler için ek Ölçme-Değerlendirme etkinlikleri	1. Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı kontrol edilir. 2. Öğrencilere yaptıkları etkinliğe ilişkin sorular yöneltilir: a) Bu çalışmayı yaparken nelere dikkat ettiniz? b) Farklı bakış açılarından çizimler yaptınız mı? c) Uygulama esnasında en çok hoşunuza giden şey ne oldu?
Dersin Diğer Derslerle İlişkisi/Açıklamalar	
BÖLÜM IV	
Planın Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar	Uygulama sürecinde çizilecek imgelerin günlük hayatta farkına vararak gözlem ve incelemelerinin yapılması ve çizim denemelerinin yapılması
Ercan ÇINAR Araştırmacı Öğretmen	
Okul Müdürü	

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Bu araştırmanın kapsamını oluşturan “Ortaokul 5. Sınıfa geçmiş öğrencilerin resimlerinde kalıplaşmış çizimler var mı?”, “Varsa bunlar nelerdir?”, “Kalıp imgelerin değiştirilmesi ve geliştirilmesinde Görsel Sanatlar öğretmenin etkisi nedir?” sorularına yanıt aranmıştır. Uygulanmış olan araştırmanın sonuçları analiz edilmiş, problemin ne derece çözüldüğüne yönelik değerlendirmeler yapıp belli bir sonuca varılmıştır.

Gelişim sürecinde bireysel farklılıklar vardır. 5 yaşında bir çocuğun ortaya koyduğu çalışmayı başka bir çocuk 7 yaşına hatta 8 yaşına geldiğinde yapabiliyor olması sunulan imkânlardan kaynaklı olabileceği gibi gelişimde bireysel farklılıklar ilkesinden kaynaklı olabileceği unutulmamalıdır. Bu çalışmada da bu kritere dikkat edilmiştir.

Sanat eğitimcileri kendilerini sanatçımı yoksa sanat eğitimcisi olarak mı görüyor ikilemi çokça yaşansa da sanat eğitimcisi olduğunu ön plana alıp sanat ürünü ortaya koymaya çalışmaktan çok çocukların sanat, estetik ve görsel algılarını geliştirmeye yöneldikleri gözlemlenmektedir.

Okul Öncesi eğitimde öğrencilere yaptırılan çalışmaların başında hazır çizimleri boyama gelmektedir. Boyama kitaplarından etkinlik yapılması eğlenceli gözükse de bireyin resim eğitiminde kalıplaşmış çizimlere yönelmesine neden olduğu literatür taramalarında uzman kişilerin görüşlerinde rastlanmıştır. Bu uygulamanın ilkokul kademesinde de devam ettiği bilgilerine ulaşılmaktadır.

Birçok sınıf öğretmenin, yeterli yeteneğe ve teknik bilgiye sahip olamamasından dolayı görsel sanatlar dersini işlemekte zorlandığı genel bir görüştür. Öğretmenin tahtaya çizdiği bir resim zamanla öğrencilerde içselleşerek kalıp çizimler haline almaktadır. Tahtaya çizerek veya kitaplardaki resimlere bakarak çizim yaptırmak resim eğitiminde kullanılan bir yöntemdir. Ancak bu yöntemin kullanılmasında tahtaya çizilen resim bir imgenin hep aynı şekilde çizilmesi şeklinde oluyorsa ya da resimlerden bakarak çizimde imgelerin hep aynı görünümüne yer veriliyorsa bu kalıp imge çizimlerine sebep olmaktadır.

“Doğalcı yaklaşım, doğal olarak kopyadan, örneklerden yararlanmayı reddeder, resimli kitapların, çizgi romanların, boyama kitaplarının çocukları kalıplaşmış imgelere yönlendireceğini ve yaratıcılığı ve çocuktaki doğal anlatımı engelleyeceğini savunur.”(Çınar, 2006; aktaran Karaca, 2011).

Sanat, yetişkinler için olduğu kadar çocuklar için de bir ifade aracıdır. Duygularını düşüncelerini beden diliyle ortaya koydukları gibi resim yoluyla da ortaya koyarlar. Bu yüzden ki çocukların resimleri birbirinden farklılık gösterir. Ancak eğitim sürecinde Görsel Sanatlar dersi yetkin kişiler tarafından verilmediğinde yanlış öğrenmelere sebebiyet vermektedir. Bu yanlış öğrenmelerden biri kalıplaşmış imgelerin öğrenilmesidir. Bu yanlış öğrenme ilerleyen yaşlarda çocukların resimlerinin aynı olmasına neden olabilmektedir.

Resim çizimi öğretiminde bakarak veya kopya çizim yöntemine yer verilmesi olağandır. Ancak verilen imge örnekleri ve imgelerin görünüşleri çeşitlendirilmelidir. Böylece kalıplaşmış imge çizimlerinin önüne geçilebilir. Bu yöntemler kullanılırken sanat ilke ve elemanlarının öğretilmesine de yer verilmelidir. Uygulanan yöntem ve teknikler bireyin teknik bilgi almasını ve hayal dünyasını geliştirmesini de desteklemelidir.

Bu araştırma sonucunda genel değerlendirme sonucu; kalıplaşmış imgeler belirlenip, öğrencilerin farklı bakış açıları, doğru orantı ve görünüşleriyle çizimler yapabilmeleri sağlanmış ve perspektif algılamalarının geliştiği gözlemlenmiştir.

Bu çalışma sonucunda öğrencilerin daha istekli çalışmalar yaptıkları, derse karşı öğrenilmiş çaresizliklerinden kurtulmaya başladıkları, kalıp çizimlerden sıyrılarak farklı bakış açılarıyla resim yaptıkları gözlemlenmiştir. Yapabildiklerini, çizebildiklerini görmeleri ve başarıma duygusunu yaşayabilmelerinde Görsel Sanatlar öğretmenin etkili olduğu gözlemlenmiştir.

5.1. Tartışma

Araştırma kapsamında literatür taraması yapılmış, uzman bilgilerine ulaşılmış ve eylem araştırma uygulaması gerçekleştirilmiştir. Farklı görüşlere rastlansa da genel görüş çocukların kalıp çizimlere başvurdukları yönündedir. Kalıp çizimlerin oluşmasında öğretmen etkisi, akran öğretimi, ders kitaplarındaki görseller, ebeveyn etkisi gibi birçok unsurdan bahsetmek mümkündür.

Öğrencilerin yaptığı resimlerin tamamı ön test ve son test karşılaştırmaları yapılırken ara süreçte tek tek ele alınan imge çizimlerinin gelişimleri ve değişimleri de incelenmiştir.

Ayrıca ön test çalışmalarında öğrencilerin kalıp çizimlere çokça başvurdukları birçok öğrencinin çizdiği imgelerin aynı olduğu gözlemlenmiştir. Bu benzerliklerin kimisinin akran öğretiminden kaynaklı olduğu da gözlemlenmiştir.

Ön test ve son test resimlerin karşılaştırmasında olumlu yönde bariz farklar görülürken günlük uygulanan imge çizimlerinde ilk çizim ile öğretmen anlatımı ve örnek gösterimlerden sonra daha gerçeğe yakın resim çizimlerinin denendiği de gözlemlenmiştir. Bu gelişim ve değişimlerin kalıcı izler bırakabilmesi yani öğrenmenin gerçekleşebilmesi için çokça tekrar çizimlere ihtiyaç vardır. Öğrenciler, verilen bilgiler doğrultusunda hem doğru görmeyi hem de bildiklerini doğru bir şekilde resimlerine yansıtmayı kavramaya başlamışlardır. İmgeleri birbiriyle ilişkilendirmede daha gerçekçi ve özgün düzenlemeler yapmaya başlamışlardır. Çevrelerini daha iyi gözlemlemeye başlamışlar ve ayrıntılara dikkat eder olmuşlardır. Daha öncesinde öğrencilere yeterli teknik bilginin verilmediği, bakma, görme ve kavrama yönlendirilmelerinin yapılmadığı anlaşılmıştır. Yaptıkları resimlerin ya hep aynı ya da aynı kalıp imge çizimlerinden oluşan resimler olduğu, uygulanan bu çalışmadan sonra farklı çizimler yaptıkları hem gözlemlenmiş hem de öğrenci değerlendirme formlarında verilen sonuçlarda görülmüştür. Resim yapabildiğini, çizebildiğini gören çocukların daha mutlu olduğunu, resim yapmaya istekli olduğunu ve başarma duygusunu yaşadıklarını söyleyebiliriz. Öğrencilerin kalıp çizimlerle 5. Sınıfa gelmelerinde ilkokul kademesinde görsel sanatlar öğretmeninden ders alamamalarının etkisi de yadsınamayacak bir gerçektir.

Görsel Sanatlar dersinde işlenen imgesel resimler çocukların yaratıcılıklarını geliştirmeyi hedeflemektedir. Ancak çocukların kalıplaşmış imgelere takılı kalarak resim yapmaları bu süreci engellemektedir. Burada Görsel Sanatlar öğretmenin üzerine düşen, çocuğun hayal dünyasını çokça örneklerle zenginleştirmektir.

Bu çalışmada yeterli örnek ve bilgi girdisi sağlanmayan çocukların gördükleriyle yetinerek sığ resimler yaptıkları ancak bilgi ve örneklerden sonra farklı arayış ve çizimlere yöneldikleri görülmüştür.

5.2. Öneriler

Araştırma kapsamında elde edilen bulgular ve ulaşılan sonuçlar ışığında aşağıdaki önerilere yer verilebilir;

- Okul öncesi eğitimde ve ilkokulda görsel sanat etkinliklerinde hazır çizim ve boyama kitapları kullanımı sanatsal gelişimi olumsuz etkilediği için kontrollü ve bilinçli bir sanat eğitiminin yapılması sağlanmalıdır.

- Sanat eğitiminin, eğitimin her alanında (okul öncesi ve ilkokulda dahil) uzman kişiler tarafından verilmesi gerekmektedir.

- Sanat eğitimcileri, verilen imge örnekleri ve imgelerin görünüşlerini çeşitlendirerek anlatım yapmalıdır. Böylece kalıplaşmış imge çizimlerinin önüne geçebilir ve çocukların imge dağarcıklarını geliştirebilirler.

- Akran öğrenmesinin olumlu ve olumsuz etkileri göz önünde bulundurulmalıdır. Akran öğrenmesinin tek bir arkadaştan olmasını önlemek için sınıf içerisinde kısa süreli sergileme yapılarak öğrencilerin bütün resimleri görmeleri ve incelemeleri sağlanmalıdır.

- Öğrenmenin kalıcılığını sağlamak için, yaptırılan çizimlerin çeşitlendirilmesi uygulamaların artırılması ve öğrencilerin çokça deneme yapması sağlanmalıdır.

- Sanat eğitiminin bireye eğitim-öğretim sürecinin en başından beri sistematik olarak verilmesi gerekir. Ağaç yaşken eğilir mantığıyla bireyin yeteneği erken yaşlardan itibaren sanat eğitimiyle desteklenmelidir.

KAYNAKÇA

- Akkurt, S., ve Boratav, O. (2018). *Neden Sanat Eğitimi?* Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi, 1(1), 54-60.
- Aksoy, N. (2003). *Eylem Araştırması: Eğitimsel Uygulamaları İyileştirme ve Değiştirmede Kullanılacak Bir Yöntem . Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi* , 36 (36) , 474-489 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kuey/issue/10361/126837>.
- Artut, K. (2009). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*. Ankara. Anı Yayıncılık.
- Artut, K. (2007). *Okul Öncesinde Resim Eğitimi*. Ankara. Anı Yayıncılık.
- Balamir, B. (1999). *Sanat Eğitiminde Özgürlük Ve Özgünlük*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Başbuğ, F. Başbuğ, Z. (2016). *Görsel Sanatlar Eğitimi Üzerine Notlar*, Akdeniz Sanat Dergisi, 2016, Cilt 9, Sayı 18.
- Buyurgan S., Buyurgan, U. (2007). *Sanat Eğitimi ve Öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Duman, B. (2010). *Öğrenme-Öğretme Sürecindeki Hata, Yanılsama Ve Yanıltmacalara İlişkin Öğrenci Görüşleri*. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Güz 2010 Sayı 25.
- Duran, A. (2019). “*Öğretmenlerin Mesleki Gelişiminde Eylem Araştırması*” Nobel Yayınları.
- Geçen, F. (2018). *Çocuğun Gelişim Basamaklarına Göre Figürleri Ele Alma Biçimleri*. ASEAD, Cilt 5, Sayı 10.
- Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı* (2018). Ankara. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)
- Gombrich, E. H. (1992). *Sanat Ve Yanılsama*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- İnceağaç M. (2013). *İlköğretim Öğrencilerinde Stereotip (Klişe) Resim Kullanımı Ve Bilgi İlişkisinin Değerlendirilmesi*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Eğitimi Yüksek Lisans Programı, 2013, Burdur.
- Karaca, G. (2011). 5-8 Yaş Aralığındaki Çocuklarda Stereotip (Klişe Resim) Kullanımı. *Mehmet Akif Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Y.3, S.4.(86-93).
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kehnemuyi, Z. (1976). *Çocuğun Resim Eğitimi*. İstanbul: Redhouse Yayınevi.
- Kehnemuyi, Z. (1995). *Çocuğun Görsel Sanat Eğitimi*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Kırıçoğlu, O. T. (2002). *Sanatta Eğitim Görmek Anlamak Yaratmak. 2. Baskı*. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Kotiloğlu, B. (2021). *Ön Eskiz Çalışma Prensiplerinin 12-14 Yaş Grubu Öğrencilerinin Çalışmalarına Katkısı*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Resim-İş Eğitimi Yüksek Lisans Programı, 2021, Samsun.
- Mavi Martı Psikoloji, (2022). *Çocuk Resimlerinin Dili*, Erişim: 29 Ekim 2022, <http://mavimarti.net/cocuk-resimlerin-dili>.
- Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı, (2018)*. Ankara. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB).
- Noyanalpan, N. (1993). “Eğitimde Yaratıcılığa Genel Bakış”. *Yaratıcılık ve Eğitim. S. 39-46. Türk Eğitim Derneği Eğitim Dizisi No: 17*. Ankara.

- Oğuz, A. (2009). “1992 Yılı Resim-İş Dersi Öğretim Programı İle 2006 Yılı Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Karşılaştırılması” Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı, 2009, Ankara.
- San, İ. (1977). *Sanatsal Yaratma Ve Çocukta Yaratıcılık*. Ankara. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- San, İ. (1983). *Sanat Eğitimi Kuramları*. Ankara: Tan Yayınları
- Saracaloğlu, A. S. Eranıl, A. K. (2019). *Eğitimde Eylem Araştırmaları*. Ankara. Nobel Yayınları.
- Timuçin, A. (2013). *Estetik*. İstanbul. Bulut Yayınları.
- Ünalın, H. (2019). *Çocukta Sanat Eğitimi Ve Yaratıcılık*. Anadolu Üniversitesi. Eskişehir.
- Yavuzer, H. (1995). *Resimleriyle Çocuk*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yenen, E. T. (2019). “Eylem Araştırmasına Başlamak, Araştırma Konusu Ve Problemini Belirlemek” Nobel Yayınları.
- Yılmaz, M. (2015). “Toplumun Sanat Kültürünün Biçimlenmesinde Taklit, Kopya ve Şablon Çalışmalarla Yetişen Nesillerin Etkisi” Akdeniz Sanat Dergisi, Cilt8, Sayı15, Sayfa106.

EKLER

Ek-1 Araştırma İzin Yazısı

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI ETİK KURUL KARARLARI

KARAR TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR SAYISI
30.12.2022	11	2022-1067

KARAR NO: 2022-1067 Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Ercan ÇINAR' nın Prof. Dr. İbrahim Halil TÜRKER danışmanlığında "5. Sınıf Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersinde Görsel İmge Çizimlerini Geliştirmeye Yönelik Eylem Çalışması" isimli yüksek lisans tezine ilişkin gözlem, video/film/görüntü kaydı, veri kaynak taraması ve resim/çizim analizi çalışmalarını içeren 93493 sayılı dilekçesi okunarak görüşüldü.

Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Ercan ÇINAR' nın Prof. Dr. İbrahim Halil TÜRKER danışmanlığında "5. Sınıf Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersinde Görsel İmge Çizimlerini Geliştirmeye Yönelik Eylem Çalışması" isimli yüksek lisans tezine ilişkin gözlem, video/film/görüntü kaydı, veri kaynak taraması ve resim/çizim analizi çalışmalarının kabulüne oy birliği ile karar verildi.

Ek-2 Veli İzin Formu

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI
ETİK KURULU

VELİ / VASİ ONAY FORMU

Tarih: .../.../20..

Bu çalı ma, Yüksek Lisans Öğrencisi Ercan ÇINAR tarafından yürütölen bir çalı madır. Bu çalı manın amacı; 5. sınıf öğrencilerinin görsel sanatlar dersinde imge çizimlerinin incelenmesi ve geli tirilmesi çalı masıdır. Bu amaçla velisi / vasisi olduğunuz ki inin bazı soruları cevaplandırmasına ve anketleri doldurmasına ihtiyaç duymaktayız. Uygulama tahminen 9 hafta (9 ders saati) sürecektir.

Velisi / vasisi olduğunuz ki inin çalı maya katılımının onun fiziksel, zihinsel ve psikolojik geli imine hiçbir olumsuz etkisi olmayacağından emin olabilirsiniz. Çalı maya katılım tamamen gönüllölük esasına dayanmaktadır. Çalı ma öncesinde velisi / vasisi olduğunuz ki inin de sözel olarak rızası alınacaktır. Velisi /vasisi olduğunuz ki inin vereceği cevaplar kesinlikle gizli tutulacak ve sadece bilimsel ara tırma amacıyla kullanılacaktır. Bu formu imzaladıktan sonra da dilediğiniz zaman velisi / vasisi olduğunuz ki inin çalı madan ayrılma hakkı bulunmaktadır. Çalı ma hakkında daha fazla bilgi almak ve sorularınız için Ercan ÇINAR, ile ilet i m kurabilirsiniz.

Desteğiniz için te ekkür ederiz.

Ercan ÇINAR

Yukarıda açıklamasını okuduğum çalışmaya hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın velisi / vasisi olduğum kişinin katılımını kabul ediyorum.

Veli ya da Vasinin
İmzası
Adı-Soyadı

ÖZ GEÇMİŞ

Ercan ÇINAR, Samsun Namık Kemal Lisesi'ni bitirdikten sonra 2006 yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Resim-İş Öğretmenliğinden mezun oldu. 2006 yılında OMÜ LEE Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Resim-İş Eğitimi Yüksek Lisans programına girdi. 2009 yılından beri MEB'de Görsel sanatlar öğretmeni olarak görev yapmaktadır. (08.09.2023)

İletişim Bilgileri

ORCID : 0009-0004-0160-5981

Yayın Bilgileri:

1. Çınar, E. ve Türker İ. H. (2023, Ağustos). “5. Sınıf Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersinde Görsel İmge Çizimlerinin İncelenmesi” *Cumhuriyet 9. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi*, Afyonkarahisar. (s,1-13)